

AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO

STUDIUM WYKONALNOŚCI PROJEKTU PN.

„KAMIENNE PIEKŁO KL GROSS-ROSEN I”
- PROJEKT KONSERWATORSKO - BUDOWLANY
NA TERENIE MUZEUM GROSS - ROSEN W ROGOŹNICY

OPRACOWANE PRZEZ ZESPÓŁ

dr Robert Kropiwnicki

dr Krzysztof Zajko

mgr Jarosław Rabczenko

mgr Anna Czubak

mgr Agnieszka Kaczanowska

"...w naszej zbiorowej pamięci musi zostać zachowana świadomość rozmiarów Holokaustu, zaplanowanego i przeprowadzonego przez nazistów(...)"

Głębia grozy, ale też szczyty ludzkiego heroizmu mogą stać się miarą tego, do czego zdolny jest człowiek zarówno w czynieniu dobra, jak i zła..."

(z deklaracji podpisanej w Sztokholmie w styczniu 2000 r.
przez przedstawicieli 45. państw)

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I. PRZEDMIOT STUDIUM	26
1. GENEZA I ISTOTA PROJEKTU. POTENCJAŁ I MOŻLIWOŚCI	26
2. NAZWA I CEL PROJEKTU	44
3. PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ PRZEDSIĘWZIĘCIA: INWESTOR, BENEFICJENT I OPERATOR	45
II. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	47
1. WPROWADZENIE DO PROJEKTU	47
2. KOSZTY PRZEDSIĘWZIĘCIA	72
3. PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZ I FINANSOWANIE	73
4. GŁÓWNE UWARUNKOWANIA INWESTYCJI (PRAWNE, ADMINISTRACYJNE) WRAZ ZALECENIAMI I REKOMENDACJAMI	78
III. OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE I TRENDY	80
1. POTENCJAŁ POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO	80
2. POTENCJAŁ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY	84
3. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY	92
4. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-EKONOMICZNE REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA	96
IV. LOGIKA INTERWENCJI	98
1. ŹRÓDŁA IDENTYFIKACJI PROJEKTU	98
2. CELE PROJEKTU	101
5. SPÓJNOŚĆ Z CELAMI RPO I KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI PROGRAMAMI	107
4. ANALIZA SWOT	112
5. KORZYŚCI I ODDZIAŁYWANIE	113
6. REZULTATY	114
7. PRODUKTY	115
8. MATRYCA LOGICZNA	116
V. ANALIZA RYNKU	120
1. DEFINICJA RYNKU USŁUG	120
2. WIELKOŚĆ RYNKU I JEGO PODZIAŁ (PODAŻ/POPYT)	123
3. UDZIAŁ NOWEGO PRZEDSIĘWZIĘCIA W RYNKU	124
4. ODBIORCY USŁUG	125
5. KONKURENCJA	126
6. ANALIZA POPYTU BIEŻĄCEGO I PRZYSZŁEGO	128
VI. ANALIZA INSTYTUCJONALNO-PRAWNA	131
1. STATUS PRAWNY BENEFICJENTA	131
2. STATUS PRAWNY INWESTORA	139
3. STATUS PRAWNY OPERATORA	140
4. POWIĄZANIA PRAWNO-WŁASNOŚCIOWE POMIĘDZY UCZESTNIKAMI PROJEKTU	141
5. PRZYGOTOWANIA FORMALNO-ADMINISTRACYJNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	142
VII. ANALIZA TECHNICZNA	145
1. OPIS ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU/PRZEDSIĘWZIĘCIA (STAN ISTNIEJĄCY)	145
2. ANALIZA WARIANTÓW	146
3. ANALIZA OPCJI	148
4. LOKALIZACJA	149
5. OPIS PROJEKTOWANEGO ZAKRESU PRZEDSIĘWZIĘCIA	152
6. PRZYGOTOWANIE INWESTYCJI	169
VIII. PLANU WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	170
1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA WDRAŻANIA I EKSPLOATACJI	170
2. STRATEGIA CENOWA	171

3.	PROCEDURY PRZETARGOWE, HARMONOGRAM REALIZACJI.....	172
4.	UMOWY Z ODBIORCAMI I INNE	175
IX. ANALIZA FINANSOWA		176
1.	ZAŁOŻENIA DO ANALIZY FINANSOWEJ	176
2.	PLAN INWESTYCYJNY	177
3.	FINANSOWANIE	179
4.	PROGNOZA PRZYCHODÓW I KOSZTÓW OPERACYJNYCH	187
5.	ZAPOTRZEBOWANIA NA KAPITAŁ OBROTOWY NETTO.....	189
6.	POZIOM DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW UE. METODA LUKI W FINANSOWANIU	190
7.	PRO FORMA SPRAWOZDANIA FINANSOWE.....	192
8.	PRZEPIŁYWY PIENIĘŻNE PROJEKTU. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI FINANSOWEJ PROJEKTU	193
9.	WERYFIKACJA TRWAŁOŚCI FINANSOWEJ.....	197
10.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	198
X. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH.....		199
1.	ZAŁOŻENIA DO ANALIZY.....	199
2.	WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ PROJEKTU	200
3.	KORZYŚCI SPOŁECZNE	202
4.	PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z ANALIZY EKONOMICZNEJ	203
XI. ANALIZA RYZYKA I WRAŻLIWOŚCI		204
XII. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO		206
BIBLIOGRAFIA.....		208
ZAŁĄCZNIKI.....		210

WSTĘP

Uroczystość podpisania Listu Intencyjnego

w sprawie realizacji projektu

„KAMIENNE PIEKŁO KL GROSS-ROSEN”

w historycznym kamieniołomie
byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego
Gross-Rosen w Rogoźnicy,
upamiętniającego miejsce kaźni tysięcy więźniów
z całej Europy

7 lipca, 2008 r.

7 lipca 2008 roku odbyła się uroczystość podpisania Listu Intencyjnego w sprawie realizacji projektu „KAMIENNE PIEKŁO KL GROSS-ROSEN” na terenie byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Bogdan Zdrojewski
Minister
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Marek Łapiński
Marszałek
Województwa
Dolnośląskiego

Piotr Koral
Prezes
Fundacji
Kamieniolomy
Gross-Rosen

Janusz Barszcz
Dyrektor
Muzeum
Gross-Rosen
w Rogoźnicy

LIST INTENCYJNY

DOTYCZĄCY WSPÓLPRACY W ZAKRESIE INWESTYCJI pn. „KAMIENNE PIEKŁO KL GROSS-ROSEN” UPAMIĘTNIAJĄCEJ OFIARY HITLEROWSKIEGO OBOZU KONCENTRACYJNEGO NA TERENIE MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY

podpisany w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy dnia 7 lipca 2008 roku przez:

- 1) Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Bogdana Zdrojewskiego,
zwanego dalej “Ministrem”, z siedzibą w Warszawie przy ul. Krakowskie Przedmieście 15/17;
 - 2) Województwo Dolnośląskie, zwane dalej “Województwem”, z siedzibą we Wrocławiu przy
ul. Wybrzeże Słowackiego 12-14, reprezentowane przez:
 1. Marszałka Województwa Dolnośląskiego – Marka Łapińskiego,
 2. Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego – Piotra Borysa,
 - 3) Fundację “Kamieniolomy Gross-Rosen”, zwaną dalej “Fundacją”, z siedzibą w Warszawie,
ul. Prochowa 33/8, zarejestrowaną w XX Wydziale Gospodarczym KRS Sądu Rejonowego
dla m.st. Warszawy pod nr 0000107226, reprezentowaną przez:
 1. Prezesa Zarządu – Piotra Korala,
 2. Członka Zarządu, Skarbnika – Tadeusza Gałkowskiego,
- a
- 4) Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, zwanym dalej “Muzeum”, z siedzibą w Rogoźnicy,
ul. Ofiar Gross-Rosen 26, reprezentowanym przez:
Dyrektora – Janusza Barszcza,

zwanych dalej łącznie Stronami.

Mając na względzie deklarację Ministra przejęcia pełnej odpowiedzialności przez Państwo za wszystkie muzea znajdujące się na terenie byłych hitlerowskich obozów zagłady, a także wolę współpracy pomiędzy Województwem a Fundacją, wyrażoną w *Porozumieniu wstępnym o współpracy w zakresie inwestycji dotyczących upamiętnienia ofiar KL Gross-Rosen na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy* z dnia 10 sierpnia 2006 r., zwanym dalej Porozumieniem wstępnym, jak również biorąc pod uwagę wolę współpracy pomiędzy Fundacją a Muzeum, wyrażoną w *Porozumieniu o współpracy* z dnia 11 kwietnia 2003 r. oraz doceniając dotychczasowe zasługi Fundacji na rzecz upamiętnienia ofiar KL Gross-Rosen, Strony postanawiają, co następuje:

§ 1

Województwo oraz Fundacja podtrzymują wolę realizacji Inwestycji, o której mowa w Porozumieniu wstępnym o współpracy w zakresie inwestycji dotyczących upamiętnienia ofiar KL Gross-Rosen na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, zawartym we Wrocławiu 10 sierpnia 2006 r., zwanej dalej Inwestycją, obejmującą:

- 1) realizację na terenie historycznego kamieniołomu Gross-Rosen projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen”, według koncepcji architektonicznej opracowanej przez Nizio International Design w Warszawie, w wykonaniu umowy zawartej w dniu 7 listopada 2005 r. przez Fundację z Panem Mirosławem Nizio, prowadzącym działalność jako Nizio International Design,
- 2) konserwację historycznych obiektów poobozowych na terenie Muzeum,
- 3) program oczyszczenia terenu Muzeum z drzew i krzewów samosiejek, w tym również w tzw. części oświęcimskiej,
- 4) rekonstrukcję jednego typowego baraku więziarskiego oraz jednej wieży strażniczej,
- 5) wybudowanie zaplecza obsługi ruchu turystycznego.

§ 2

Uwzględniając zmianę warunków, które były podstawą zawarcia Porozumienia wstępnego, pomiędzy Województwem a Fundacją, jak również powstanie nowych możliwości sfinansowania Inwestycji, Strony wyrażają wolę rozważenia możliwości podjęcia w przyszłości decyzji o zastosowaniu dla sfinansowania Inwestycji następującego mechanizmu:

- 1) Część Inwestycji, o której mowa w § 1 pkt 1, realizowana będzie przez Muzeum, zaś o środki na jej sfinansowanie Muzeum ubiegać się będzie mogło z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Działanie 11.2: Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponad-regionalnym, po spełnieniu warunków określonych w dokumentach programowych, natomiast o wkład krajowy Muzeum będzie się mogło ubiegać z programu Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, po spełnieniu warunków określonych w regulaminie programu.
- 2) Części Inwestycji, o których mowa w § 1 pkt 2-5, realizowane będą przez Muzeum, zaś o środki na ich sfinansowanie, w zakresie pokrycia wkładu krajowego, Muzeum ubiegać się będzie mogło z programów zarządzanych przez Ministra, po spełnieniu warunków określonych w regulaminach właściwych programów, przy uwzględnieniu finansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, bądź, w przypadku ich wyczerpania, ze środków własnych Województwa.
- 3) Fundacja, której na podstawie umowy, o której mowa w § 1 pkt 1, przysługuje prawo do wykorzystania przy realizacji Inwestycji projektu koncepcyjnego pod nazwą „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen”, prawo to wykorzysta w ramach i dla potrzeb Inwestycji, a jednocześnie Fundacja dostrzeże możliwość organizacyjnego i finansowego wsparcia w przyszłości działań edukacyjnych, promocyjnych i innych związanych z projektem „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen” w trakcie oraz po zakończeniu jego realizacji.
- 4) Województwo akceptuje możliwość zapewnienia Muzeum środków na zapewnienie płynności finansowej podczas realizacji projektu.

§ 3

- 1) Strony wyrażają wolę zawarcia wspólnej umowy o realizacji Inwestycji, o ile projekt zostanie wybrany do dofinansowania przez instytucje właściwe do wdrażania określonego programu europejskiego oraz zostaną zawarte stosowne umowy finansowe.
- 2) Strony zgodnie wyrażają wolę współpracy ze sobą przy realizacji inwestycji.

§ 4

W związku z postanowieniami § 3, Strony oświadczają, że ich przedstawicielami do bieżących kontaktów w zakresie niniejszego Listu Intencyjnego są:

- 1) przedstawiciel Ministra – Przemysław Nowogórski, Dyrektor Departamentu Dziedzictwa Narodowego,
- 2) przedstawiciel Województwa – Piotr Borys, Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego,
- 3) przedstawiciel Fundacji – Piotr Koral, Prezes Fundacji,
- 4) przedstawiciel Muzeum – Janusz Barszcz, Dyrektor Muzeum.

§ 5

List Intencyjny podpisany zostaje w ośmiu jednobrzmiących egzemplarzach – po dwa dla każdej ze Stron.

Minister
Kultury i Dziedzictwa
Narodowego

Bogdan Zdobychewski

Marszałek
Województwa
Dolnośląskiego

Marek Łapiński

Prezes
Fundacji
Kamieniotomy
Gross-Rosen

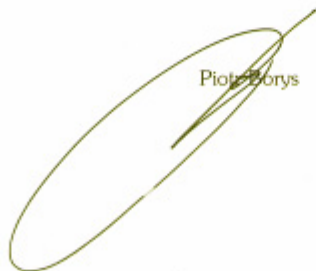
Piotr Koral

Dyrektor
Muzeum
Gross-Rosen
w Rogoźnicy

Janusz Barszcz

Wicemarszałek
Województwa
Dolnośląskiego

Piotr Borys

Członek Zarządu
Fundacji
Kamieniotomy
Gross-Rosen

Tadeusz Galkowski

Rogoźnica, 7 lipca 2008 r.

SYGNATARIUSZE:

Sygnatariuszami Listu byli: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Bogdan Zdrojewski**, Marszałek Województwa Dolnośląskiego **Marek Łapiński**, Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego **Piotr Borys**, Prezes Fundacji Kamieniołomy Gross-Rosen **Piotr Koral**, Członek Zarządu Fundacji Kamieniołomy Gross-Rosen **Tadeusz Gałkowski** oraz Dyrektor Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy **Janusz Barszcz**.

POTRZEBNA JEST SPRAWNA REALIZACJA PROJEKTU

Czas płynie nieubłaganie!

Spośród ponad 1600 byłych więźniów KL Gross - Rosen zarejestrowanych w ogólnopolskim stowarzyszeniu w latach 50-tych XX w. dzisiaj żyje jeszcze zaledwie ok. 50. Determinacja stron realizujących projekt jest zatem w pełni uzasadniona. Priorytetem jest ukończenie przedsięwzięcia w jak najszybszym terminie, umożliwiającym dedykowanie ukończonego dzieła grupce jeszcze żyjących byłych więźniów KL Gross - Rosen.

Zenon Kicki (z lewej) i Ludwik Hoffmann - byli więźniowie KL Gross-Rosen, którzy pracowali w obozowym kamieniołomie.

POPARCIE DLA PROJEKTU

Bogdan Zdrojewski

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – fragment wystąpienia w trakcie uroczystości w Muzeum Gross-Rosen 7 lipca 2008 r.

....."Z mojego punktu widzenia to miejsce może stać się na Dolnym Śląsku miejscem nie tylko pomnikowym, miejscem nie tylko historycznym, miejscem nie tylko pamięci, ale też tej poszerzonej, niezwykle ważnej edukacji. Jestem przekonany, że droga do tego, aby projekt zrealizować, jest w tej chwili dużo prostsza, a obecność wszystkich i zgoda przy realizacji tego projektu tak daleko posunięta, że nadzieje na zbudowanie miejsca pomnikowego są nadziejami bardzo realnymi. Chcę podziękować wszystkim osobom, które do tej pory się angażowały w ten projekt, bo do tej pory było najtrudniej, bo do tej pory było najciężej, bo do tej pory nie było tych, tak istotnych wsparć, jakich to miejsce potrzebuje. Kłaniam się także Byłym Więźniom - miejsce kaźni i świadkowie historii to są rzeczy, które łączyć się powinny właśnie w takich wspólnych spotkaniach. Tak, że nie tylko ukłony, wyrazy szacunku, ale i to, że zrobimy wszystko, aby to miejsce było pamiętane. Dziękuję bardzo...."

Prof. Władysław Bartoszewski

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – treść listu skierowanego do uczestników uroczystości odczytała w imieniu Pana prof. Władysława Bartoszewskiego Pani Małgorzata Różycka - Główny Specjalista w Biurze Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów ds. Dialogu Międzynarodowego.

SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK PREZESA RADY MINISTRÓW
DO SPRAW DIALOGU MIĘDZYNARODOWEGO

Władysław Bartoszewski

Warszawa, 7 lipca 2008 r.

Do uczestników
uroczystości podpisania Listu Intencyjnego
ws. realizacji pomnika *Kamienne Piekło Gross-Rosen*

Flawimc Kolerianki, narawani Koleriancy - byli więźniowie
KZow!
Dziękuję Państwu!

Stoimy w miejscu, gdzie siedemdziesiąt lat temu stali nasi bliźni: w obozowych
pasiakach, wychudzeni, maltretowani, zmuszani do morderczej pracy. Dla wielu z nich widok
tych kamieniołomów był ostatnim obrazem, jakim świat ich pożegnał.

Dzisiaj stoją tu ludzie, którzy rozumieją powinność dawania świadectwa, strzeżenia
pamięci tych, którzy niezrozumiałym wyrokiem hitlerowskich Niemiec stracili życie w tym
miejscu. A jeśli nie życie to być może wiarę w Boga lub Człowieka.

Ja, ocalały więzień Auschwitz, jestem tym, który – wierząc – szczęśliwie nie tylko
zachował życie ale: żyję i zaświadczam. Cieszę się, że nie jestem w tym osamotniony –
a świadectwem tego są ci młodzi ludzie, młodszy ode mnie o generację lub dwie, zebrani dziś
w tym miejscu.

Wszystkim, którzy przyczynią się do realizacji projektu pomnika *Kamienne Piekło KL
Gross-Rosen* pragnę wyrazić wdzięczność - za wrażliwość i pamięć.

Niech ona służy Waszym dzieciom.

Władysław Bartoszewski
lipiec 2008 w Warszawie
Nr 4427

David Peleg

Ambasador Izraela w Polsce – poniżej treść wystąpienia w trakcie uroczystości w Muzeum Gross-Rosen 7 lipca 2008 r.

„To jest moja druga wizyta tutaj w Gross-Rosen. I ogromne wrażenie zrobił na mnie ten projekt. Chciałbym podziękować Panu Ministrowi Kultury i władzom lokalnym za wsparcie, jakiego udzielili temu projektowi. To jest bardzo trudne wyobrazić sobie, że w tym pięknym, cichym miejscu 65 lat temu było tu miejsce kaźni, miejsce śmierci. Mam nadzieję, że więcej odwiedzających przybędzie do tego miejsca, włączając w to Izraelczyków. Chciałbym pogratulować Inicjatorom tego projektu i Autorowi tego projektu – bardzo innowacyjnego projektu. I czekam z niecierpliwością na rozpoczęcie jego realizacji. Dziękuję bardzo.”

Victor H. Ashe
Ambasador USA w Polsce

Anne Hall
Konsul Generalna USA w Polsce

Zarówno Pan Ambasador Victor Ashe, jak i Pani Konsul Anne Hall zaliczają się do grona najważniejszych zwolenników projektu „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen”.

Niestety nie byli obecni w trakcie uroczystości podpisania Listu Intencyjnego w dniu 7 lipca 2008 r., ale już znacznie wcześniej poznali projekt szczegółowo i udzielili mu pełnego poparcia.

Skierowali oni na ręce Dyrekcji Muzeum Gross – Rosen specjalne listy oceniające wysoko planowane przedsięwzięcie i wyrażające uznanie dla osób realizujących projekt.

The Ambassador

Embassy of the United States of America

*Aleje Ujazdowskie 29/31
00-540 Warsaw, Poland
Tel: (48-22) 504-2900
Fax: (48-22) 504-2951*

July 5, 2007

Mr. Janusz Barszcz
Director of Gross-Rosen Museum
Ul. Szarych Szeregów 9
58-300 Wałbrzych

Dear Director Barszcz,

I would like to thank you for such an insightful visit at the Museum of the Gross-Rosen Concentration Camp. It was a powerful experience. I appreciated the opportunity to see the quarry and hear the story of the ordeal that prisoners from so many countries experienced.

Let me also thank you for the great organization of my visit and the camp tour. I particularly enjoyed the company of representatives of various governmental and non governmental institutions who all share a commitment to preserve the memory of this difficult but historically significant place.

I would be interested to learn about further developments of the quarry memorial site project, and I wish you a successful completion of this worthy enterprise.

Sincerely yours,

Victor Ashe

CONSULATE GENERAL OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Kraków, Poland
18 kwietnia 2008

Szanowny Pan
Janusz Barszcz
Dyrektor
Muzeum Gross-Rosen
ul. Szarych Szeregów 9
58-304 Wałbrzych

Szanowny Panie Dyrektorze,

Bardzo serdecznie dziękuję za niezwykle miłe przyjęcie mnie i moich kolegów z Konsulatu Generalnego w Muzeum Gross-Rosen, w Rogoźnicy w dniu 15 kwietnia br. Cieszy nas, że tak ważne z punktu widzenia martyrologii wielu narodów miejsce znajduje się pod dobrą i profesjonalną opieką.

Dzięki Państwa zaangażowaniu mieliśmy unikalną możliwość zapoznania się z wieloma szczegółami w dosyć ograniczonym czasie, jaki przeznaczaliśmy na wizytę.

Mamy nadzieję, że Państwa ambitne plany budowy pomnika pamięci znajdą należne uznanie wśród decydentów. Pamięć o tym co działo się w Gross-Rosen i o ofiarach nazizmu musi trwać.

Raz jeszcze bardzo dziękuję za Państwa pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu naszej wizyty.

Z poważaniem,

Anne Hall
Konsul Generalna
Stanów Zjednoczonych Ameryki

Marek Łapiński
Marszałek Województwa Dolnośląskiego – fragment wystąpienia.

„.....To nie jest zwykłe miejsce, to nie jest zwykły kamieniołom, to nie jest zwykłe muzeum. Tu nie da się mówić normalnie, tu nie da się mówić o projektach, tu nie da się mówić o montażach finansowych. W tym miejscu trzeba pomilczeć, zastanowić się i przyjąć zobowiązanie. Zobowiązanie dla nas jako gospodarzy tego regionu, przedstawicieli zarówno władzy rządowej, jak i samorządowej, by to miejsce upamiętnić, by nie szczędzić wysiłków, by to miejsce zyskało należyłą rangę, by młode pokolenie mogło z tym miejscem zostać zapoznane, by została pokazana historia tego miejsca, a także historia tego regionu, historia ludzi tu przebywających w czasie drugiej wojny światowej. To miejsce, w którym należy pomilczeć... Dziękuję bardzo.”

Piotr Borys
Wicemarszałek Województwa Dolnośląskiego – fragment wystąpienia.

„...To Muzeum [...] będzie miało charakter oddziaływania poprzez edukację, naukę historii w miejscu symbolicznym, w miejscu ważnym. Ten obiekt ma dokładnie pracować dla przyszłych pokoleń, edukować i przede wszystkim uczyć [...] o nieszczęściu, jakim była wojna i niemiecki nazizm, poprzez lepsze zrozumienie całego mechanizmu i procesu, który miał tu miejsce. Stąd też ten List Intencyjny jest właściwie owocem, kolejnym krokiem pracy wielu osób: Fundacji Kamieniołomy Gross-Rosen, władz Województwa Dolnośląskiego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ale także całego Muzeum, do tego, aby znaleźć dobry sposób na sfinansowanie tego ważnego przedsięwzięcia, nad którym prace trwają już od kilku lat. Wielu z Państwa jest świadkami dzisiejszego dnia, ale przede wszystkim miało także okazję być w tym Muzeum kilka lat wcześniej. (...) Muzeum ma swoją rolę spełnić i ma odpowiednio oddziaływać na wszystkich tych, którzy w tym miejscu będą przebywać, będą edukować się i będą – mam nadzieję – wynosić wartości najważniejsze, wartości, którymi każdy z nas powinien się kierować po to, aby podobne tragiczne historie w dziejach Europy i państw europejskich nigdy się nie powtórzyły....”

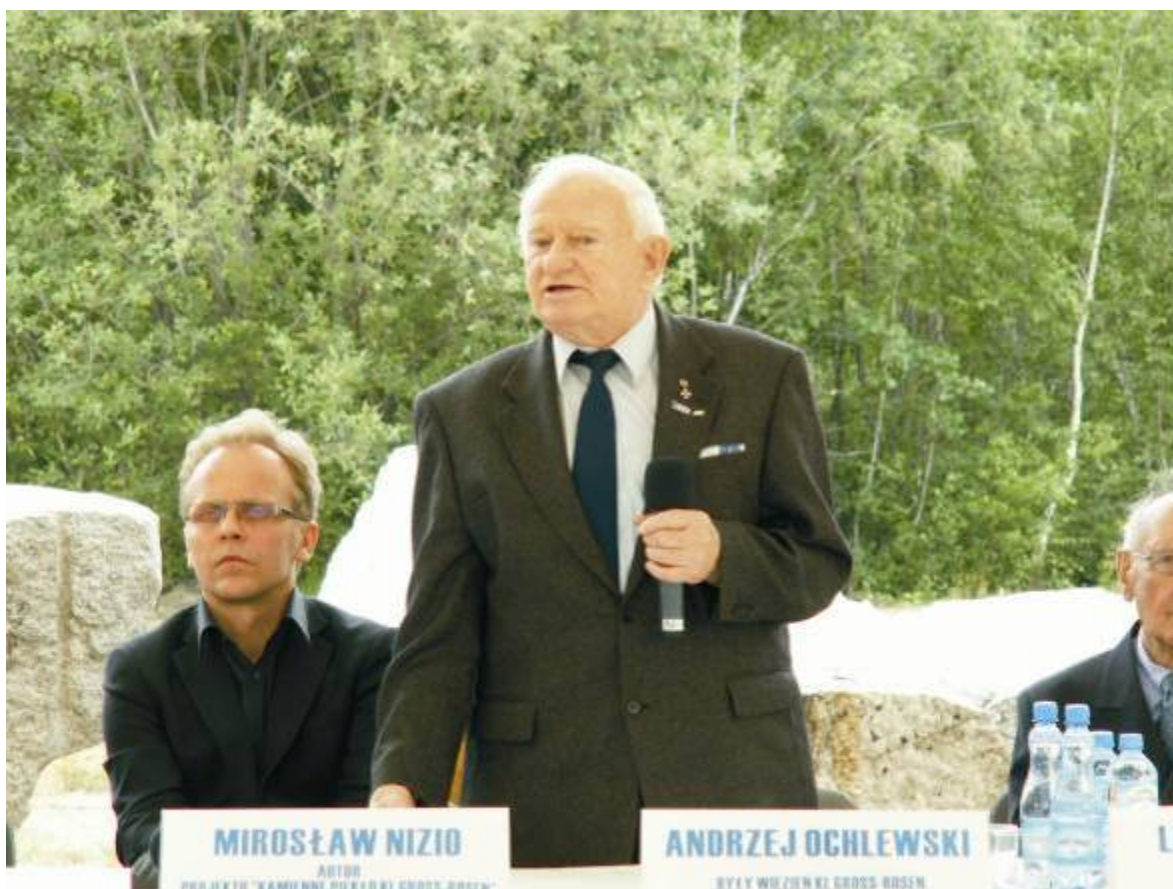
Prof. Leon Kieres

Senator RP – Pan senator prof. Leon Kieres reprezentował polski parlament i był jednym z kilku jego członków obecnych w trakcie uroczystości. Poniżej fragment Jego wystąpienia.

„.....Ten projekt ma charakter też pewnego symbolu, gdy idzie o współczesność. Bo to Ci, których już między nami nie ma, Ci, którzy swoim poświęceniem, cierpieniem dawali dowody na to, czym jest społeczeństwo, człowieczeństwo, humanizm, potrafili zgromadzić nas tutaj – przedstawiciele różnych instytucji, w wymiarze krajowym, zarówno rządowych, jak i samorządowych, publicznych, jak i też społecznych, polskich i zagranicznych. Nie będę wymieniał wszystkich, ponieważ wszyscy Państwo tutaj swoją szlachetną postawą, także swoją obecnością wielokrotnie dowodzili, jak bliska jest Państwu idea wsparcia, upamiętnienia tego, co się tutaj działo w czasach okrutnej, niemieckiej, nazistowskiej nocy. Za to chciałbym Państwu podziękować i myślę, że Pani Poseł, Pan Poseł, Pan Senator podzielą mój pogląd, że to też nasz – parlamentarzystów – jest przyszły wspólny obowiązek, byśmy wspierali Pana Ministra Kultury, władze samorządowe, inne publiczne, także tu ze Strzegomia, powiatu, gminy, w tym celu, by to miejsce uzyskało w polskiej, i nie tylko polskiej, pamięci odpowiednią rangę....”

Andrzej Ochlewski Były więzień KL Gross – Rosen. Fragment wystąpienia.

*„... chciałbym przede wszystkim bardzo serdecznie powitać, powitać tych wszystkich, których nie wi-
dać, ale którzy tu są. Witam Was Koledzy, z którymi spędziliśmy tutaj bardzo ciężki okres swojego
życia. Pamiętajcie o tym, że nie chcieliśmy zakłócić Waszego spokoju dzisiaj. I to zebranie dzisiejsze
nie służy temu celowi, ale służy dwóm innym, a mianowicie: uczczeniu Waszej pamięci, i poświęceniu
czasu i wysiłku przyszłości, aby nigdy ten obóz i tego rodzaju sytuacje w świecie się nie mogły powtó-
rzyć. Sądzę, że mnie dobrze rozumiecie. Chciałbym przypomnieć tym z moich przyjaciół, z którymi
razem byliśmy więźniami, którzy nie znali wtedy polskiego – mieliśmy takich przyjaciół, byliśmy tutaj
obozem bardzo międzynarodowym – a więc przypominam Wam: moje nazwisko jest Andrzej Ochlewski,
ale w Waszej pamięci brzmi ono inaczej –siebenundzwanzigtausend sechshundert fünf. To są te dwa
nazwiska, którymi chciałem Wam się przypomnieć. Nie chcę Was więcej trudzić i dziękuję Wam za
przychylnie przyjęcie....”*

Zenon Kicki

Były więzień KL Gross – Rosen. Fragment wystąpienia oraz treść listu skierowanego wcześniej do Pana Bogdana Zdrojewskiego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

„...Mój numer – 40620. A mojego ojca – 619, końcówka. Ojciec już tu został. Myśmy tu razem w tym kamieniołomie pracowali, ale krótko. Może dlatego właśnie, że krótko, to – jak tu Pani Redaktor, z którą rozmawiałem, powiedziała – może dzięki temu ja jeszcze tu jestem, mogę z Wami rozmawiać. To są bardzo przykre sprawy. I tak, jak w końcu maja byliśmy tutaj na spotkaniu z młodzieżą, ja próbowałem młodzieży wyjaśnić, co tu było, jak tu było. A przy okazji prosiłem, żeby czasem nie myśleli o jakiejś nienawiści, bo nienawiść tu nie jest potrzebna. Tu jest tylko potrzebna po prostu pamięć, bo to co myśmy tutaj z kolegami i tymi, co nie przeżyli, tego się nie da zapomnieć i to już zapadło w nas...”

Warszawa, 18 lutego 2008 r.

Szanowny Pan
Bogdan Zdrojewski
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
00-071 Warszawa
ul. Krakowskie Przedmieście 15/17

**Dotyczy: Projektu „GROSS-ROSEN KAMIENNE PIEKŁO” realizowanego na terenie
byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross—Rosen**

Szanowny Panie Ministrze,

Grupa byłych więźniów hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen, członków Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych, wyraża pełną aprobatę dla idei realizacji na terenie Muzeum Gross-Rosen projektu pod nazwą „Gross-Rosen. Kamienne Piekło”.

W opinii środowisk byłych więźniów projekt ten, którego koncepcja została opracowana na zlecenie Fundacji Kamieniołomu Gross-Rosen, stanowi właściwą próbę upamiętnienia tysięcy ofiar byłego KL Gross-Rosen, poprzez stworzenie wyrazistego punktu na mapie turystycznej Polski. Umożliwi to efektywne wykorzystanie planowanej inwestycji do aktywnych działań edukacyjnych, badawczych, publikacyjnych w celu zainteresowania historią tego miejsca turystów krajowych i zagranicznych.

Przez kilka powojennych dekad był niemiecki obóz koncentracyjny Gross—Rosen, jeden z najcięższych obozów II wojny światowej, miejsce cierpień i śmierci tysięcy więźniów pochodzących z terenu całej niemal Europy, pozostawał miejscem zapomnianym. Dopiero w 1983 roku decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki na terenie byłego obozu zostało utworzone Państwowe Muzeum Gross-Rosen. Miejsce przez lata zaniedbane, sukcesywnie grabione i dewastowane a przez to ubogie w pamiętki zostało na domiar złego pozbawione sąsiadującego kamieniołomu granitu, praprzyczyny powstania samego obozu.

Dopiero w połowie lat 90-tych, w rezultacie konsekwentnej akcji środowisk byłych więźniów obozu, wspartych przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości, wreszcie wstrzymano w kamieniołomie prace wydobywcze. Działania utworzonej przez stronę amerykańską Fundacji Kamieniołomy Gross-Rosen doprowadziły także do formalnego włączenia kamieniołomu do Muzeum w 2005 roku.

Środowiska byłych więźniów KL Gross-Rosen, dysponując poparciem władz lokalnych, rekomendują z całym przekonaniem ten projekt i zwracają się do Pana Ministra z gorącą prośbą o udzielenie pełnego finansowego wsparcia temu przedsięwzięciu tak, aby możliwe stało się w roku bieżącym rozpoczęcie fazy inwestycyjnej projektu.

Jesteśmy gronem sędziwych osób. Liczba naszych kolegów z roku na rok kurczy się. Byłoby dla nas ogromną radością i szczęściem móc osobiście uczestniczyć w uroczystości publicznego udostępnienia gotowego projektu.

W naszym przekonaniu symbolika, prostota i nowoczesna forma projektu uzupełnią surowe piękno kamieniołomu. Wspólna realizacja przedsięwzięcia przez władze szczebla centralnego i lokalnego z zaangażowaniem Fundacji Kamieniołomy Gross—Rosen, koordynowanego przez Muzeum Gross-Rosen zapewnią aktywny udział wszystkich partnerów, którzy merytorycznie, emocjonalnie i moralnie czują się odpowiedzialni za ocalenie od zapomnienia ważnego ogniwa w łańcuchu tragicznej historii XX wieku.

Korzystając z okazji, pragniemy złożyć Panu Ministrowi najserdeczniejsze gratulacje z okazji objęcia tak ważnego stanowiska w nowym Rządzie i życzymy wielu sukcesów w realizacji Pańskiej misji.

Z wyrazami szacunku,

PREZES
Lenon Kitchi

Do wiadomości:

1. Piotr Koral, Prezes Fundacji „Kamieniołomy Gross - Rosen”;
2. Janusz Barszcz, Dyrektor Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy;
3. Piotr Borys, Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego;

Piotr Koral **Prezes Fundacji „Kamieniołomy Gross - Rosen”**

W podsumowaniu uroczystości podpisania Listu Intencyjnego Prezes Piotr Koral serdecznie podziękował wszystkim za zaangażowanie w realizację projektu, wspieranie działań Fundacji i Muzeum, zrozumienie dla potrzeby włączenia pamięci o Gross - Rosen do powszechnej świadomości.

„...Podpisanie Listu Intencyjnego stanowi kamień milowy w procesie realizacji projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen...”

„...Czuję się w obowiązku złożenia publicznych podziękowań szerokiemu gronu osób i instytucji, których zaangażowanie i determinacja skutkują wydobywaniem pamięci o Gross - Rosen z zapomnienia, przekształcaniem tego miejsca w nowoczesną placówkę badawczo - edukacyjną i skuteczną promocją działalności Muzeum Gross - Rosen...”

„...Dziękuję wszystkim tutaj zgromadzonym za zainteresowanie naszym przedsięwzięciem, które posiada właściwość charakterystyczną dla realizacji wyjątkowych - zjednuje serca i myśli bez względu na proveniencję polityczną, religijną, narodowościową.”

WSTĘP

Opracowanie Studium Wykonalności dla projektu pn. „*Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I*” - projekt konserwatorsko - budowlany na terenie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy zostało wykonane na zlecenie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.

Przedmiotem niniejszej dokumentacji jest Studium Wykonalności inwestycji polegającej na przeprowadzeniu prac konserwatorsko - budowlanych na terenie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy, opracowane zgodnie z wytycznymi dotyczącymi przygotowania Studiów Wykonalności.

Najważniejszym celem studium jest stwierdzenie celowości realizacji projektu oraz jego wykonalności w aspekcie społeczno - gospodarczym, organizacyjnym, technicznym i ekonomicznym.

Dodatkowym elementem realizowanego projektu jest wskazanie zgodności z polityką regionalną, krajową i polityką Unii Europejskiej w aspekcie roli i kierunków rozwoju infrastruktury edukacyjnej.

Przedstawiony w Studium Wykonalności przedmiot projektu jest również niezbędny do spełnienia wymogów stawianych przy ubieganiu się o pozyskanie środków strukturalnych z Unii Europejskiej na współfinansowanie tej inwestycji w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013 dla Województwa Dolnośląskiego - Priorytet 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska (Turystyka i Kultura)*), Działanie 6.4. *Turystyka kulturowa*.

Niniejsze Studium Wykonalności zostało opracowane przez Agencję Rozwoju Regionalnego „Arleg” S.A. w Legnicy na podstawie danych źródłowych i informacji zebranych i udostępnionych przez Zleceniodawcę, wedle najlepszej woli i wiedzy oraz posiadanego doświadczenia.

I. PRZEDMIOT STUDIUM

1. *Geneza i istota projektu. Potencjał i możliwości*

Utworzenie placówki muzealnej na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen dopiero w roku 1983, a więc 38 lat po zakończeniu II wojny światowej skutkowało między innymi nieodwracalnymi stratami historycznymi i architektonicznymi.

W trakcie ewakuacji i wyzwolenia KL Gross-Rosen w lutym 1945 r. cała infrastruktura budowlana obozu nie uległa zniszczeniu. Hitlerowcy wysadzili w powietrze jedynie krematorium stacjonarne. Brak stałego nadzoru administracyjno-merytorycznego i wynikająca stąd dewastacja oraz destrukcyjny wpływ czynników atmosferycznych (głównie wody i lodu) przez 38 powojennych lat, doprowadził do katastrofalnego stanu zachowania historycznych obiektów budowlanych. Wszystkie drewniane obiekty budowlane obozu zniknęły z powierzchni ziemi. W całości zachowała się jedynie drewniano-murowana brama główna obozu. Pozostały również murowane, parterowe części kuchni i łaźni więźniarskiej, baraku francuskiego, tkalni, magazynu żywności, rewiru i warsztatów Blaupunktu, fundamenty baraków więźniarskich i administracyjnych obozu a także wykonana przez więźniów z kostki granitowej główna droga obozowa. Powołanie w roku 1983 państwowej placówki muzealnej powstrzymało proces dewastacji, ale nie destrukcji. Przez kolejne 23 lata do roku 2006 nie wykonano na terenie Muzeum żadnych, profesjonalnych prac konserwatorsko-budowlanych, nie oczyszczano systematycznie terenu obozu z krzewów i drzew samosiejek co doprowadziło do niekontrolowanego zarośnięcia ok. 50% powierzchni muzeum.

Brak prac konserwatorskich i renowacyjnych oraz późny czas (w stosunku do innych obozów koncentracyjnych) utworzenia na byłym miejscu zagłady oficjalnego muzeum, zabezpieczającego teren, doprowadził do nieodwracalnych strat historycznych i architektonicznych. Nieliczne obiekty jakie się zachowały przez lata nie były zabezpieczane przed wodą i lodem oraz nie poddawane konserwacji. Problemem jest również korozja prętów zbrojeniowych w betonie, których nie zabezpieczenie i nie wzmocnienie konstrukcyjne grozi zawaleniem się poobozowych obiektów budowlanych. Głównie narażone są stropy dawnych baraków, a także słupy ogrodzeniowe. Do 2003 r. nie prowadzono również wycinki krzewów i drzew samosiejek, w efekcie czego około 50% powierzchni obecnego Muzeum w tym cała część tzw. „oświęcimska” pokrywała się drzewostanem.

Brak stosownych decyzji i ludzka nieodpowiedzialność, destrukcyjne działanie wody i lodu, korozja prętów zbrojeniowych w betonie i korozja obiektów metalowych, brak opieki

budowlano-konserwatorskiej przez 38 powojennych lat do momentu utworzenia w 1983 roku Muzeum, to podstawowe przyczyny bardzo złego obecnie stanu zachowania pozostałości po historycznych obiektach budowlanych byłego KL Gross-Rosen. Ich aktualny stan ilościowy, to: 17 obiektów w części tzw. esesmańskiej, 37 w części tzw. więźniarskiej i 16 ruin murowanych baraków więźniarskich w części tzw. oświęcimskiej. Stosując kryterium „wizualnej czytelności pierwotnych funkcji użytkowych (obozowych)”, wyróżnić można trzy rodzaje stanu zachowania historycznych obiektów budowlanych na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen:

A/ obiekty w pełni zachowane

(brama główna, metalowe krematorium polowe, główna droga obozowa, plac apelowy, basen ppoż., wózek z torowiskiem, kadź kąpielowa, kamieniołomy wraz z sześcioma wieżami transportowymi,);

B/ obiekty częściowo zachowane

I/ z czytelną pierwotną funkcją użytkową, np.: kuchnia, łaźnia, tzw. barak francuski, tkalnia, psiarnia,

II/ z nieczytelną, ze względu na wysoki stopień destrukcji, pierwotną funkcją użytkową, np.: garaże SS, obrysy fundamentów baraków więźniarskich i wież strażniczych, warsztaty Siemens, Wetterstelle;

C/ obiekty do odsłonięcia (w całości lub w części)

np. tzw. część oświęcimska byłego obozu porośnięta lasem, krzewami i w części przysłonięta ziemią, magazyn żywności, oczyszczalnia ścieków itd.

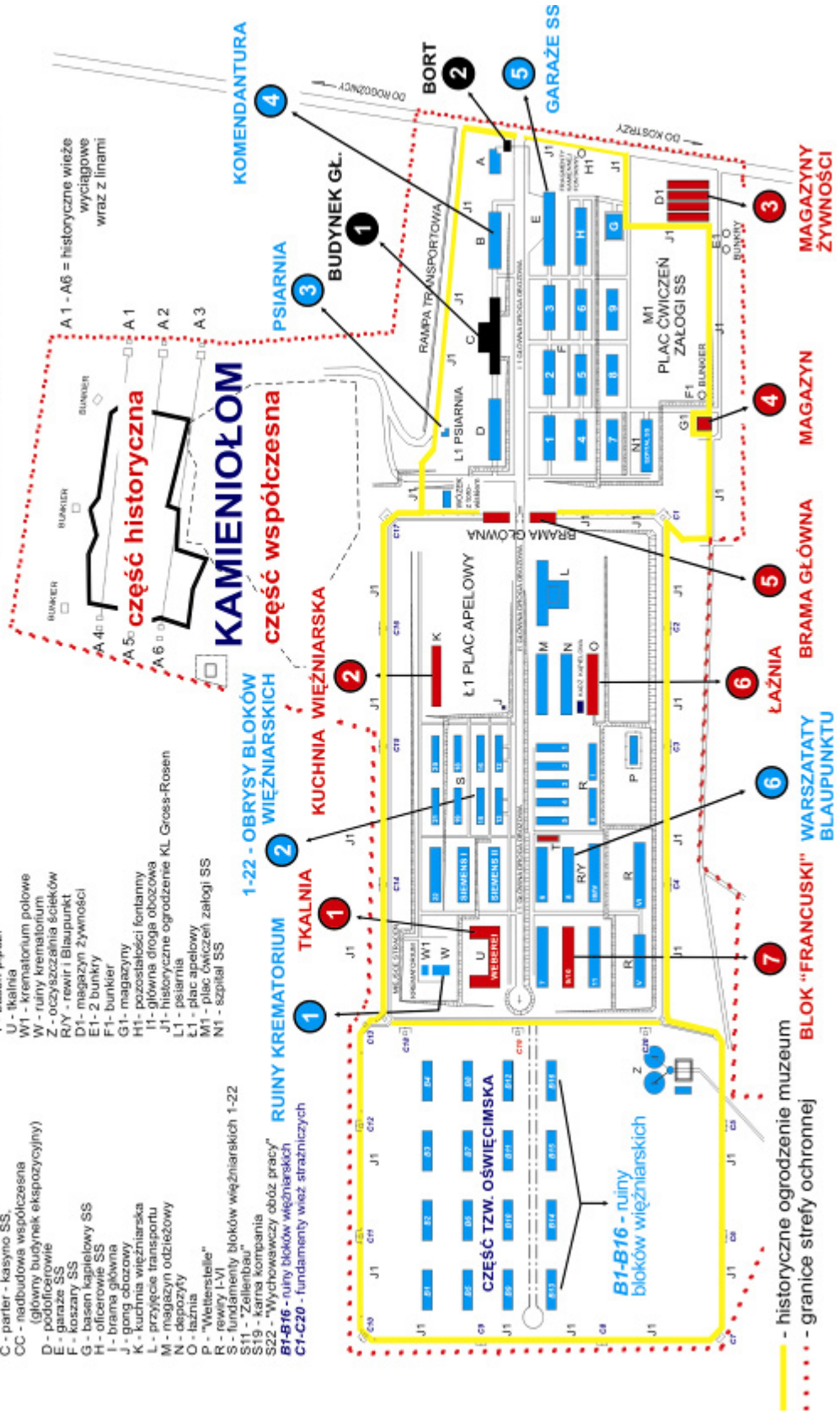
**PLAN SYTUACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN
W ROGOŹNICY**

Stan zachowania i lokalizacja obiektów, destrukcji i ruin budowlanych (Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

Obiekty KL Gross-Rosen 1940-45: ■ - historyczne destrukcje i ruiny budowlane ■ - historyczne obiekty budowlane (1978 - 1984) ■ - współczesne obiekty budowlane (1978 - 1984)

- A - wartownia
- A1 - komenda
- C - pralnia
- CC - nadbudowa współczesna (główny budynek ekspozycyjny)
- D - podłoga stali
- E - garaże SS
- G - kasyno SS
- H - biuro SS
- I - brama główna
- J - garaż
- K - kuchnia więźniarska
- L - przyciepca transportu
- M - magazyn odzieżowy
- N - dojazdy
- O - łaźnia
- P - "Waltersbelle"
- R - rezerwa
- S - fundamenty bloków więźniarskich 1-22
- S11 - "Zellenbau"
- S19 - "karna kompania"
- S22 - "Wychowawczy oboz pracy"
- B1-B16 - ruiny bloków więźniarskich
- C1-C20 - fundamenty wież strażniczych

- I,II - SIEMENS
- T - basen p.poz.
- U - łaźnia
- W1 - krematorium polowe
- W - ruiny krematorium
- Z - oczyszczalnia ścieków
- R/Y - rewir i Blaupunkt
- D1 - magazyn żywności
- E1-2 bunkry
- F1 - bunkier
- G1 - magazyn
- H1 - pozostałości fontanny
- I1 - główna droga obozowa
- J1 - historyczne ogrodzenie KL Gross-Rosen
- L1 - psiarnia
- M1 - plac apelowy
- N1 - szpital SS

Tak więc na ogólną liczbę 70 historycznych obiektów budowlanych na terenie Muzeum, tylko 10 nie stanowi, w różnym stopniu zaawansowania, destruktu budowlanego – ruiny. Bardzo zły lub zły stan zachowania budowlanych obiektów historycznych ma również inny aspekt – może stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia i życia zwiedzających. Z tego też względu, w marcu 2003 r. na polecenie dyrektora Muzeum, inspektor ds. bhp, po dokonaniu wizji lokalnej tzw. trasy zwiedzania Muzeum, wynoszącej ok. 3 km, przygotował pisemny raport na temat tego typu zagrożeń. W wyniku zaleceń raportu, zarządzeniem dyrektora Muzeum nr 5 z 18 marca 2003 r. z trasy zwiedzania wyłączono czasowo, ze względu na zły stan stropów, barak francuski i kuchnię więźniarską oraz zagrodzono i zakazano wstępu na taras widokowy, położony na skarpie historycznego kamieniołomu. Po dokonaniu wizji lokalnych i uzyskaniu pisemnych opinii budowlanych i konserwatorskich, na ich podstawie opracowano „Plan poprawy stanu zachowania historycznych obiektów budowlanych”. Zakładał on realizację dwóch działań równoległych:

- 1/ wykonywanie we własnym zakresie zabezpieczających prac budowlano-konserwatorskich wybranych obiektów budowlanych,
- 2/ przygotowanie pełnej dokumentacji konserwatorskiej wszystkich budowlanych obiektów historycznych na terenie Muzeum. Plan ten obejmuje:

Etap I

Realizowany od maja 2003 r., to zabezpieczanie budowlano-konserwatorskie – w określonej kolejności i we własnym zakresie – wybranych obiektów historycznych przed opadami jesienno-zimowymi i destruktywnymi skutkami działania zamarzającej wody. Decydującymi kryteriami wyboru były:

- 1/ jak największa kompleksowość obiektu, rozumiana jako zachowanie przez konkretny obiekt historyczny jak najczytelniejszych dla zwiedzających swoich pierwotnych funkcji użytkowych – obozowych (np. brama główna, kuchnia więźniarska, łaźnia, barak francuski, kasyno SS, główna droga obozowa, kamieniołom),
- 2/ stopień destrukcji – im wyższy, tym wcześniejszy termin wykonywania prac zabezpieczających.

Etap II

Realizowany był od końca I kwartału 2004 r., i dotyczył:

- 1/ opracowanie pełnej inwentaryzacji i dokumentacji konserwatorskiej wybranych, historycznych obiektów budowlanych na terenie Muzeum. Według przyjętych w etapie I kryte-

riów, obiektami tymi były: brama główna, kuchnia więźniarska, barak francuski, łaźnia, tkalnia, krematorium polowe, wózek i torowisko obok bramy głównej, kadź kąpielowa,
2/ przygotowanie projektów konserwatorskich i kosztorysów w/w prac,
3/ działania związane z pozyskiwaniem funduszy na ten cel,
4/ podjęcie wykonawczych prac konserwatorskich.

Etap III

Obejmuje wykonanie pełnej inwentaryzacji i dokumentacji konserwatorskiej wszystkich pozostałych obiektów na terenie Muzeum i wykonanie ich konserwacji w trybie i czasie uzależnionym od stopnia realizacji etapów I i II.

W ramach realizacji I etapu „Planu poprawy stanu zachowania...” do końca III kwartału 2003 roku wykonano: 1/ zabezpieczenie stropu i jednocześnie dachu „baraku francuskiego” i ponowne udostępnienie tego obiektu zwiedzającym, 2/ zabezpieczenie dachu kuchni więźniarskiej i ponowne udostępnienie tego obiektu zwiedzającym, 3/ zabezpieczenie dachu bramy głównej, 4/ zabezpieczenie konserwatorski krematorium polowego, 5/ zabezpieczenie konserwatorskie wózka i torowiska obok bramy głównej oraz kadzi kąpielowej.

W październiku 2003 r. dokonano inwentaryzacji oraz oceny stanu zachowania słupów ogrodzeniowych byłego obozu Gross-Rosen. Przyjęto trzy kategorie oceny stanu zachowania:

A - stan dobry (słup nie wymaga konserwacji),

B - do konserwacji,

C - destrukcyjny (słup do częściowego odtworzenia i konserwacji).

Na ogólną liczbę 873 słupów ogrodzeniowych byłego KL Gross-Rosen w kategorii A mieszczą się 342 słupy, w kategorii B - 452 słupy, a w kategorii C - 81 słupów; łącznie do konserwacji (kategorie B+C) pozostaje 531 słupów ogrodzeniowych. Obecnie przeprowadzona inwentaryzacja wymaga aktualizacji. Przystąpienie do prac konserwatorskich (planowanych do wykonania przez pracowników technicznych Muzeum przy odpowiednim nadzorze konserwatorskim) musi dodatkowo zostać poprzedzone opracowaniem właściwej technologii. Prace te nie wchodzą w zakres projektu, ale będą realizowane równoległe, w miarę pozyskiwania środków z innych źródeł.

SŁUPY OGRODZENIOWE

STAN ZACHOWANIA 2003 r.

PLAN SYTUACYJNY

MUZEUM GROSS-ROSEN

(Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

— aktualne ogrodzenie muzeum

TRZY KATEGORIE STANU ZACHOWANIA

A - stan dobry (nie wymaga konserwacji)

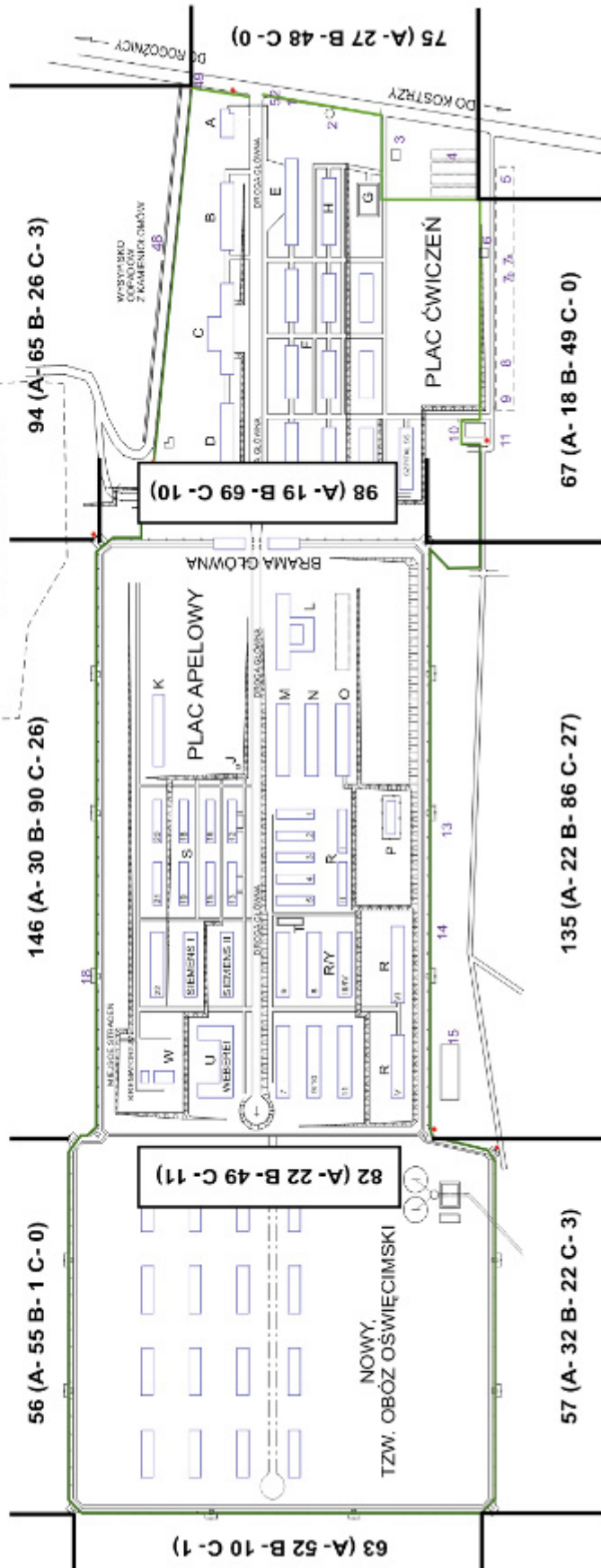
B - do konserwacji

C - destrukcyjny (do częściowego odtworzenia i konserwacji)

KATEGORIE		
A	B	C
342	452	81
RAZEM (A+B+C) = 873		
DO KOSERW. (B+C) = 531		

WYROBISKO HISTORYCZNE

WYROBISKO WSPÓŁCZESNE

Bardzo szeroki zakres wyżej omówionych potrzeb konserwatorskich był implikacją do stworzenia kompleksowego projektu konserwatorsko-budowlanego Muzeum Gross-Rosen p.n. „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”

Dopiero w latach 2006 – 2008 dzięki wsparciu finansowemu funduszy operacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz pomocy w tym zakresie ze strony władz samorządowych województwa dolnośląskiego przeprowadzono, zgodnie z obowiązującą procedurą, pierwsze po zakończeniu II wojny światowej prace renowacyjno-konserwatorskie:

1. bramy głównej
2. baraku „francuskiego”
3. łaźni więźniarskiej
4. parteru byłego kasyna SS
5. tkalni
6. obiekty metalowe pozostające w ekspozycji otwartej na wolnym powietrzu: krematorium polowego, kadzi kąpielowej i wózka do transportu urobku granitowego wraz z fragmentem torowiska

Ad 1. Brama główna byłego KL Gross-Rosen

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Ich łączny koszt wyniósł 211.099,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Kompleksowy charakter prac konserwatorsko-budowlanych ze względu na bardzo duży stopień destrukcji obejmował m.in. wzmocnienie i uzupełnienie poszycia dachowego, wymianę pokrycia dachowego na wodo- i ognioodporną płytę OSB, pokrycie jej dwoma warstwami papy, obróbkę murarską i blacharską kominów oraz ich otynkowanie i pomalowanie, założenie nowej instalacji odgromowej. W drewnianym - prawym i lewym skrzydle bramy - uzupełniono deskami zewnętrzne poszycie ścian a także zabezpieczono je chemicznymi środkami konserwującymi. Ich wnętrza ocieplono, wzmocniono wodo- i ognioodpornymi płytami OSB, płytami kartonowo-gipsowymi oraz pomalowano. W drewnianym suficie uzupełniono ubytki, zabezpieczono go stosownymi, chemicznymi i ekologicznymi środkami konserwującymi. W pionowej, murywanej części bramy uzupełniono i pomalowano tynki zewnętrzne, oczyszczono elementy granitowe, wyspoinowano je i opryskano chemicznymi środkami hydrofobowymi. Strop wzmocniony został prętami zbrojeniowymi i betonem natryskowym. Elementy metalowe

bramy oczyszczono z rdzy, zabezpieczono stosownymi, chemicznymi środkami antykorozyjnymi i pomalowano.

Ad 2. Barak „francuski”

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Ich łączny koszt wyniósł 561.778,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Barak „francuski” był nietypowym obo-

zowym obiektem budowlanym. Typowe mieszkalne baraki więźniarskie były drewniane i jednokondygnacyjne, natomiast barak „francuski” miał dwa poziomy: dolny – suterena wykonana z budowlanych bloków granitowych i drewniany parter – stanowiący typowy barak więźniarski. Wykonane prace konserwatorskie obejmowały swym zakresem tylko zachowaną do dziś suterene zbudowaną poniżej poziomu gruntu i z dwóch stron w niego wciętą. W pracach zewnętrznych: oczyszczono górną warstwę stropu, pełniącego aktualnie funkcję dachu sutereny. Wykonano wylewkę betonową ze spadem, gwarantującym odpływ wody deszczowej i pośniegowej, zabezpieczoną ją dwoma warstwami papy, pokryto geowłókniną i zasypano czarnym grysem bazaltowym. Bloki granitowe oczyszczono, wyspoinowano i zabezpieczono ekologicznym preparatem hydrofobowym. W przyziemnych wnękach okiennych uzupełniono tynki i wykonano odpływy wody deszczowej i pośniegowej. W pracach wewnątrz obiektu wykonano wzmocnienie stropu prętami zbrojeniowymi i betonem natryskowym. Oczyszczono boczki granitowe, wyspoinowano je i pokryto warstwą preparatu hydrofobowego. Podobnie postąpiono z murowanymi z cegły słupami podpierającymi strop. Wykonano nową instalację elektryczną oświetlającą ekspozycję odtworzonego przy pomocy oryginalnych, drewnianych prycz, szaf, stołu i taboretów wnętrza typowej sztuby więźniarskiej. Ekspozycję tę uzupełnia drewniany podest dla zwiedzających, ogrodzony barierkami metalowymi i zabezpieczający oryginalną podłogę przed zniszczeniem.

Ad 3. Łaźnia więźniarska

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Ich łączny koszt wyniósł 600.835,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Analogicznie do baraku „francuskiego” łaźnia więźniarska była dwukondygnacyjna. Do dziś zachowała się jedynie zbudowana głównie z cegły, ale i z bloczków granitowych suterena. Mieściły się w niej ceglano-metalowy piec do ogrzewania wody, kadzie do prania bielizny, pomieszczenia przebieralni. Drewniana część parterowa nie zachowała się. Zakres prac konserwatorskich był bardzo podobny do baraku „francuskiego”. Dodatkowo uzupełniono miejscowo tynki oraz wykonano

konserwację zachowawczą konstrukcyjnych elementów metalowych pieca i pozostałości metalowych instalacji wodno-kanalizacyjnej.

Ad 4. Parter byłego kasyna SS aktualnie parter głównego budynku ekspozycyjnego Muzeum
Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2007. Ich łączny koszt wyniósł 474.410,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Zakres prac obejmował wzmocnienie

stropu arkad prętami zbrojeniowymi i betonem natryskowym, oczyszczenie i wyspoinowanie oraz pokrycie środkami hydrofobowymi elementów granitowych. Przykrycie i zabezpieczenie stropu płytami granitowymi od góry, stanowi jednocześnie podłoże (podłogę) w ciągu komunikacyjnym prowadzącym, z dwóch stron do wejścia, do współcześnie wybudowanego pod koniec lat siedemdziesiątych - głównego budynku ekspozycyjnego Muzeum (oryginalna nadbudowa kasyna nie zachowała się do tego czasu). Rok wcześniej, kosztem 474.410,00 zł uzyskanych z dotacji celowej samorządu województwa dolnośląskiego, wykonano remont kapitalny współczesnej nadbudówki łącznie z ociepleniem, remontem dachu, wymianą instalacji odgromowej i wszystkich WC.

Ad 5. Tkalnia

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2008. Ich łączny koszt wyniósł 537.975,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Do czasu utworzenia Muzeum w roku 1983 nie zachowała się parterowo-drewniana część tkalni jedynie jej suterena wcinająca się dłuższym bokiem, od strony krematorium w skarpe. Zakres i technologia prac konserwatorskich były analogiczne do baraku „francuskiego”. Poszerzone zostały jedynie o wykonanie izolacji pionowej po obrysie tego obiektu.

Ad 6. Obiekty metalowe pozostające w ekspozycji otwartej na wolnym powietrzu: krematorium polowe, kadź kąpielowa i wózek do transportu urobku granitowego wraz z fragmentem torowiska.

Kompleksowe prace konserwatorskie przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Ich łączny koszt wyniósł 79.380,00 zł. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Prace konserwatorskie poprzedzone były badaniami laboratoryjnymi fragmentów powłoki krematorium. Oczyszczono ją chemicznie a nie mechanicznie i pokryto chemicznymi substancjami zabezpieczającymi. Wzmocniono od wewnątrz łączenie komina z korpusem wstawiając metalowy łącznik nie ingerujący w materię obiektu („na styk”). Wykonano prace konserwatorskie betonowego fundamentu, wysypano otoczenie krematorium czarnym grysem bazaltowym, a następnie je ogrodzono.

Wózek wraz z fragmentem torowiska

Kompleksowe prace konserwatorskie przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Zakres prac i ich technologia: analogiczne do konserwacji krematorium. Dodatkowo całość torowiska ułożono na warstwie gysu granitowego w celu polepszenia odpływu wody deszczowej i pośniegowej.

Kadź kąpielowa

Kompleksowe prace konserwatorskie przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w sensie formalno-prawnym procedurą w roku 2006. Zastosowana metoda: konserwacja zachowawcza. Zakres prac i ich technologia: analogiczne do konserwacji krematorium i wózka wraz z fragmentem torowiska. Dodatkowo kadź posadowiono na słupkach granitowych, odcinając w ten sposób bezpośredni kontakt jej dna z gruntem.

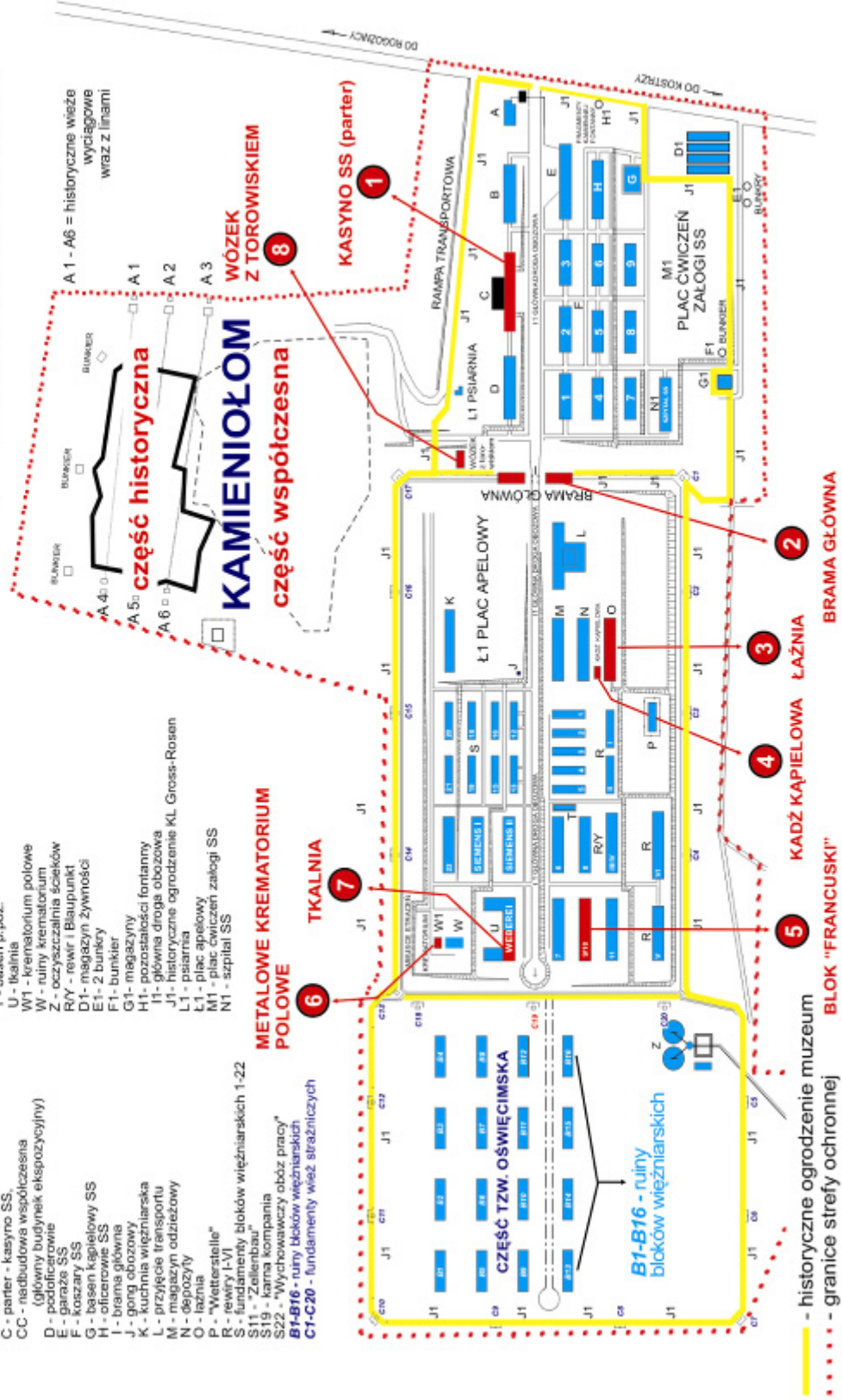

PLAN SYTUACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY

Stopień zaawansowania inwestycji: „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” - WYKONANE PRACE KONSERWATORSKIE w latach 2006-2008 (Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

Obiekty KL Gross-Rosen 1940-45: ■ - historyczne destrukty i ruiny budowlane ■ - współczesne obiekty budowlane po konserwacji (2006-2008) ■ - współczesne obiekty budowlane (1978-1984)

- A - wartownia
- I,II - SIEMENS
- T - basen p. poz.
- C - komenda
- U - łaźnia
- W1 - krematorium polowe
- W - ruiny krematorium
- Z - oczyszczalnia ścieków
- R/Y - rewir i Blaupunkt
- D1 - magazyn żywności
- E1 - 2 bunkry
- F1 - bunkier
- G1 - magazyn
- H1 - pozostałości fontanny
- I1 - główna droga obozowa
- J1 - historyczne ogrodzenie KL Gross-Rosen
- L1 - piarnia
- M1 - plac apelowy
- N1 - plac cmentarz SS
- O - technia
- P - "Wetterstille"
- R - rewir I-VI
- S - fundamenty bloków więźniarskich 1-22
- S11 - "Złoty przelaz"
- S19 - karna kompania
- S22 - "Wychowawczy obóz pracy"
- B1-B16 - ruiny bloków więźniarskich
- C1-C20 - fundamenty wież strażniczych

W latach 2004 – 2009 oczyszczono z krzewów i drzew samosiejek całość, liczącego ponad 2,5 km długości i wpisano również do rejestru zabytków, ogrodzenia obozowego oraz frag-

ment o szerokości 40 mb tzw. części oświęcimskiej Muzeum Gross-Rosen. Łączny koszt tych prac wyniósł 85.466,30 zł.

PLAN SYTUACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY Stopień zaawansowania inwestycji: „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”

OCZYSZCZENIE TERENU MUZEUM Z KRZEWÓW I DRZEW SAMOSIEJEK

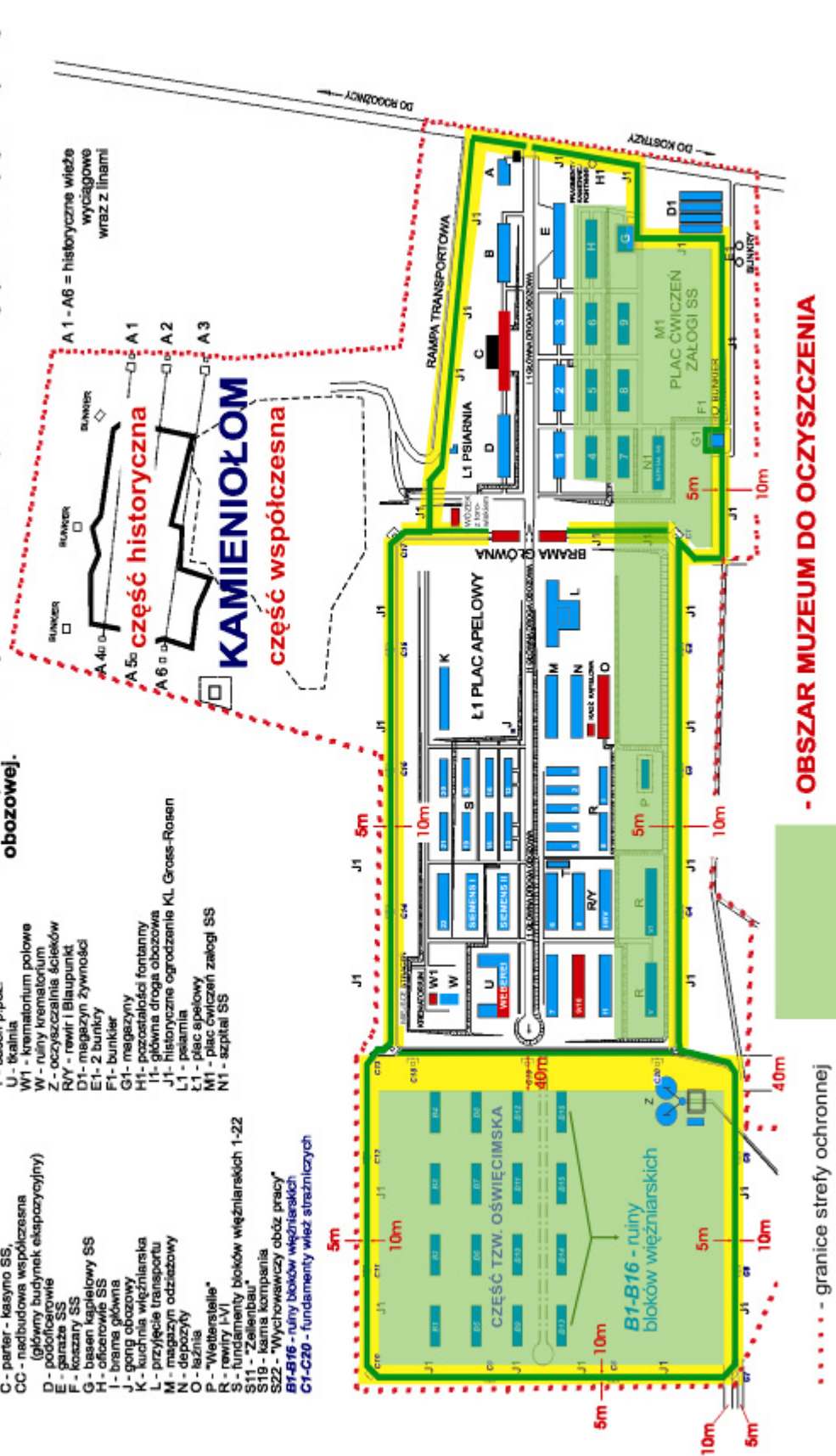
(Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

- PRACE WYKONANE W LATACH 2004-2009

Obiekty KL Gross-Rosen 1940-45:

- A - wartownia
- B - komendantura
- C - parter - kasyno SS
- CC - niedobudowa współczesna (główny budynek ekapozycyjny)
- D - podoficerowie
- E - garaże SS
- F - koszarzy SS
- G - basen kąpielowy SS
- H - oficerowie SS
- I - brama główna
- J - gong obozowy
- K - kuchnia więźniarska
- L - przyłócznie transportu
- M - magazyn odzieżowy
- N - depozyty
- O - łaźnia
- P - "Wetterstelle"
- R - rewiry I-VI
- S - fundamenty bloków więźniarskich 1-22
- S11 - "Zellenbau"
- S19 - kama kompania
- S22 - "Wychowawczy obóz pracy"
- B1-B16 - ruiny bloków więźniarskich
- C1-C20 - fundamenty wież strażniczych

- I, J - SIEMENS
- T - basen p.poż.
- U - łaźnia
- W1 - krematorium polowe
- W - ruiny krematorium
- Z - oczyszczalnia ścieków
- R1 - rewir I Białapunkt
- D1 - magazyn żywności
- E1 - Z bunkry
- F1 - bunkier
- G1 - magazyny
- H1 - pozostałości fontanny
- I1 - główna droga obozowa
- J1 - historyczne ogrodzenie KL Gross-Rosen
- L1 - piearnia
- Ł1 - plac spielowy
- M1 - plac ćwiczeń załogi SS
- N1 - szpital SS

- OBSZAR MUZEUM DO OCZYSZCZENIA

- granice strefy ochronnej

2. *Nazwa i cel projektu*

Nazwa projektu:

„Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” - projekt konserwatorsko - budowlany na terenie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy

Cel projektu:

Zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz przygotowanie go do szerokiego udostępnienia zwiedzającym z kraju i zagranicy, poprzez wykonanie prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych historycznych obiektów budowlanych oraz usuwając inwazję zieleni na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, a także stworzenie nowoczesnej, martyrologicznej placówki muzealno-edukacyjnej, jako znaczącego miejsca na mapie turystyczno-historycznej Dolnego Śląska, Polski i Europy.

3. Podmioty odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia: Inwestor, Beneficjent i Operator

Inwestorem oraz **beneficjentem projektu** wnioskującym o współfinansowanie realizowanego projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i jednocześnie stroną przy podpisywaniu umowy o dofinansowanie jest Muzeum Gross – Rosen w Rogoźnicy. Również Muzeum pełnić będzie funkcję operatora projektu po zakończeniu jego realizacji.

INWESTOR, BENEFICJENT, OPERATOR – Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy

Adres:

ul. Ofiar Gross-Rosen 26
Rogoźnica
58-152 Goczałków
tel. (074) 855 90 07

Adres do korespondencji:

ul. Szarych Szeregów 9
58-300 Wałbrzych
tel. (0-74) 842-15-80
fax (074) 842-15-94
e-mail: muzeum@gross-rosen.pl
NIP: 884-20-93-549
REGON: 001066389

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy stanowi instytucję kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Zgodnie z ustawą z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 1991 Nr 114 poz. 493, z późniejszymi zmianami) głównym celem instytucji kultury, a **zwłaszcza muzeów**, jest prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury.

W przypadku muzeum do podstawowych zadań instytucji należy w szczególności:

- edukacja kulturalna,
- sprawowanie opieki nad zabytkami,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 Nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami) określa następujące cele działalności muzeum:

- gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie,
- katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych,
- zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody,
- urządzenie wystaw stałych i czasowych,
- organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę,
- udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych,
- zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji,
- prowadzenie działalności wydawniczej.

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy dąży do spełniania założonych w ustawach celów, jakie nakładane są na instytucje kultury, w tym szczególnie na muzea. Jednak Muzeum, utworzone blisko 40 lat po zakończeniu wojny, przejęło teren byłego obozu w stanie całkowitej niemal dewastacji i spustoszenia. Zachowała się bardzo ograniczona liczba oryginalnych elementów infrastruktury obozowej, które od kilku lat poddawane są bardzo pieczołowitej konserwacji i pracom zabezpieczającym.

Szczegółową charakterystykę Inwestora/Beneficjenta/Operatora projektu przedstawiono w rozdziale 6.

II. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Wprowadzenie do projektu

Opis projektu

„Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” to kompleksowy program, na który składają się następujące działania:

1. prace rewaloryzacyjne w zakresie konserwacji historycznych poobozowych obiektów budowlanych znajdujących się na terenie byłego obozu,
2. rekonstrukcja jednego typowego baraku więźniarskiego oraz jednej wieży strażniczej,
3. oczyszczenie z krzewów i drzew samosiejek całego terenu Muzeum Gross-Rosen.

Program jest komplementarny z drugim realizowanym projektem: „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” - projekt Pomnika Zagłady w Muzeum Gross – Rosen na terenie historycznego i współczesnego kamieniołomu.

Oba projekty stanowią integralną całość pod względem merytorycznym, ale odmienne są mechanizmy ich finansowania i tryb ubiegania się o środki. Tym samym formalnie, oba przedsięwzięcia, stanowią dwie odrębne całości, z tym że realizowane są przez jedną instytucję, na jednym terenie i w podobny czasie. Ich wspólna realizacja pozwoli na osiągnięcie efektu synergii oraz po jej zakończeniu, powstanie nowe jakości - przestrzennej ekspozycji muzealnej o charakterze martyrologicznym - unikalnej w skali Dolnego Śląska, Polski, Europy i świata.

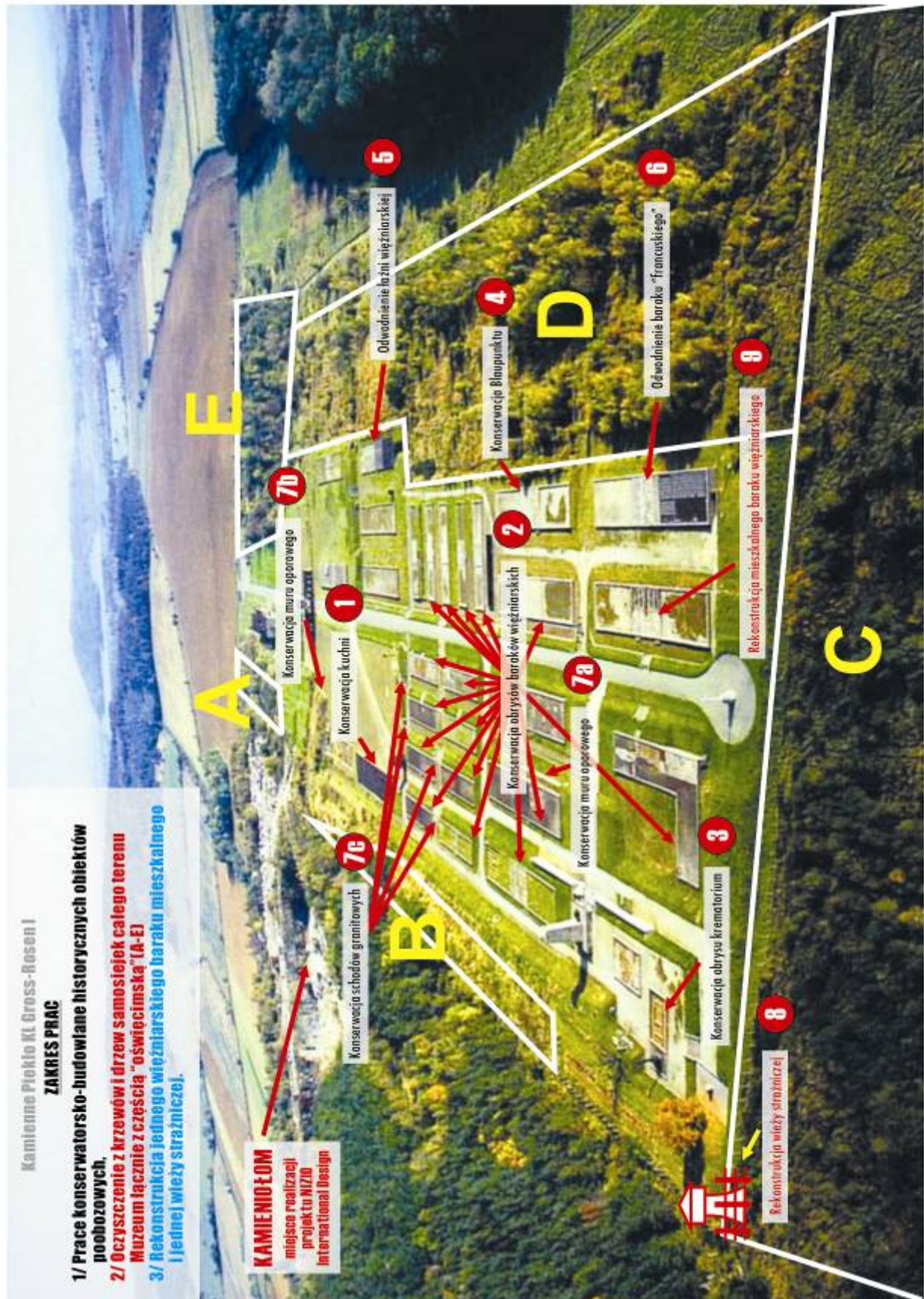
Program „Kamiennoego Piekła KL Gross-Rosen I” ma swoje umocowanie formalno-prawne w Decyzji w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków Głównego Konserwatora Zabytków Nr rejestru 973 z dnia 9 kwietnia 1963 roku zamieszczającego w tymże rejestrze **„Teren byłego obozu Gross-Rosen (powstałego podczas II Wojny Światowej) w Rogoźnicy gm. Strzegom. Uzasadnienie: Obiekt posiada znaczenie ze względu na jego wartość dokumentalno-historyczną”**.

Jego pierwszą składową stanowią prace rewaloryzacyjne w zakresie konserwacji historycznych poobozowych obiektów budowlanych znajdujących się na terenie byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Zlokalizowane one są w części więźniarskiej obozu i obejmują takie obiekty jak: (Patrz: poniższy plan sytuacyjny Muzeum)

1. kuchnię więźniarską,
2. 18 obrysów baraków mieszkalnych i miejsc pracy więźniów,
3. obrysy i pozostałe destrukty budowlane krematorium,
4. zachowane destrukty budowlane Blaupunktu,
5. odwodnienie łaźni więźniarskiej,
6. odwodnienie baraku „francuskiego”,
7. granitowe mury oporowe i schody.

Ad 1/ Kuchnia więźniarska (nr 1 na poniższym planie)

Największy kubaturowo poobozowy obiekt budowlany, zlokalizowany przy głównym placu apelowym (nr 1 na planie fotograficzno-graficznym). Obiekt ten był pierwotnie dwukondygnacyjny, ale do roku 1983 t.j. do momentu utworzenia Muzeum, przetrwał jedynie parter tego obiektu historycznego.

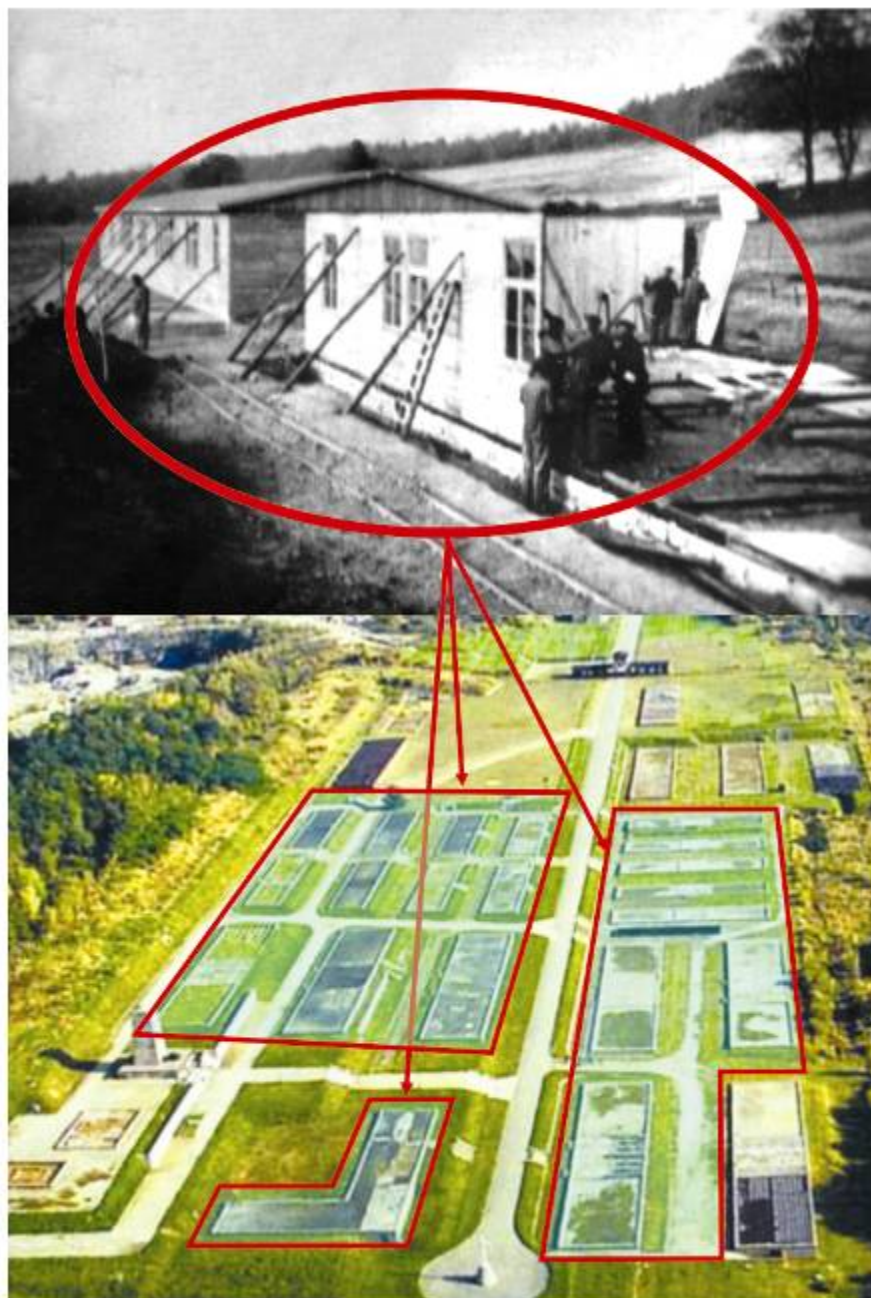
Na poniższej, powojennej fotografii zaznaczono kolorami i opisano te dwie kondygnacje.

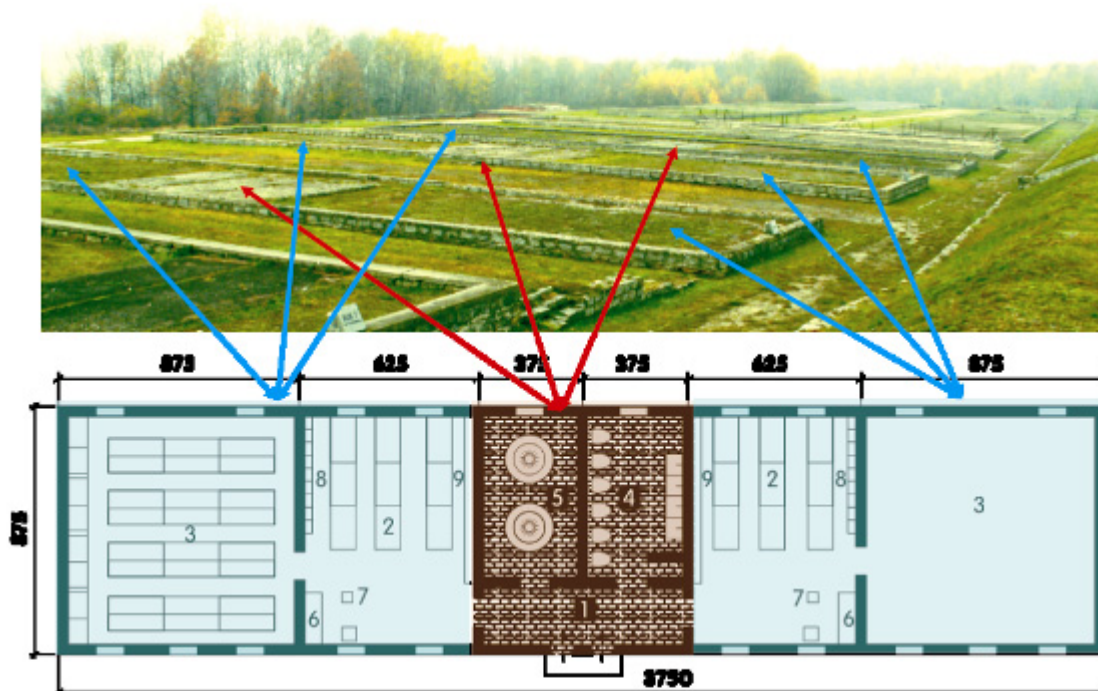
Zakres prac konserwatorsko – budowlanych obejmie m.in. wykonanie zewnętrznej wylewki betonowej stropu odprowadzającej wodę, wzmocnienie od wewnątrz stropu budynku prętami zbrojeniowymi i betonem natryskowym, prace drenażowo-odwodnieniowe (izolacja pionowa) po obrysie budynku, oczyszczenie, wyspoinowanie i uzupełnienie ubytków w murach zewnętrznych.

Ad 2/ 18 obrysów i pozostałe destrukty baraków mieszkalnych i miejsc pracy więźniów (nr 2 na planie)

Wszystkie **baraki więźniarskie** (poza budowanymi od końca 1944 roku w części „oświęcimskiej”) były drewniane, jak na powyższej, historycznej fotografii z okresu rozbudowy obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Do momentu utworzenia Muzeum w roku 1983 nie ocalał ani jeden. Pozostały jedynie granitowe murki stanowiące pierwotnie fundamenty pod belki drewniane, do których mocowane były ściany baraków, a także betonowe destrukty w środkowej części baraków, gdzie były umywalnie i WC. (Patrz: fotografie poniżej).

Rzut typowego w obozie Gross-Rosen bloku więziarskiego z płyt prefabrykowanych
1-korytarz, 2-jadalnia (Tagesraum) z trzema rzędami stołów, 3-sypialnia (Schlafraum) z czterema rzędami prycz, 4-musze kamionkowe i kamionki do mycia nóg, 5-umywalnia, 6-lóżka blokowego (sztubowego), 7-piec metalowy, 8-szafki, 9-półka na miski i łyżki.

Granitowe murki obrysów baraków jak i betonowe podłogi sanitariatów uległy daleko idącej destrukcji, spowodowanej działaniem wody i lodu. (Patrz: fotografie poniżej).

Zakres prac konserwatorskich obejmował będzie m.in. demontaż bloczków granitowych, ich oczyszczenie i ponowne wymurowanie z zastosowaniem zaprawy, której skład opracowany został przez laboratorium Politechniki Wrocławskiej na zlecenie Muzeum Gross-Rosen. Części podłogi betonowej zostaną oczyszczone, i podobnie jak murki obrysów zabezpieczone substancją hydrofobową. Natomiast części ziemne, po prawej i lewej stronie podłogowej wylewki betonowej, pokryte zostaną warstwą keramzytu, geowłókniny i czarnego grysłu bazaltowego analogicznie do dachu (stropu) poddanego już konserwacji baraku „francuskiego” i łaźni więźniarskiej.

Ad/ 3 obrysy i pozostałe destrukty budowlane krematorium (nr 3 na planie).

Działające od 1941 roku metalowe krematorium polowe (na drugim planie), mogące skremować 10 ciał na dobę, zostało zastąpione w styczniu 1943 roku dużym, 3-piecowym krema-

torium w wybudowanym, obok metalowego krematorium przewoźnego, ceglanym budynku. Był to jedyny obiekt wysadzony przez SS w chwili ewakuacji obozu w lutym 1945 roku.

Widoczne na pierwszym planie bloczki granitowe, zbudowane zostały zapewne w trakcie prac porządkowych, poprzedzających powołanie Muzeum. Można domniemywać, że ich podstawową funkcją miało być zabezpieczenie przed destrukcyjnym działaniem wody i lodu. Było to również nawiązanie wprost do, w ten sposób budowanych, fundamentów baraków więźniarskich, w których bloczki kamienne, stanowiły fundament dla belek drewnianych, służących do montażu ścian baraków. Prace konserwatorsko-budowlane swym zakresem będą analogiczne do prac wykonywanych przy obrysach więźniarskich baraków mieszkalnych. Różnicę stanowić będzie rodzaj zaprawy murarskiej, zastosowanej do ponownego przemurowania cegieł oraz ich wyspoinowania (Patrz: fotografie poniżej).

Ad 4/ zachowane destrukty budowlane Blaupunktu (nr 4 na planie).

Budynek Blaupunktu był dwukondygnacyjny; w suterenie mieściły się warsztaty firmy Blaupunkt na rzecz, której pracowali więźniowie KL Gross-Rosen, w drewnianym, nie zachowanym do dziś, parterowy budynek mieścił się główny szpital obozowy (rewir). Zachowane ściany suterenu wybudowane zostały z cegły i zwieńczone bloczkami granitowymi a strop, w zachowanej środkowej części, z płyt żelbetonowych wzmocnionych dwuteownikami (patrz: montaż fotograficzny poniżej).

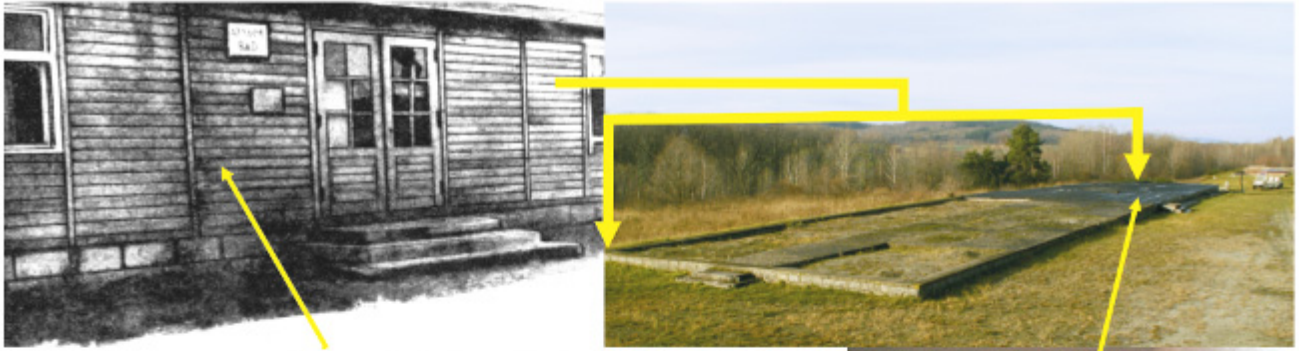
Zakres prac konserwatorskich obejmować będzie m.in. rozbiórkę wybrzuszonych do środka suterenu ścian (napór skarpy i wód gruntowych), wzmocnienie konstrukcyjne skarp i ponowne wymurowanie fragmentów ścian. W środkowej części kubaturowej obiektu, strop wzmocniony zostanie od wewnątrz siatką zbrojeniową i betonem natryskowym. Wszystkie

elementy metalowe zostaną oczyszczone i zabezpieczone stosownymi środkami antykorozyjnymi. W ziemnej podłodze sutereny, przeprowadzone będą badania geologiczne, a po ich zakończeniu i wyrównaniu podłoża, nałożona zostanie geowłóknina przykryta następnie warstwą czarnego gysu bazaltowego o niskiej granulacji.

Górna część stropu kubaturowej części środkowej Blaupunktu – to historycznie kamionkowa podłoga umywalni w rewirze obozowym – poddana zostanie konserwacji zachowawczej polegającej na jej oczyszczeniu, ponownym ułożeniu, wyspoinowaniu i zabezpieczeniu ekologicznymi środkami hydrofobowymi.

Ad/5 odwodnienie łaźni więźniarskiej (nr 5 na planie)

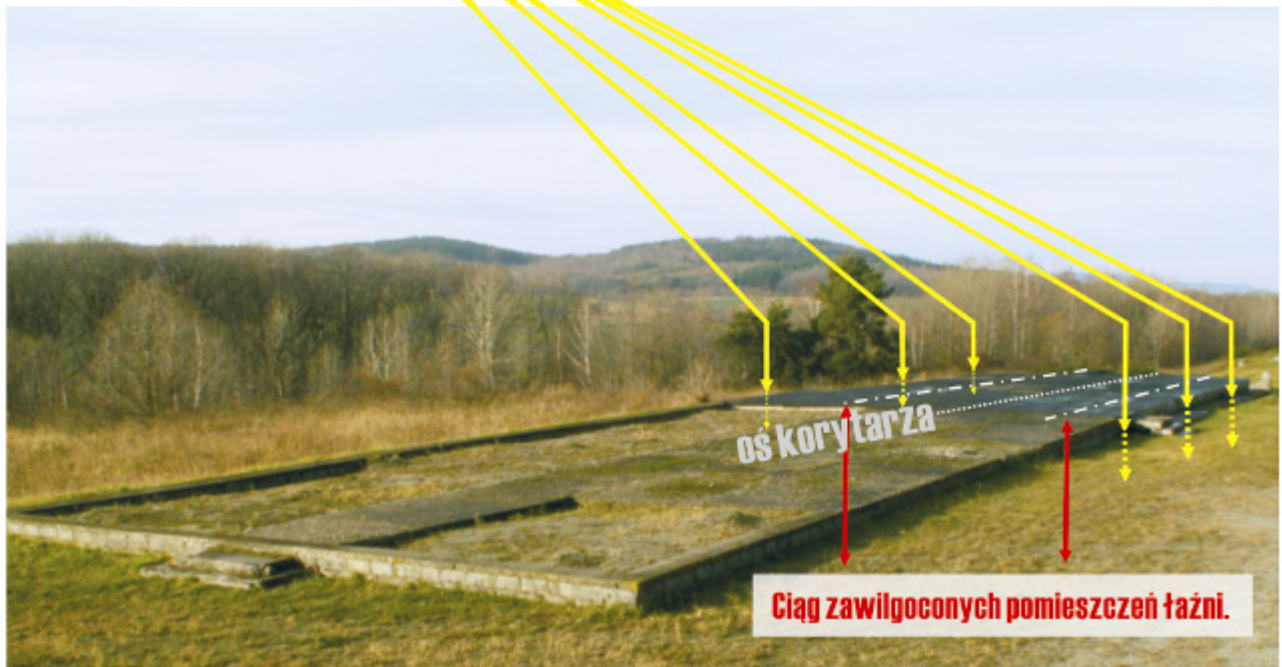

Górna, drewniana i nie zachowana do dziś, część łaźni więźniarskiej.

Zachowane pomieszczenia parterowe łaźni więźniarskiej otoczone są z trzech stron gruntem do wysokości sufitu. Powoduje to napór na ściany wody gruntowej, poopadowej i pośniegowej. Ciśnienie tych wód zwiększa granitowy charakter podłoża - (terenu byłego obozu) uniemożliwiający ich bieżący, pionowy spływ.

Dolna, parterowa i zachowana do dziś, część łaźni więźniarskiej. Zawilgocone pomieszczenia znajdują się na prawo i lewo od położonego w osi parteru korytarza.

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane łaźni więźniarskiej przeprowadzone zostały w roku 2006. (fotografie powyższe pochodzą z lat wcześniejszych). Przez ponad 60 powojennych lat, podlegający postępowej destrukcji, nie zabezpieczany przed warunkami atmosferycznymi obiekt „nabierał” i „oddawał” zawilgocenie swojej substancji materialnej w rytm zmieniających się pór roku. W ten sposób przez 60 lat w jego strukturze materialnej ułożyły się swoiste „stosunki wodne”. Uległy one radykalnej zmianie po wykonaniu prac konserwa-

torsko-budowlanych. Uszczelnienie obiektu m.in. poprzez wzmocnienie od wewnątrz stropu warstwą betonu natryskowego, a na zewnątrz wylewką betonową i papą, a także uzupełnienie wewnątrz ubytków tynku na ścianach, spowodowało wiosną 2008 roku wystąpienie pierwszych oznak dużego zawilgocenia. Potęguje je fakt bardzo znikomej wentylacji grawitacyjnej pomieszczeń łaźni z zamurowanymi (najprawdopodobniej po zakończeniu II wojny światowej) otworami okiennymi. Zachowany obiekt łaźni to suterena, której ściany z trzech stron mają bezpośredni kontakt z gruntem do wysokości stropu. Stąd działają na niego nie tylko wody deszczowe i pośniegowe, ale także wody gruntowe.

Ich ciśnienie zwiększane jest przez kaskadowy układ terenu byłego obozu koncentracyjnego, ułożonego w kierunku łaźni, a także przez granitowy charakter podłoża, uniemożliwiający pionowy odpływ wód opadowych i gruntowych. Stąd też zakres planowanych prac odwadniających obejmuje m.in. wykonanie izolacji pionowej i drenaż wszystkich ścian łaźni poniżej poziomu jej podłogi. W celu istotnej poprawy wentylacji grawitacyjnej pomieszczeń, odsłonięte zostaną wszystkie zamurowane po wojnie otwory okienne.

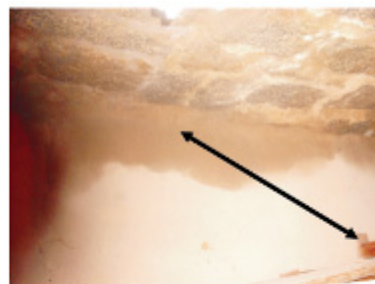
Ad 6/ odwodnienie baraku „francuskiego” (nr 6 na planie)

Kompleksowe prace konserwatorsko-budowlane baraku „francuskiego” przeprowadzone zostały również w roku 2006. Podobnie jak w łaźni więźniarskiej, po ich zakończeniu i mniej więcej w tym samym czasie, radykalnie zmieniła się na niekorzyść swoista „gospodarka wodna” w substancji materialnej obiektu. Pomimo faktu znacznie lepszej wentylacji grawitacyjnej, wynikającej z posiadania przez ten obiekt sześciu okien, położonych naprzeciwko siebie. Wilgotność powietrza i jego temperatura w baraku „francuskim” monitorowane są codziennie od 2007 roku z dwóch, zasadniczych powodów:

- 1/ w dbałości o substancję materialną tego historycznego obiektu,
- 2/ ze względu na dbałość o poddane wcześniej zabiegom konserwatorskim oryginalne wyposażenie ekspozycyjne (28 drewnianych prycz więźniarskich, stół drewniany i sześć zydli, trzy szafy ubraniowe).

Pomimo wprowadzonych rozwiązań zapobiegawczych (4 elektryczne piecyki olejowe i 4 osuszacze powietrza, uruchamiane okresowo i automatycznie wentylatory okienne) w skrajnie niekorzystnych warunkach atmosferycznych tj. wczesną wiosną, po obfitych opadach śniegu, późną, deszczową jesienią - poziom wilgotności powietrza w baraku „francuskim” zbliża się do „punktu rosy”.

Strzałki na fotografiach ilustrują bezpośredni kontakt zawilgoceń z drewnianymi obiektami muzealnymi.

Zakres planowanych konserwatorskich prac odwodnieniowych, tego obiektu budowlanego, jest w swojej istocie analogiczny do opisanej wcześniej - technologii odwodnienia łaźni więziarskiej.

Ad 7/ granitowe mury oporowe i schody (nr 7a, 7b, 7c na planie)

Ze względu na kaskadową konfigurację terenu byłego obozu koncentracyjnego, opadającą od strony kamieniołomu w kierunku wsi Kostrza, a obecnego Muzeum, występuje tu relatywnie duża liczba murów oporowych i schodów. Ich wspólną cechą jest granit - materiał z którego zostały wykonane; wydobyty, obrobiony i wykorzystany do budowy przez więźniów KL Gross-Rosen. Z konserwatorskiego punktu widzenia problemem jest relatywnie krótka trwałość zaprawy cementowej, użytej do budowy tych elementów infrastruktury poobozowej. Wieloletni i destrukcyjny wpływ wody deszczowej i pośniegowej oraz lodu spowodował powszechne rozwarstwienie i oddzielenie zaprawy od bloczków granitowych. Biorąc pod uwagę szeroki ilościowo zakres tych prac, jak również chcąc maksymalnie przedłużyć czas do kolejnych napraw konserwatorskich tychże obiektów historycznych, Muzeum Gross-Rosen zleciło w IV kwartale 2008 roku Politechnice Wrocławskiej, opracowanie technologii i składu zaprawy łączącej na jak najdłuższy czas bloczki granitowe. W planowanych pracach konserwatorskich właśnie ta technologia zostanie zastosowana. Ich zakres jest wspólny dla schodów jak i murów oporowych. W skrócie sprowadza się najczęściej do demontażu bloczków granitowych, ich oczyszczenia i ponownego wymurowania i wyspoino-

wania. Poniższe fotografie ilustrują omówiony wcześniej problem konserwacji granitowych murów oporowych i schodów.

Wyżej opisany zakres prac konserwatorskich stanowi jedynie przybliżenie tej tematyki dla potrzeb niniejszego Studium Wykonalności, ale ich prace wykonawcze zostaną przeprowadzone zgodnie, z posiadanymi, profesjonalnie opracowanymi i zatwierdzonymi przez odpowiednie służby konserwatorskie i budowlane, projektami.

W ramach projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” oprócz działań konserwatorsko-budowlanych mieszczą się także takie zadania jak:

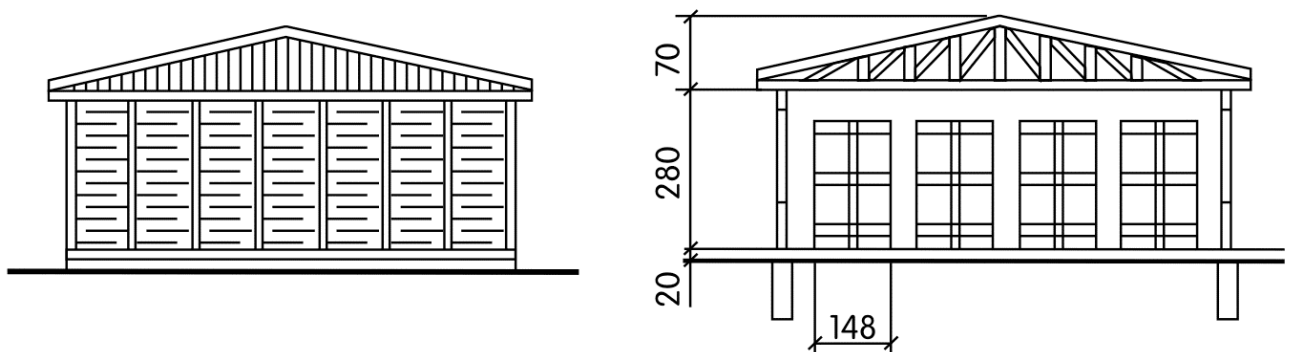
1/ wykonanie dwóch rekonstrukcji tj. jednego, typowego więźniarskiego baraku mieszkalnego oraz jednej wieży strażniczej,

2/ oczyszczenie z krzewów i drzew samosiejek całego terenu Muzeum łącznie z częścią „oświęcimską”.

Ad 1/ wykonanie dwóch rekonstrukcji tj. jednego, typowego więźniarskiego baraku mieszkalnego oraz jednej wieży strażniczej (nr 8 i 9 na planie)

Idea wykonania tych rekonstrukcji jest pochodną stanu zachowania obiektów poobozowych – do dnia dzisiejszego na terenie Muzeum nie ma ani jednego więźniarskiego baraku mieszkalnego (zachowały się jedynie ich obrysy) i ani jednej wieży strażniczej (zachowały się jedynie ich granitowe fundamenty). Wynika również wprost z potrzeb oświatowych Muzeum, kierowanych głównie do młodzieży, a realizowanych w różnych formach statutowej i ustawowej działalności edukacyjnej.

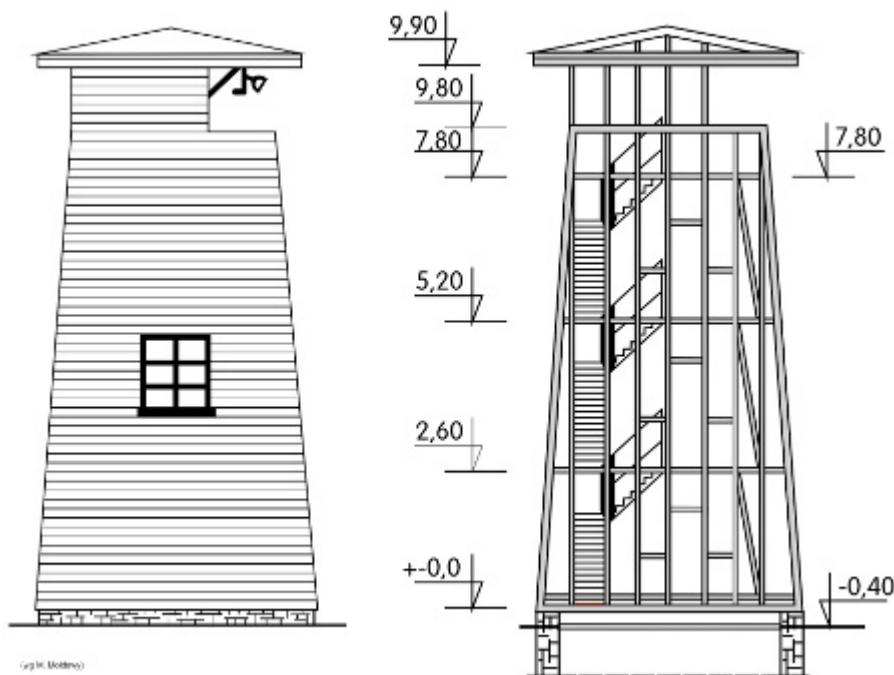
Projekty obydwu rekonstrukcji wykonane zostały w oparciu o rysunki techniczne sporządzone przez Pana dr. Mieczysława Mołdawę – byłego więźnia KL Gross-Rosen, który pracował w komandzie budowlanym obozu. Pomocne okazały się również muzealne zdjęcia archiwalne.

Rysunki mieszkalnego baraku więźniarskiego wg M. Mołdawy.

Fotografia archiwalna z okresu budowy KL Gross-Rosen ze zbiorów Muzeum.

Rysunki wieży strażniczej wg M. Mołdawy.

Miejsca obydwu rekonstrukcji ilustruje poniższy plan sytuacyjny Muzeum. Lokalizacja baru-ku mieszkalnego nr 7 położonego przy końcu głównej drogi obozowej, w bezpośrednim są- siedztwie baraku „francuskiego” stworzy możliwość do bezpośredniego kontaktu wzroko-wego zwiedzającego z rekonstruowaną wieżą strażniczą, tkalnią, krematorium, Pomnikiem- Mauzoleum, oczyszczoną z krzewów i drzew samosiejek częścią „oświęcimską”

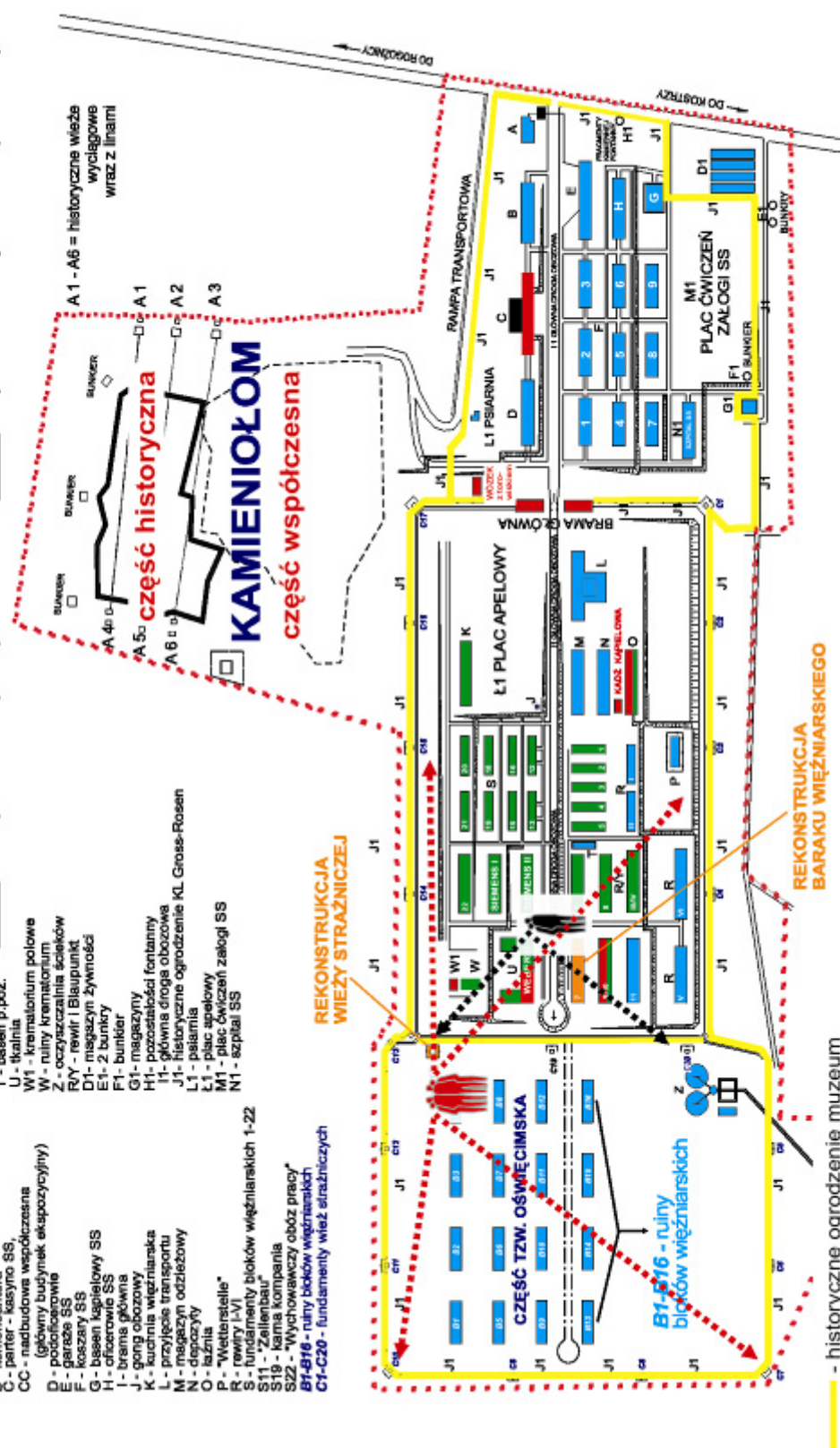
PLAN SYTUACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY

„Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” - REKONSTRUKCJA BARAKU WIEŹNIARSKIEGO I WIEŻY STRAŻNICZEJ

(Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

Obiekty KL Gross-Rosen 1940-45:
■ - historyczne obiekty do konserwacji
■ - historyczne destrukty i ruiny budowlane
■ - historyczne obiekty budowlane po konserwacji (2005-2008)
■ - współczesne obiekty budowlane (1980-1984)

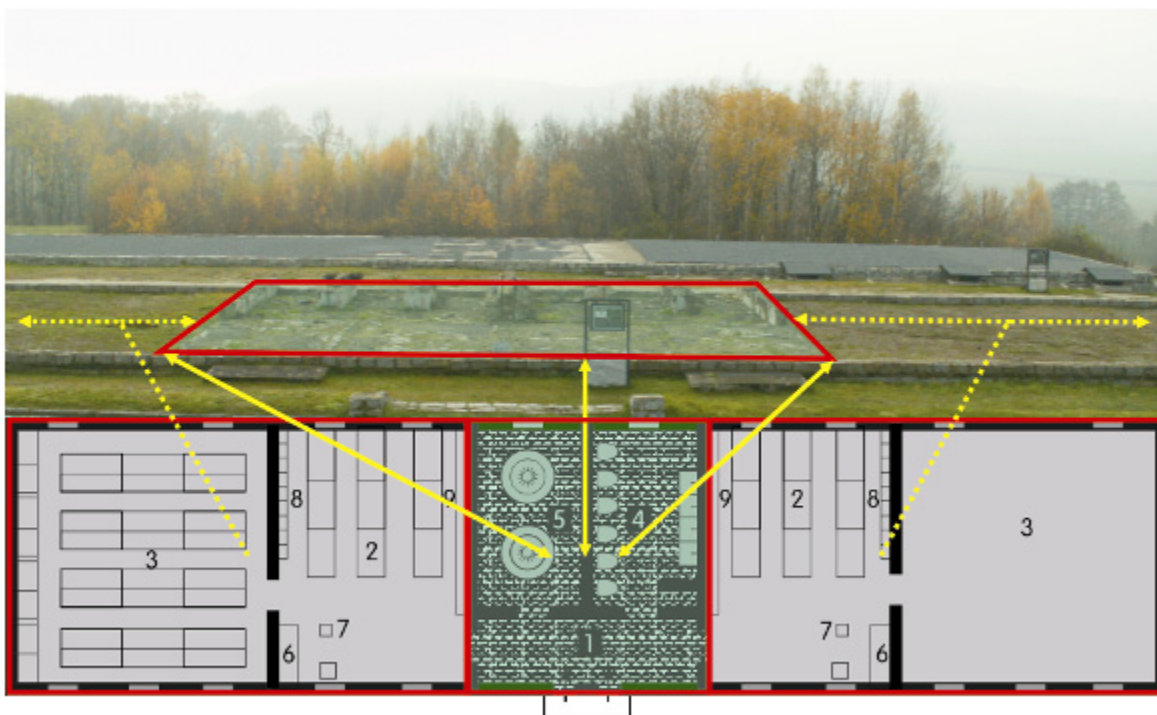
- A - waldonia
- B - komendantura
- C - parter - kasyno SS
- CC - nadbudowa współczesna (główny budynek ekspozycyjny)
- D - podziemie
- E - garaże SS
- F - koszary SS
- G - basen kąpielowy SS
- H - oficerowie SS
- I - brama główna
- J - gong obozowy
- K - kuchnia więźniarska
- L - przyjęcie transportu
- M - magazyn odzieżowy
- N - działnia
- O - łaźnia
- P - "Wetterstalle"
- R - rewiry I-VI
- S - fundamenty bloków więźniarskich 1-22
- S19 - karmia kompania
- S22 - "Wychowawczy oboz pracy"
- B1-B16 - ruiny bloków więźniarskich
- C1-C20 - fundamenty wież strażniczych

— historyczne ogrodzenie muzeum
 - - - granice strefy ochronnej

W ten sposób zwiedzający, po przekroczeniu bramy obozowej w perspektywie głównej drogi obozowej ujrzy swoiste dominanty przestrzenne w postaci brył: Pomnika - Mauzoleum, zrekonstruowanego baraku więźniarskiego, pomnika z krzyżem i wieży strażniczej. Istotną przesłanką motywującą wybór baraku nr 7 był fakt zachowania pozostałości oryginalnych

urządzeń sanitarnych w jego umywalni, co stwarza możliwość ich przyszłej, przynajmniej częściowej rekonstrukcji (patrz: fotografia poniżej).

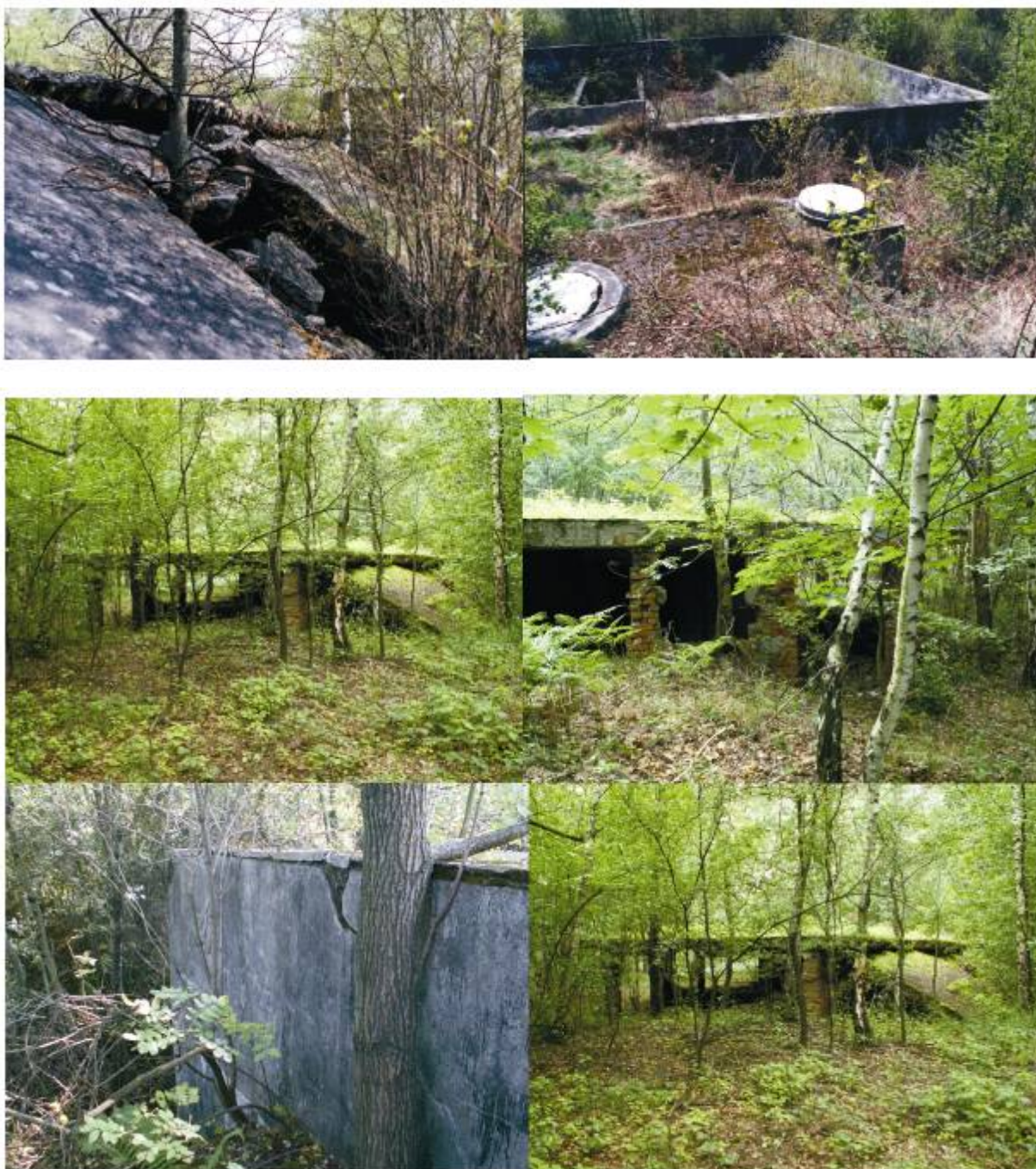
Z zrekonstruowanej wieży strażniczej, zwiedzający będzie miał możliwość dokonania oglądu oczyszczonej z krzewów i drzew samosiejek części „oświęcimskiej” a także części więziarskiej, aż do bramy głównej byłego obozu. Aby to było realne, należy oczyścić z krzewów i drzew samosiejek zarówno część „oświęcimską” jak i pozostały teren byłego obozu koncentracyjnego a obecnego Muzeum Gross-Rosen.

Ad 2/ oczyszczenie z krzewów i drzew samosiejek całego terenu Muzeum łącznie z częścią „oświęcimską” (duże litery A, B, C, na planie).

Aktualny stan pokrycia, przez ponad 60 powojennych lat, terenu Muzeum krzewami i drzewami samosiejkami ilustruje plan graficzny na stronie 70. Fakt ten powoduje swojego rodzaju „przekłamanie historyczne” i wprowadza zwiedzających Muzeum w błąd. Otóż, jak widać na planie, prawie 50% powierzchni Muzeum zarasta krzewami i drzewami, zasłaniając nimi budowlane relikty poobozowe. Ze względu na bardzo gęste posycie zarośli (głównie dzika róża, jeżyny, dzikie maliny, wiśnie, jabłonie, grusze) praktycznie dostęp do nich, szczególnie późną wiosną i latem, jest niemożliwy. (patrz: montaż fotografii poniżej).

W części „oświęcimskiej” Muzeum często występuje zjawisko ingerencji krzewów i drzew samosiejek w budowlany obiekt historyczny (patrz: fotografie poniżej).

Projekt oczyszczenia zakłada wybiórcze traktowanie drzew do usunięcia. W większości są to brzozy, dzikie jabłonie, wiśnie i grusze. Drzewa szlachetne typu dąb, jesion itp. Występują na terenie Muzeum bardzo rzadko i zostaną usunięte jedynie w przypadku gdy ingerują bezpośrednio w substancję materialną obiektu historycznego. W całości natomiast ulegną usunięciu wszystkie zarośla, krzewy i brzozy do 5. roku życia.

PLAN SYTUACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN W ROGOŹNICY Stopień zaawansowania inwestycji: „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”

OCZYSZCZENIE TERENU MUZEUM Z KRZEWÓW I DRZEW SAMOSIEJJEK
- PRACE WYKONANE W LATACH 2004-2008

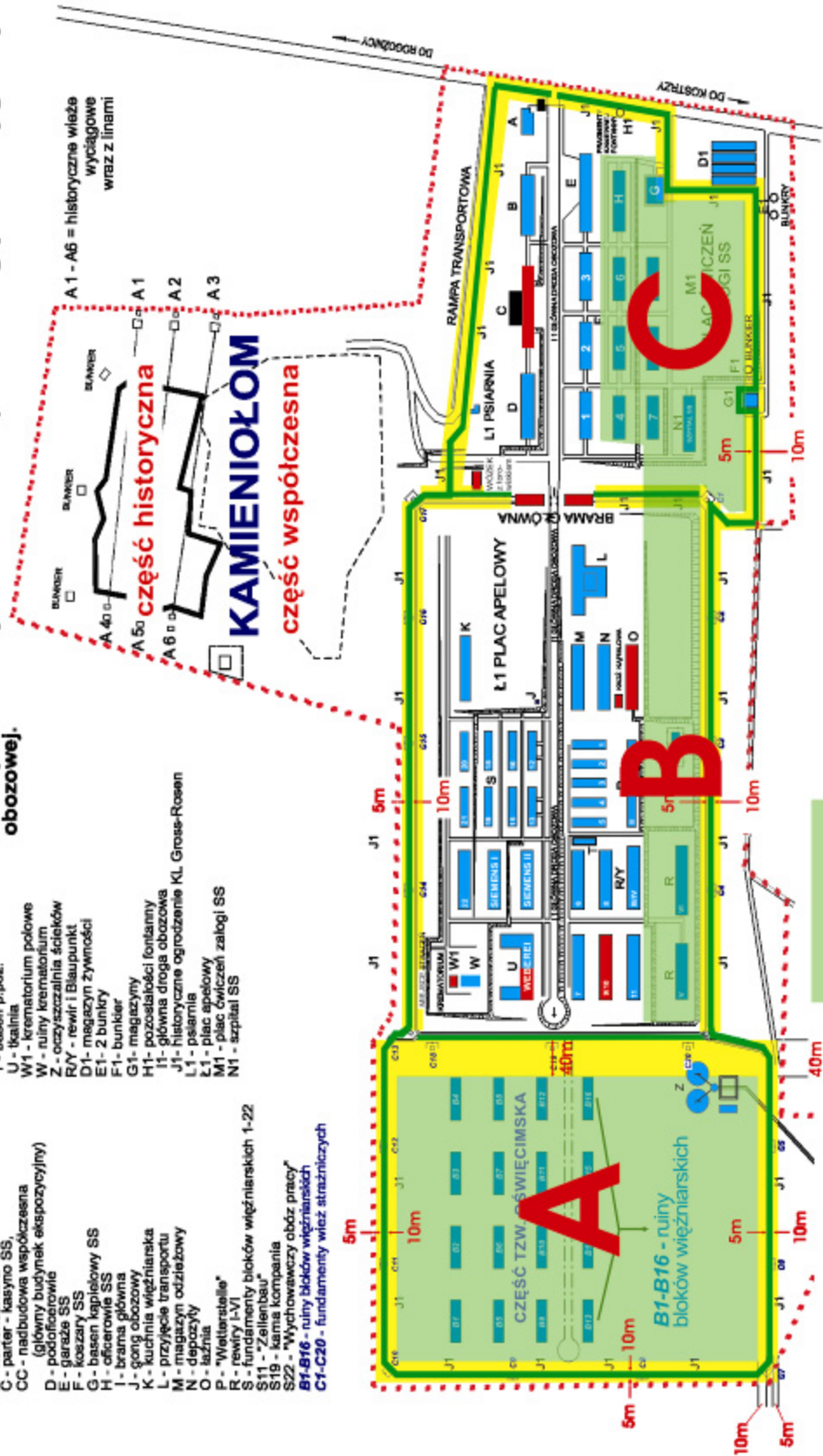
(Powierzchnia muzeum wynosi 44.3381 ha)

Obiekt KL Gross-Rosen 1940-45:

- A - wartownia
- B - windykatura
- C - pańszczyzna
- CC - nadbudowa współczesna (główny budynek ekspozycyjny)
- D - podziemie
- E - garaże SS
- F - koczary SS
- G - basen kąpielowy SS
- H - oficerowie SS
- I - brama główna
- J - gang obozowy
- K - kuchnia więźniarska
- L - przyłokie transportu
- M - magazyn odzieżowy
- N - depozyty
- O - łaźnia
- P - "Wetterställe"
- R - rewiry I-IV
- S - fundamenty bloków więźniarskich 1-22
- S11 - "Zellenbau"
- S19 - kama kompania
- S22 - "Wychowawczy obszar pracy"
- B1-B16 - ruiny bloków więźniarskich
- C1-C20 - fundamenty wież strażniczych

- I, U - SIEMENS
- T - basen p. poz.
- U - łaźnia
- W1 - krematorium połowe
- W - ruiny krematorium
- Z - oczyszczalnia ścieków
- R/Y - rewir i Blaupunkt
- D1 - magazyn żywności
- E1 - 2 bunkry
- F1 - bunkier
- G1 - magazyny
- H1 - pozostałości fontanny
- T1 - główna droga obozowa
- J1 - historyczne ogrodzenie KL Gross-Rosen
- L1 - psarnia
- Ł1 - plac apelowy
- M1 - plac ćwiczeń załogi SS
- N1 - szpital SS

- historyczne ogrodzenie muzeum oczyszczone zostało na całej długości pasem o szerokości 15 m - 10 m do wewnątrz Muzeum i 5 m na zewnątrz. Dodatkowo część "oświetliska" oczyszczona została w pasie 40 m w głąb od strony głównej drogi obozowej.

- OBSZAR MUZEUM DO OCZYSZCZENIA

..... - granice strefy ochronnej

Przedmiot Studium Wykonalności

Przedmiotem opracowania jest Studium Wykonalności projektu „**Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I**”, przygotowane zgodnie z wytycznymi umożliwiającymi ubieganie się o dotację w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, **Priorytet 6** Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”), **Działanie 6.4.** Turystyka kulturowa.

Studium Wykonalności ma za zadanie przedstawić zasadność realizacji projektu oraz wskazać optymalny zakres przedsięwzięcia realizowanego przy najkorzystniejszych rozwiązaniach technicznych i organizacyjnych, a także uzasadnić jego wykonalność, szczególnie w aspekcie: finansowym, instytucjonalnym, prawnym oraz środowiskowym. Dokument ten ma również wykazać zgodność przyjętych rozwiązań z dokumentami programowymi, politykami UE i krajowymi oraz wskazać znaczenie projektu dla społeczności regionu i całego kraju.

Głównym celem projektu, zgodnym z założeniami Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, Priorytet 6, jest wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska. Dodatkowo projekt przyczyni się do rozwoju i poprawy stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym oraz zwiększenia dostępu do niej. Poprawa infrastruktury Muzeum i jakości świadczonych usług zapewni wzrost atrakcyjności tej placówki oraz regionu dla turystów, inwestorów i mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się także do wzrostu znaczenia kultury w kreowaniu miejsc pracy i produktu krajowego brutto.

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” realizowany będzie na terenie gminy Strzegom w miejscowości Rogoźnica. Gmina stanowi jednostkę administracyjną województwa dolnośląskiego (podregion Wałbrzyski). Miejscowość posiada korzystne położenie komunikacyjne - przy drodze wojewódzkiej nr 374, ok. 9 km od trasy europejskiej nr E65 (w kierunku na Jawor), ok. 8 km od drogi krajowej nr 5 (w kierunku na Strzegom). We wsi znajduje się stacja kolejowa oraz przystanek PKS.

2. Koszty przedsięwzięcia

Lp.	Nazwa zadania	Wartość netto	Wartość VAT	Wartość brutto	2009	2010	2011	SUMA
PRACE PRZYGOTOWAWCZE								
1.	Studium wykonalności	20 000,00	4 400,00	24 400,00	24 400,00	0,00	0,00	24 400,00
2.	Dokumentacja projektowa	49 180,33	10 819,67	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00
3.	Program badań archeologicznych	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
4.	Promocja	16 393,44	3 606,56	20 000,00	8 000,00	4 000,00	8 000,00	20 000,00
5.	Audyt zewnętrzny projektu	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
PRACE KONSERWATORSKIE								
6.	Remont dawnej kuchni więźniarskiej	1 829 909,39	402 580,07	2 232 489,47	1 868 964,00	363 525,47	0,00	2 232 489,47
7.	Zabezpieczenie przeciwiwilgociowe baraku	191 339,19	42 094,62	233 433,81	233 433,81	0,00	0,00	233 433,81
8.	Zabezpieczenie przeciwiwilgociowe budynku	257 033,19	56 547,30	313 580,49	313 580,49	0,00	0,00	313 580,49
9.	Rekonstrukcja baraku więźniarskiego	979 927,80	215 584,12	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92
10.	Rekonstrukcja wieży	156 502,84	34 430,62	190 933,46	0,00	190 933,46	0,00	190 933,46
11.	Blaupunkt	1 130 253,21	248 655,71	1 378 908,92	0,00	0,00	1 378 908,92	1 378 908,92
12.	Baraki 1-18	2 462 281,97	541 702,03	3 003 984,00	256 616,46	1 257 630,00	1 489 737,54	3 003 984,00
13.	Krematorium	86 752,60	19 085,57	105 838,17	0,00	105 838,17	0,00	105 838,17
14.	Oczyszczenie terenu łącznie z częścią oświetlającą	387 265,66	85 198,45	472 464,11	80 405,12	210 699,28	181 359,71	472 464,11
15.	Mury oporowe i schody	563 488,25	123 967,42	687 455,67	0,00	208 661,83	478 793,84	687 455,67
16.	Standy - tablice informacyjne	17 213,10	3 786,88	20 999,98	20 999,98	0,00	0,00	20 999,98
ŁĄCZNA WARTOŚĆ INWESTYCJI:					2 866 399,86	3 566 800,13	3 566 800,01	10 000 000,00

3. Podsumowanie wyników analiz i finansowanie

Opracowanie niniejszego Studium Wykonalności ma na celu zbadanie zasadności i realności realizacji projektu pn. „Kamienne Piekło I” - Projekt konserwatorsko - budowlany na terenie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.

Ustalenia wynikające z poszczególnych części opracowania przedstawiają się następująco:

Przedmiot projektu:

„Kamienne Piekło I” to projekt konserwatorsko - budowlany polegający na:

- przeprowadzeniu prac rewaloryzacyjnych w zakresie konserwacji historycznych poobozowych obiektów budowlanych, znajdujących się na terenie byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Gross - Rosen w Rogoźnicy, a obecnego Muzeum Gross - Rosen,
- rekonstrukcji jednego typowego baraku więziarskiego oraz jednej wieży strażniczej,
- oczyszczeniu z krzewów i drzew samosiejek całego terenu Muzeum Gross - Rosen,

Analiza instytucjonalno - prawna:

1. Instytucją odpowiedzialną za prawidłową realizację projektu na etapie inwestycji i jednocześnie stroną zawieranego kontraktu o współfinansowanie projektów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.
2. Jednostką zarządzającą projektem zarówno w fazie realizacji jak i na etapie eksploatacji będzie Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.
3. Muzeum zapewni zdolność organizacyjno - finansową w utrzymaniu założonych celów projektu.
4. Zrealizowany projekt nie będzie udostępniany innym instytucjom w celach komercyjnych i nieodpłatnych. Będzie służył wyłącznie dobru publicznemu.

Beneficjentami projektu będą turyści krajowi i zagraniczni, a także młodzież, naukowcy i badacze z Polski, Czech, Niemiec, Izraela oraz innych krajów Europy i świata.

Analiza lokalizacyjna:

- Realizacja projektu odbywać się będzie na działkach gruntu w użytkowaniu wieczystym nr 438, 439/3, 439/8, 439/13, 439/15, 439/17, 439/18 (Księga wieczysta nr SW1S/00064974/0).
- Istnieje pełna zgodność zamierzonej inwestycji z obowiązującym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego przyjętym uchwałą nr 104/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 3 grudnia 2004 r.
- Inwestor dokonał niezbędnych uzgodnień w zakresie spełnienia wymogów formalno - prawnych dla realizacji projektu.
- Planowana inwestycja nie wywołuje żadnych protestów społecznych wśród mieszkańców gminy oraz organizacji ekologicznych.
- Realizacja projektu cieszy się poparciem społecznym.

Analiza otoczenie projektu:

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” realizowany będzie na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Jest to miejscowość wiejska, stanowiąca sołectwo gminy Strzegom.

Analiza rynku:

Zgodnie z Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego Rogoźnica zaliczana jest do miejscowości turystycznych o funkcji krajoznawczej **o znaczeniu krajowym**. Zgodnie z tym Programem zachowanie, ochrona i udostępnienie społeczeństwu obiektów upamiętniających miejsca martyrologii II wojny światowej, w tym Muzeum Gross-Rosen, mają duże wartości poznawcze i wychowawcze.

Zasadę tę stosuje się w odniesieniu do reprezentantów wszystkich grup wiekowych, ale zwłaszcza młodzieży.

Na terenie gminy Strzegom funkcjonuje 6 przedszkoli, 10 Publicznych Szkół Podstawowych, w tym jedna w Rogoźnicy oraz 5 gimnazjów. Dzięki programowi edukacyjnemu realizowanemu przez Muzeum Gross – Rosen uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Dolnego Śląska mają możliwość odbycia lekcji muzealnych o historii KL Gross-Rosen, II wojny światowej i Holokaustu. W roku 2008 pracownicy Działu Oświatowego przeprowadziły 78 lekcji muzealnych w szkołach gimnazjalnych i średnich z terenu powiatów wałbrzyskiego i świdnickiego, w których uczestniczyło 1777 uczniów. W Muzeum

skiego i świdnickiego, w których uczestniczyło 1777 uczniów. W Muzeum prowadzone są również zajęcia dla młodzieży niemieckiej.

Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” jest bardzo atrakcyjna i perspektywiczna ze względu na potencjał turystyczny województwa oraz przewidywane trendy w turystyce na najbliższe lata. Ponadto miejsca martyrologii są wskazane w Programie Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego, jako oferta mieszcząca się w obszarze turystyka kulturowa wskazująca możliwość organizowania wycieczek krajoznawczych (turystów zarówno z Polski, jak i zagranicy) na obszarze regionu dolnośląskiego.

Analiza techniczna projektu:

- Projekt będzie realizowany w oparciu o przygotowaną dokumentację techniczną.
- Na potrzeby projektu zabezpieczono w budżecie środki finansowe Województwa Dolnośląskiego jako organizatora Muzeum (*Uchwała Nr XXXIV/553/08 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie budżetu Województwa Dolnośląskiego na rok 2009; załącznik nr 19 do Uchwały Nr XXXIV/553/08*)
- Projekt opiera się na najlepszych rozwiązaniach technicznych zapewniających długotrwale i ekonomiczne użytkowanie powstałej infrastruktury. Przyjęte rozwiązania dadzą najlepsze efekty jakościowe. Realizowane będą przy najkorzystniejszych cenach, dzięki czemu osiągnięty zostanie najlepszy stosunek jakości do ceny.
- Prowadzenie prac budowlanych oraz procedur związanych z wyłonieniem wykonawcy są zgodne z obowiązującymi przepisami, uwzględniają interesy osób trzecich oraz przewidują zabezpieczenia w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ludzi na terenie prowadzenia inwestycji jak i osób postronnych.

Powiązanie projektu z innymi działaniami/programami:

- Projekt jest zgodny z polityką regionalną Unii Europejskiej.
- Projekt jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.
- Projekt jest zgodny ze Strategia Rozwoju Kraju 2007 – 2013
- Projekt jest zgodny z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO)
- Projekt jest zgodny z Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego
- Projekt jest zgodny z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzegom

- Projekt jest ujęty w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 realizowanym przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Analiza finansowa

Muzeum Gross - Rosen posiada zdolność do współfinansowania projektu. Analiza budżetu wykazała, że na okres realizacji projektu zostały zabezpieczone odpowiednie środki finansowe w budżecie środkami finansowym Województwa Dolnośląskiego jako organizatora Muzeum (*Uchwała Nr XXXIV/553/08 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 grudnia 2008 r. w sprawie budżetu Województwa Dolnośląskiego na rok 2009; załącznik nr 19 do Uchwały Nr XXXIV/553/08*)

Montaż finansowy projektu, którego wartość wynosi 10.000.000 zł, zakłada sfinansowanie go w 50% w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, w 49% z Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promesa” i w 1% z budżetu województwa dolnośląskiego.

Uzyskanie dotacji pozwoli zwiększyć możliwości inwestycyjne Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy w realizacji kolejnych projektów z wykorzystaniem funduszy strukturalnych. Beneficjent, dzięki właściwemu zarządzaniu środkami publicznymi w minionych latach posiada pełną zdolność finansową do realizacji planowanego przedsięwzięcia. Należy jednak dodać, iż w celu realizacji przedsięwzięcia niezbędne jest dofinansowanie planowanej inwestycji ze środków pomocowych UE.

Analiza ekonomiczna:

Analiza kosztów i korzyści społeczno-ekonomicznych wykazała, że projekt jest ekonomicznie uzasadniony, gdyż:

- ENPV jest większy niż zero,
- ERR jest wyższa niż zastosowana stopa dyskontowa,
- B/C powinien być większy od jedności.

Wskaźniki ekonomiczne przedstawiają się następująco:

ENPV	7 843 287,30 zł
ERR	19%
B/C	3,70

Oddziaływanie na środowisko:

- Realizowana inwestycja będzie miała neutralny wpływ na stan środowiska naturalnego.
- Realizacja projektu zakłada pośrednio osiągnięcie efektów ekologicznych.
- Projekt nie będzie uciążliwy dla środowiska naturalnego na etapie realizacji.
- Projekt będzie realizowany przy pełnej akceptacji społecznej i nie wykazuje możliwości wystąpienia przesłanek ekologicznych o podłożu konfliktogennym.
- Planowane przedsięwzięcie leży poza obszarami chronionymi na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880), a w szczególności poza obszarami: parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajo-
brazowego i obszaru Natura 2000.

4. Główne uwarunkowania inwestycji (prawne, administracyjne) wraz zaleceniami i rekomendacjami

- Realizowana inwestycja jest zgodna ze Miejscowym Planem Zagospodarowania Przemysłowego przyjętym uchwałą nr 104/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 3 grudnia 2004 r.
- Projekt będzie realizowany na gruntach i obiektach stanowiących własność Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy
- Wszelkie działania inwestycyjne podejmowane w ramach realizowanego projektu będą się odbywały zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177).
- Projekt nie wywołuje żadnych protestów społecznych, a wręcz przeciwnie jest zgodny z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi. Nie stwarza również zagrożenia dla środowiska naturalnego i nie stanowi podłoża konfliktogenego ze względów ekologicznych.
- Realizowana inwestycja posiada zgody konserwatorskie i pozwolenia na budowę w zakresie prac zaplanowanych na rok 2009 i 2010.

Prace konserwatorsko-budowlane dotyczyć będą kilku rodzajów obiektów i destruktywów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków. Ponadto wykonana zostanie rekonstrukcja jednego mieszkalnego baraku więźniarskiego na bazie jego zachowanego fundamentu podobnie jak rekonstrukcja jednej wieży strażniczej. Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” obejmuje również swym zakresem oczyszczenie z krzewów i drzew samosiejek tzw. części oświęcimskiej oraz pozostałej części Muzeum. Ze względu na stosunkowo dużą liczbę tych projektów, każdy z nich musi otrzymać osobną zgodę konserwatorską i osobne pozwolenie na budowę. Zgody te, w zakresie prac zaplanowanych na rok 2009 i 2010 zostały uzyskane i dotyczą:

1. kuchni więźniarskiej
2. zabezpieczenia przeciwwilgociowego baraku „francuskiego”
3. zabezpieczenia przeciwwilgociowego dawnej łaźni więźniarskiej
4. rekonstrukcji baraku więźniarskiego
5. rekonstrukcji wieży
6. oczyszczenia terenu części „oświęcimskiej”

Zgodnie z założonym harmonogramem, Muzeum złożyło już wnioski o wydanie zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków dla prac zaplanowanych w projekcie (złożenie ostatniego wniosku planowane jest do dnia 7 kwietnia br.) i niezwłocznie po ich uzyskaniu, co przewidywane jest w pierwszej połowie kwietnia br., złoży wnioski o wydanie pozostałych pozwoleń na budowę. Zakłada się, że komplet tej dokumentacji, a więc dotyczącej także obiektów, przy których rozpoczęcie praca planowane jest na drugą połowę 2010 r. i rok 2011, Muzeum uzyska przed upływem terminu złożenia wniosku wynikającym z pre-umowy, tj. przed 30 kwietnia 2009 r.

- Realizowana inwestycja posiada decyzje w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Planowana inwestycja nie wymaga sporządzenia raportu zgodnie z przepisami prawa.

III. OTOCZENIE MAKROEKONOMICZNE I TRENDY

1. *Potencjał położenia geograficznego*

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” realizowany będzie na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Jest to miejscowość wiejska, stanowiąca sołectwo gminy Strzegom.

Gmina miejsko-wiejska Strzegom położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie świdnickim. Odległość do ważniejszych miast wynosi:

- Rogoźnica – Wrocław: 67 km,
- Rogoźnica – Poznań: 214 km,
- Rogoźnica – Kraków: 317 km,
- Rogoźnica – Warszawa: 536 km,
- Rogoźnica – Praga: 225 km,
- Rogoźnica – Berlin: 298 km.

Tereny poobozowe Muzeum Gross-Rosen położone są 3 km od drogi nr 374, między Rogoźnicą a Kostrzą.

Komunikacja

Rogoźnica posiada dogodne położenie komunikacyjne. Miejscowość położona jest przy drodze wojewódzkiej nr 374. Średnio - dobowe natężenie ruchu na odcinku Jawor – Rogoźnica – Strzegom wynosi 5 221 pojazdów samochodowych, z czego ponad 75% to samochody osobowe.

Duże znaczenie, zarówno dla Dolnego Śląska, jak i całego kraju, ma także znajdująca się w niewielkiej odległości od miejscowości droga krajowa nr 3 (Bolków – Jelenia Góra – Jakuszyce jako element trasy komunikacyjnej Wrocław – Jelenia Góra i dojazd do przejścia granicznego w Jakuszycach) oraz droga krajowa nr 5 (na całym odcinku przebiegającym przez województwo: Lubawka – Bolków – Strzegom – Wrocław – Trzebnica – Żmigród – granica województwa dolnośląskiego jako droga łącząca Wrocław z Poznaniem i Trójmiastem).

Około 25 km dzieli Rogoźnicę od autostrady A4¹.

¹ Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego, s. 31-32
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom, s. 16

Komunikacja publiczna zapewniona jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Świdnicy, transport prywatny oraz Polskie Koleje Państwowe. W zakresie linii dalekobieżnych inne oddziały PKS-u zapewniają połączenia m. in. z Jelenią Górą, Wrocławem, Łodzią, Warszawą, Zieloną Górą, Legnicą, Głogowem, Lubinem, Kłodzkiem, Nową Rudą, Wałbrzychem, Krakowem i Zakopanem. Dzięki PKS Strzegom Rogoźnica posiada bezpośrednie połączenia m. in. z2:

- Bolesławcem: 1 połączenie na dobę,
- Głogowem: 8, w tym 2 pośpieszne,
- Jaworem: 14, w tym 2 pośpieszne,
- Legnicą: 13, w tym 2 pośpieszne,
- Lubinem: 8, w tym 2 pośpieszne,
- Strzegomiem: 15, w tym 2 pośpieszne,
- Goczałkowem: 2,
- Targoszynem: 1,
- Zgorzelcem: 1,
- Zieloną Górą: 2, w tym 1 pośpieszne.

Połączenie kolejowe miejscowość posiada dzięki linii nr 137, łączącej Rogoźnicę z takimi miejscowościami jak3:

- Legnica: 5 połączeń (bezpośrednie),
- Wrocław: 9 (z 1 przesiadką),
- Jawor: 5 (bezpośrednie),
- Strzegom: 5 (bezpośrednie).

Infrastruktura techniczna⁴

Gmina Strzegom posiada łącznie 175 km dróg, w tym krajowych – 17 km, wojewódzkich – 24 km, powiatowych – 81 km, gminnych – 53 km. Znaczna część dróg zarówno gminnych, jak i powiatowych wymaga remontu lub modernizacji.

Zwodociągowane są wszystkie wsie gminy i miasto Strzegom. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosi 114,6 km. W gminie znajdują się cztery ujęcia wody ze studni głębinowych. Stan techniczny ujęć wody i sieci wodociągowych jest dobry.

² www.strzegom.pl

³ www.pkp.pl

⁴ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom, 14-18

Skanalizowane są cztery wsie gminy oraz miasto Strzegom. Sukcesywnie przygotowuje się budowę systemu kanalizacji w kolejnych wsiach z odprowadzeniem do miejskiej oczyszczalni ścieków. W 2003 r. w Rogoźnicy wybudowano kanalizację burzową. Długość rozdzielczej sieci kanalizacyjnej wynosi 67,6 km.

Gazociągi wysokiego ciśnienia przebiegają jedynie przez teren miasta. Wsie gminy otrzymują gaz jedynie w systemie bezprzewodowym.

Obecnie na terenie gminy wiodącym operatorem sieci telefonicznej jest Telekomunikacja Polska S.A. Na terenie gminy jest ponad 7 000 abonentów, w tym 5 000 znajduje się w samym mieście. Abonenci korzystają z centrali cyfrowej, gdzie dostępne są różnego rodzaju usługi dodatkowe telefoniczne i teleinformatyczne. Innym operatorem działającym na terenie gminy jest DIALOG oraz operatorzy telefonii komórkowej.

Warunki przyrodnicze

Krajobraz gminy Strzegom zdominowany jest z jednej strony przez olbrzymie czynne wyrobiska kamieniołomów, z drugiej zaś przez kilka nieczynnych wyrobisk wypełnionych wodą i porośniętych roślinnością, stanowiących wręcz unikalną atrakcję turystyczną. Malownicze widoki roztaczają się ze szczytów Wzgórz Strzegomskich. Gmina położona jest na Pogórzu Sudeckim. Występują tu złoża granitów, kruszyw naturalnych oraz surowców ilastych. Granit występuje w 24 złożach rozmieszczonych wokół Strzegomia oraz w północnej i zachodniej części gminy (Kostrza, Goczałków, Graniczna, **Rogoźnica**, Wieśnica, Żółkiewka). Kruszywo naturalne (piasek) występuje w Międzyrzeczu, Grochotowie i **Rogoźnicy**.

Rolnicze możliwości zawdzięcza Strzegom erze lodowcowej. W środkowej i wschodniej części Przedgórze Sudeckiego duże obszary pokryły żyzne czarnoziemy. W gminie występują niezwykle korzystne warunki rolnicze do uprawy pszenicy.

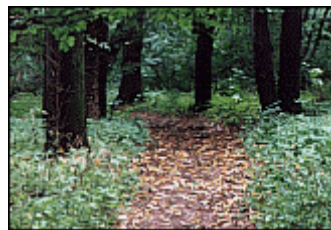
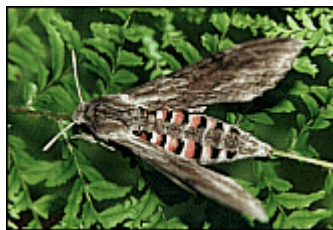
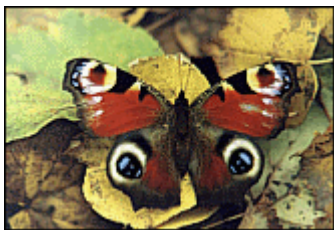
Strzegomska flora jest niezwykle interesująca. Wśród ciekawych, a rzadziej spotykanych roślin wymienia się najczęściej dereń leczniczy, goryczkę rzęsiętą będącą pod ochroną, bodziszek pierzasty, groszek bulwiasty, złocien baldachogroniasty, jastrzębiec żmijowaty czy przyciągający wzrok brunatnoczerwoną kolorystyką liści krwiściąg. Cechą wyróżniającą gminę jest występowanie lasów liściastych i mieszanych, tak rzadkich już w krajobrazie śląskim. W ich kompleksie usytuowana jest m. in. Góra Krzyżowa, co dodaje jej malowniczości i czyni atrakcyjną turystycznie. Wśród drzew liściastych przeważają dęby i klony, tworzące niekiedy zwarte gęstwiny. Obok nich do dzisiaj podziwia się jeszcze stare dorodne drzewa

orzechowe, kasztanowce i lipy. Na zboczach wzgórz rosną zaś brzozy, olszyny oraz w dużej obfitości krzewy malin i jeżyn.

Strzegomska fauna nie jest tak obfita w gatunki jak flora, ale i tu udało się potwierdzić występowanie rzadkich okazów owadów i skorupiaków - motyli, ślimaków i pająków. W strzegomskich lasach mają swoje gniazda także rzadsze gatunki drobnych ptaków jak sikora czubątka, pokrzewka czarnogłówka. Poza tym napotkać można tu typową dla śląskiego leśnego krajobrazu zwierzynę - jelenie. W trawach zaś króluje niepodzielnie leśny świerszcz⁵.

Najbliżej położonymi obszarami Natura 2000 są:

- Dobromierz (PLH020034) – 12 km od Rogoźnicy,
- Przełomu Pelcznicy pod Książem (PLH020020) – 19 km,
- Zbiornik Mietkowski (PLB020004) – 25 km⁶.

⁵ www.strzegom.pl

⁶ www.natura2000.mos.gov.pl

2. Potencjał społeczno-gospodarczy

Turystyka⁷

Malowniczy krajobraz Pogórza Sudeckiego stanowi niepowtarzalny obszar do rozwoju funkcji turystycznej w regionie. Dodatkowym atutem jest obecność licznych obiektów zabytkowych umieszczonych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa dolnośląskiego. W samej Rogoźnicy znajduje się 7 obiektów wpisanych do rejestru w tym⁸:

1. teren obozu Gross-Rosen, 1939-1945 (nr rej.: 973 z 9.04.1963 r.)
2. wyrobisko granitu w kamieniołomie (nr rej.: 1372/WŁ z 15.06.1992 r.)

podlegające strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Zgodnie z ustawą o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. 1999 Nr 41 poz. 412) na terenie Polski, oprócz obozu Gross-Rosen, do Pomników Zagłady należy: Auschwitz-Birkenau, Bełżec, Chełmno, Majdanek, Sobibór, Stutthof, Treblinka.

Za wyjątkiem Płaszowa na miejscu każdego z wyżej wymienionych obozów zagłady istnieje obecnie muzeum upamiętniające losy byłych więźniów, w tym muzea w Auschwitz-Birkenau, na Majdanku i w Sztutowie (Stutthof) są muzeami państwowymi, podległymi Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

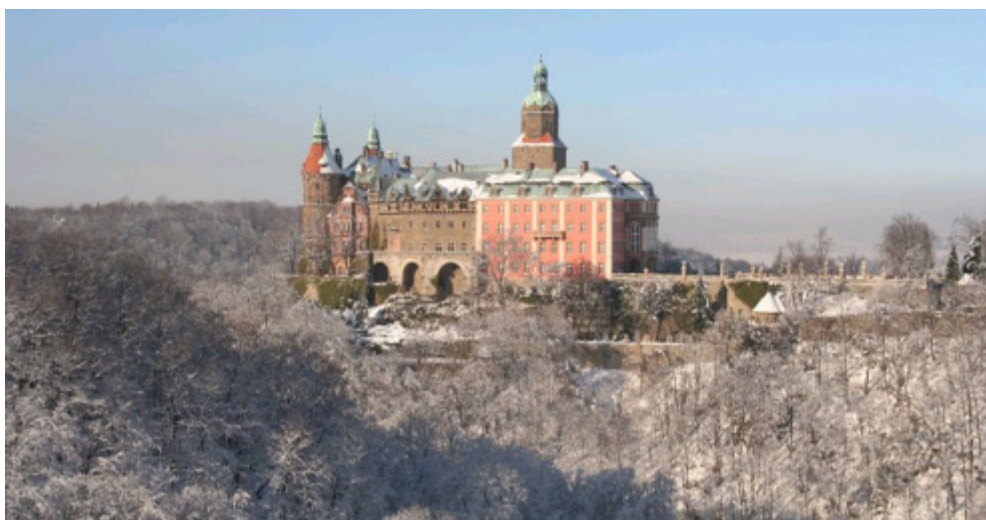
⁷ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom

⁸ Rejestr zabytków nieruchomych województwa dolnośląskiego

Do najciekawszych miejsc na terenie gminy można zaliczyć także:

1. Kościół parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła Bazylika Mniejsza w Strzegomiu (Należy do największych i najpiękniejszych budowli gotyckich na Dolnym Śląsku. Budowę świątyni rozpoczęto 1253 r. przez Księcia Władysława, a zakończono dopiero w połowie XV w.),
2. Kościół św. Barbary w Strzegomiu (wybudowany przed końcem XIV w.)
3. Średniowieczne mury obronne w Strzegomiu (wybudowane w latach 1291 - 1299 na polecenie księcia Bolka II).

W pobliżu gminy znajduje się m.in. Kościół Pokoju w Jaworze (ok. 8 km od Rogoźnicy) i Świdnicy (ok. 23 km od Rogoźnicy) - wpisane na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO oraz Zamek Książ, położony na terenie **Książańskiego Parku Krajobrazowego**, będący jednym z elementów **Szlaku Zamków Piastowskich**. Jest to trzeci co do wielkości zamek w **Polsce** (po zamku w **Malborku** i Zamku Królewskim na **Wawelu**). W czasie II wojny światowej Zamek Książ adaptowany był na jedną z głównych kwater Hitlera. Prace te wykonywali więźniowie z filii KL Gross-Rosen w Górach Sowich noszącą nazwę AL Riese.

Na bazę turystyczną w gminie składają się 4 obiekty noclegowe, w tym 3 hotele i jeden zajazd. Na terenie hoteli zapewniona jest baza gastronomiczna w postaci restauracji. Obiekty wyposażone są w 183 miejsca noclegowe. W 2007 r. udzielono 20 509 noclegów, w tym ponad 8% stanowili turyści zagraniczni. Obecnie gmina posiada wystarczającą bazę noclegową dla ruchu turystycznego. W 2006 r. na terenie gminy wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych 52 prowadziło działalność z zakresu hotelarstwa i gastronomii. Ponadto w dalszym otoczeniu (powiat świdnicki) znajduje się 7 obiektów noclegowych (3 w gminie

miejskiej Świdnica, 1 w gminie Świebodzice, 2 w gminie Marcinowice i 1 w gminie wiejskiej Świdnica).

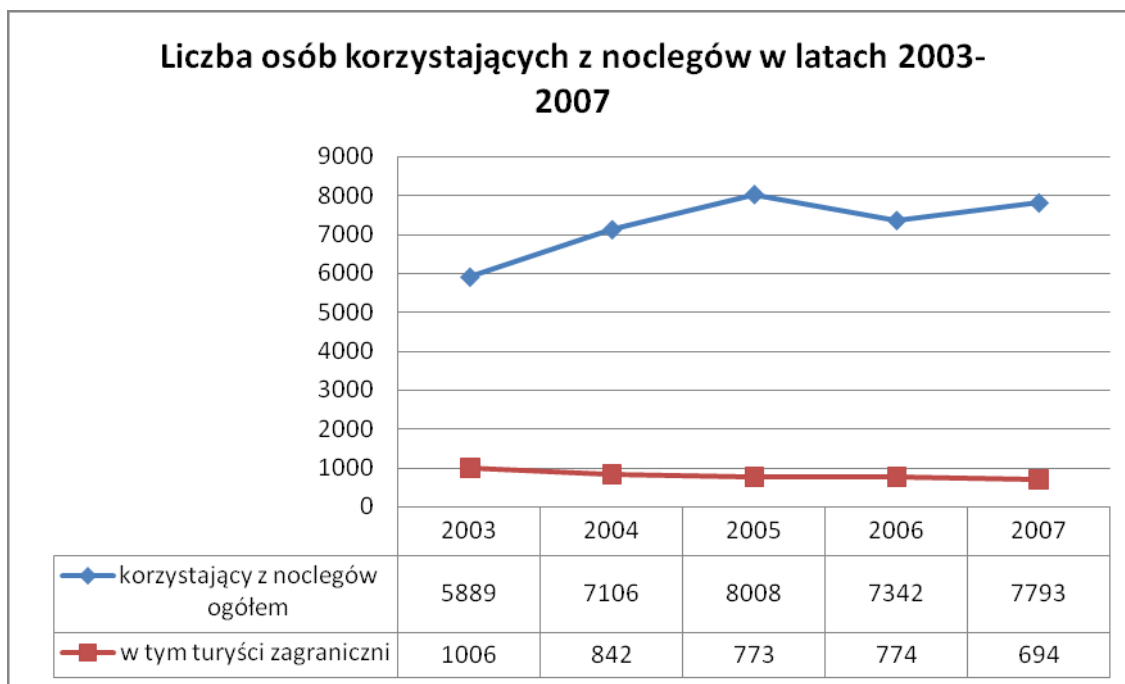
Działalność kulturalna w gminie zapewniona jest przez Kino MUZA w Strzegomiu, Strzegomskie Centrum Kultury i 13 bibliotek.

Na bazę sportową składają się:

1. Hala sportowa w Strzegomiu (sala do koszykówki, do siatkówki, sala specjalna judo i siłownia),
2. Stadion miejski w Strzegomiu (2 boiska do koszykówki, boisko do siatkówki, boisko do piłki ręcznej, 2 boiska do piłki nożnej, kort tenisowy, bieżnie lekkoatletyczne 400 m),
3. Baseny kąpielowe (basen pełnowymiarowy 50x25 m, basen mały 20x12,5 m).

Gmina Strzegom jest organizatorem corocznego Międzynarodowego Festiwalu Folkloru. Festiwal organizowany jest wspólnie z gminą Dzierżoniów, Dzierżoniowskim Ośrodkiem Kultury, Miastem Nowa Ruda oraz Miejskim Ośrodkiem Kultury w Nowej Rudzie. Od 2003 r. w Strzegomiu organizowany jest również Festyn Kamienia.

Liczne obiekty zabytkowe oraz malowniczy krajobraz świadczą o atrakcyjności turystycznej regionu. Jednak czynniki te nie są wystarczające do przyciągnięcia turystów. Świadczy o tym tendencja spadkowa liczby odwiedzających gminę turystów, szczególnie zagranicznych. Wpływ na spadek atrakcyjności turystycznej gminy ma niewystarczająca jakość i atrakcyjność produktu turystycznego. Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” i towarzysząca mu promocja w znaczący sposób przyczynią się do poprawy zasobów turystycznych regionu i dostępności informacji o nich, spowodują napływ wielu nowych turystów, zarówno z kraju, jak i zagranicy.

Zgodnie z Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego Rogoźnica zaliczana jest do miejscowości turystycznych o funkcji krajoznawczej **o znaczeniu krajowym**. Zgodnie z wytycznymi Programu: zachowanie, ochrona i udostępnianie społeczeństwu obiektów upamiętniających miejsca martyrologii II wojny światowej (w tym Muzeum Gross-Rosen) posiada duże wartości poznawcze i wychowawcze. Działanie te adresowane są do osób reprezentujących wszystkie grupy wiekowe, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.

W przeciągu ostatnich czterech lat liczba osób odwiedzających Muzeum Gross-Rosen wzrosła o 17 %. Wśród odwiedzających dominują turyści indywidualni (70 % ogółu zwiedzających). Liczba ta sukcesywnie wzrasta a turyści odwiedzający Muzeum oczekują wzrostu jakości świadczonych usług szczególnie w zakresie nowoczesnych form wystawienniczych. Dużą rolę w przyciągnięciu potencjalnych turystów ma promocja Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, szczególnie poza granicami kraju.

Beneficjent posiada rekomendację dla przedsięwzięcia „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” od Society of Polish American Travel Agents SPATA, która od 50 lat wspiera Inicjatywy, których celem jest rozwój współpracy polsko - amerykańskiej w zakresie turystyki. Rekomendacja jest potwierdzeniem, iż realizacja projektu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Dolnego Śląska na rynku amerykańskim.

SOCIETY OF POLISH AMERICAN TRAVEL AGENTS

74 Nassau Avenue, Brooklyn, NY 11222
Phone (718) 383-0083 • (718) 383-7211 • Fax (718) 349-1767
www.spata.org • E-mail albatravel@aol.com

HONORARY LIFE
PRESIDENT

Bolesław T. Laszewski

EXECUTIVE BOARD

Peter Pachacz
President
Albatross Travel Agency, Inc.
Brooklyn, NY

Joseph Kruszawski
Vice President
Wanda's Travel
Bridgeport, CT

Miranda Zimnoch
Vice President
Express Travel
Copague, NY

Honorata Pierwola
Secretary
Europe Travel and Services
South River, NJ

Barbara Kalinowski
Treasurer
Alex Travel
Bridgeport, CT

DIRECTORS

Jadwiga Minkiewicz
Norman Travel & Trading
Brooklyn, NY

Adam Zientkiewicz
Las Travel Bureau
Chicago, IL

Dr. Mitchell Blenia
Kinola Travel Bureau
Cleveland, OH

New York 30/8/8

REKOMENDACJA

Society of Polish American Travel Agents SPATA od 50 lat wspiera inicjatywy, których celem jest rozwój współpracy polsko-amerykańskiej w zakresie turystyki.

Projekt Fundacji Kamieniolomy Gross-Rosen, która powstała w 2002 r. z inicjatywy Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, związany z powstaniem monumentalnego pomnika „Kamienne Piekło” z pewnością można zaliczyć do tego rodzaju inicjatyw. Jestem przekonany, że jego realizacja przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Dolnego Śląska na rynku amerykańskim. Pragnę gorąco zarekomendować „Kamienne Piekło” do dofinansowania w ramach funduszy Unii Europejskiej.

Piotr Pachacz
SPATA President

50 YEARS OF SERVING POLONIA

Rozwój przestrzenny

Struktura funkcjonalno-przestrzenna wsi Rogoźnica została przedstawiona w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego przyjętym uchwałą nr 104/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 3 grudnia 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich części północno-zachodniej gminy Strzegom obejmującej wsie: Goczałków, Goczałków Górny, Rogoźnica, Graniczna, Wieśnica, Żółkiewka, Kostrza, Żelazów.

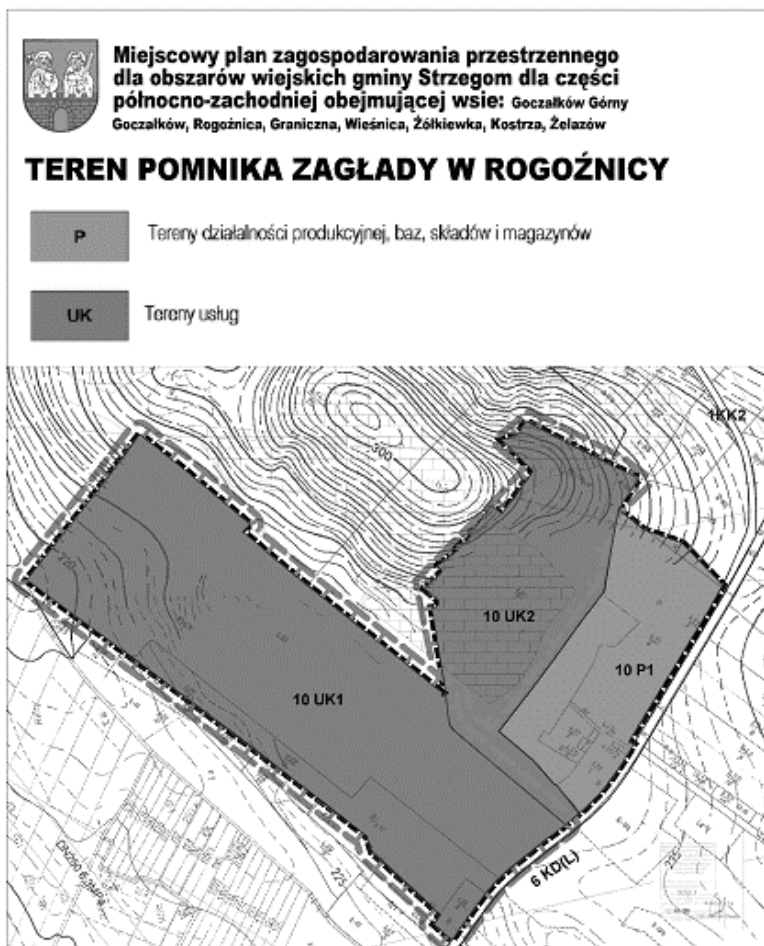
Miejscowość Rogoźnica posiada cenne tereny pamięci historycznej, objęte opieką konserwatorską, tzn.:

- I. strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej – obszar zagłady Gross-Rosen,
- II. strefa „B” częściowej ochrony konserwatorskiej – tereny zieleni urządzonej,
- III. strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego – północna część wsi,
- IV. strefa „OW” obserwacji archeologicznej dla miejscowości o średniowiecznej metryce i stanowisk archeologicznych – środkowa część wsi.

Rozwój funkcjonalno-przestrzenny wsi Rogoźnica jest ukierunkowany na rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, szczególnie wolnostojącej i bliźniaczej. Dopuszcza się tu przeznaczenie uzupełniające w postaci usług i działalności związanej z obsługą kamieniarstwa oraz wprowadzeniem zieleni urządzonej. Drugim dominującym przeznaczeniem terenu ma być zabudowa mieszkaniowo - usługowa, w ramach której dopuszcza się lokalizację budynków mieszkalnych wielorodzinnych i jednorodzinnych, mieszkalno-usługowych oraz usługowych. We wsi zakłada się również rozwój zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych hodowlanych i ogrodniczych i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W związku z rozwiniętą w regionie działalnością związaną z kamieniarstwem duże znaczenie dla miejscowości ma rozwój zabudowy usługowej. W miejscowości założono także rozwój usług publicznych (komunalnych, społecznych i administracyjnych). W północnej części wsi Rogoźnica zakłada się powstanie terenu przemysłowego z przeznaczeniem na działalność produkcyjną, bazy, składy i magazyny.

Zgodnie z MPZP muzeum Gross-Rosen stanowi teren usług kultury – jako Pomnik Zagłady. W ramach planu obszar ten posiada następujące wytyczne:

1. Zakaz lokalizowania nowej zabudowy nie związanej z obiektem.
2. Przeznaczenie uzupełniające:
 - a. urządzenia towarzyszące w tym: drogi wewnętrzne, miejsca parkingowe, infrastruktura techniczna,
 - b. obiekty małej architektury,
 - c. zieleń urządzona.
3. Teren podlega ochronie jako Pomnik Zagłady, ograniczenia i użytkowania zgodnie z przepisami szczególnymi.
4. Teren objęty ochroną strefy A „ścisłej ochrony konserwatorskiej”.

Strefa społeczna

Gmina Strzegom zamieszkała jest przez 26 970 osób, z czego aż 62 % to ludność miejska. Mieszkańcy Rogoźnicy stanowią ponad 7 % społeczności wiejskiej gminy. Współczynnik feminizacji w gminie wynosi 106. Na 1 km² przypada 186 osób. Współczynnik ten jest wyższy zarówno w porównaniu z podregionem jeleniogórsko-wałbrzyskim (126), jak i województwem dolnośląskim (145). Pod względem wieku dominuje ludność w wieku produkcyjnym (65,6 % ogółu mieszkańców). Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,5 % społeczności, a w wieku poprodukcyjnym – 15 %. Gmina charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym (-0,8), nie odbiegając od statystyk dla powiatu świdnickiego i województwa (-0,9)⁹.

Na terenie gminy Strzegom funkcjonuje 6 przedszkoli, 10 Publicznych Szkół Podstawowych, w tym jedna w Rogoźnicy oraz 5 gimnazjów.

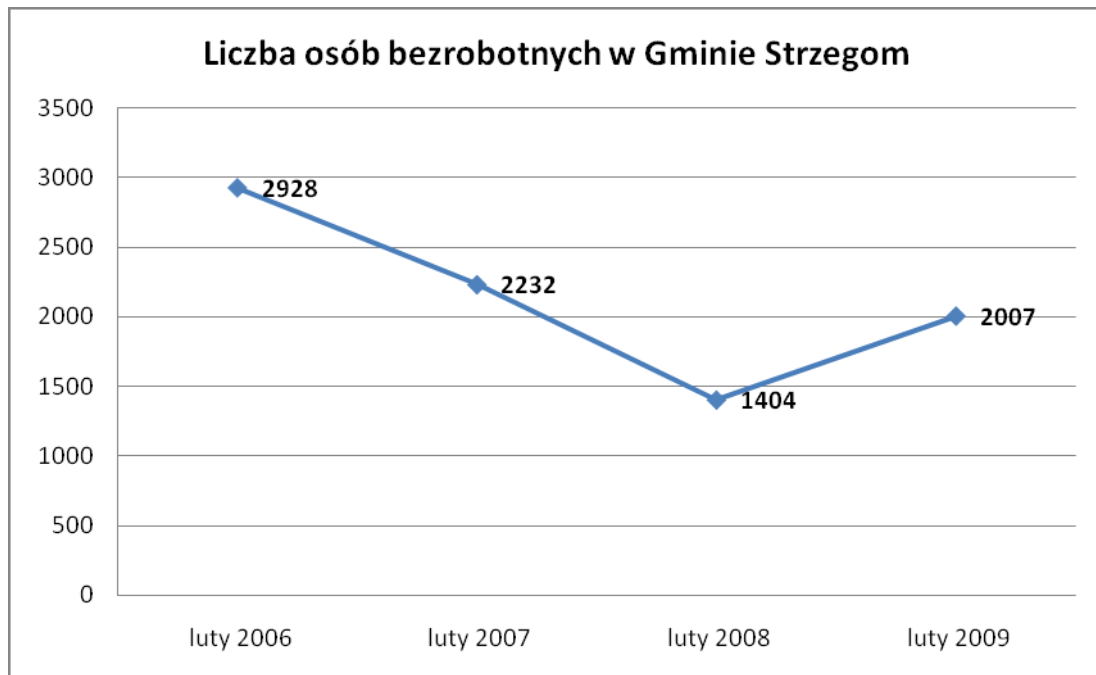
Dzięki realizowanym przez Muzeum Gross-Rosen programom edukacyjnym uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Dolnego Śląska mają możliwość odbycia lekcji muzealnych o historii KL Gross-Rosen, historii Holokaustu i polityce eksterminacyjnej III

⁹ www.stat.gov.pl

Rzeszy. W 2008 r. przeprowadzono 127 zajęć, w których uczestniczyło 3 004 uczniów. W muzeum prowadzone są również zajęcia dla młodzieży niemieckiej.

Strefa gospodarcza

Liczba bezrobotnych w gminie Strzegom pod koniec lutego 2009 r. wynosiła 2007 osoby, z czego większość % stanowiły kobiety. W przeciągu jednego roku liczba bezrobotnych zwiększyła się o około 43%, co świadczy o niskim rozwoju gospodarczym.

3. *Zidentyfikowane problemy*

Utworzenie placówki muzealnej na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen dopiero w roku 1983, a więc 38 lat po zakończeniu II wojny światowej skutkowało między innymi nieodwracalnymi stratami historycznymi i architektonicznymi. W trakcie ewakuacji i wyzwolenia KL Gross-Rosen w lutym 1945 r. cała infrastruktura budowlana obozu nie uległa zniszczeniu. Hitlerowcy wysadzili w powietrze jedynie krematorium stacjonarne. Natomiast brak stałego nadzoru administracyjno-merytorycznego i wynikająca stąd dewastacja oraz destrukcyjny wpływ czynników atmosferycznych (głównie wody i lodu) przez 38 powojennych lat, doprowadził do katastrofalnego stanu zachowania historycznych obiektów budowlanych. Wszystkie drewniane obiekty budowlane obozu zniknęły z powierzchni ziemi. W całości zachowała się jedynie drewniano-murowana brama główna obozu. Pozostały także murowane, parterowe części kuchni i łaźni więźniarskiej, baraku „francuskiego”, tkalni, magazynu żywności, rewiru i warsztatów Blaupunktu, fundamenty baraków więźniarskich i administracyjnych obozu a także wykonana przez więźniów z kostki granitowej główna droga obozowa. Powołanie w roku 1983 państwowej placówki muzealnej powstrzymało proces dewastacji, ale nie destrukcji. Przez kolejne 23 lata do roku 2006 nie wykonano na terenie Muzeum żadnych, profesjonalnych prac konserwatorsko-budowlanych, nie oczyszczano systematycznie terenu obozu z krzewów i drzew samosiejek co doprowadziło do niekontrolowanego zarośnięcia ok. 50% powierzchni muzeum.

Dopiero w latach 2006–2007 dzięki wsparciu finansowemu z funduszy operacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz pomocy w tym zakresie ze strony władz samorządowych województwa dolnośląskiego przeprowadzono, zgodnie z obowiązującą procedurą, prace renowacyjno-konserwatorskie: bramy głównej, baraku „francuskiego”, łaźni więźniarskiej, parteru byłego kasyna SS oraz pozostających w ekspozycji otwartej na wolnym powietrzu historycznych obiektów metalowych: krematorium polowego, kadzi kąpielowej i wózka do transportu urobku granitowego wraz z fragmentem torowiska. W latach 2004–2008 oczyszczono z krzewów i drzew samosiejek całość, liczącego ponad 2,5 km długości i wpisanego również do rejestru zabytków, ogrodzenia obozowego. W roku 2008 przystąpiono do oczyszczania z krzewów oraz drzew samosiejek tzw. części oświęcimskiej Muzeum Gross-Rosen.

W 2008 r. wykonane zostały prace konserwatorsko-remontowe w budynku dawnej tkalni więźniarskiej na terenie byłego obozu koncentracyjnego. Historyczny budynek dawnej

tkalni więźniarskiej został wyremontowany, zakonserwowany i zabezpieczony w sposób pozwalający na jego udostępnienie dla zwiedzających. (Tematy te zostały omówione i zilustrowane szczegółowo w rozdziale I. PRZEDMIOT STUDIUM, Geneza i istota projektu. Potencjał i możliwości s. 32-44)

Zgodnie z danymi statystycznymi Muzeum Gross-Rosen najliczniejszą grupą odwiedzających są turyści indywidualni (ok. 70 %), najczęściej mieszkańcy Dolnego Śląska, ale również innych części kraju oraz turyści zagraniczni co prezentuje poniższa tabela:

Rok	Frekwencja ogółem	W tym turyści indywidualni.	Najwięcej turystów było z:	Liczba krajów z których przyjeżdżali turyści
2004	32 474	23740	Polski- 28227, Niemiec - 2654, Holandii - 388	33
2005	30 187	21 921	Polski- 26 265, Niemiec - 2127 Holandii - 473	30
2006	36 562	24 717	Polski- 32 624, Niemiec- 2278, Holandii -358	23
2007	39 272	27 611	Polski - 32 388, Niemiec- 2107, Holandii -176	19
2008	43 715	31 973	Polski- 40 006, Niemiec-1942, Anglii-483	32

Organizacja licznych zajęć historycznych na terenie Muzeum przyciąga wiele grup młodzieżowych, szczególnie uczniów i nauczycieli szkół podstawowych oraz średnich z całego kraju, a nawet z zagranicy (Niemiec, Czech, Izraela i innych krajów Europy i świata). Już teraz grupy młodzieżowe odwiedzające Muzeum stanowią 25 % ogólnej liczby osób przybyłych do byłego obozu. Obecna liczebność i zasięg grup odbiorców są satysfakcjonujące, a dzięki realizacji projektu świadomość o działalności Muzeum Gross - Rosen znacznie wzrosła.

Muzeum Gross-Rosen ma realną szansę stać się jednym z najbardziej rozpoznawalnych markowych produktów turystycznych Dolnego Śląska, przyciągającą turystów z całego kraju i zagranicy (głównie Europy i USA), a także wiodącą, nowoczesną placówką edukacyjną, miejscem spotkań i dyskusji młodzieży, naukowców i badaczy z Polski, Czech, Niemiec, Izraela oraz innych krajów Europy i świata.

Pochodzenie turystów odwiedzających Muzeum Gross - Rosen świadczy o społecznej świadomości Muzeum zarówno w regionie, kraju, jak i na arenie międzynarodowej. Muzeum Gross-Rosen jest jedynym tego typu miejscem w zachodniej Polsce.

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” stwarza doskonałe możliwości rozwinięcia atrakcyjnych i nowoczesnych form działalności edukacyjnej. Potencjał ten jest szczególnie cenny w kontekście obecnych i przyszłych możliwości współfinansowania i realizacji międzynarodowych projektów muzealnych w ramach struktur Unii Europejskiej.

Obszar Muzeum Gross - Rosen posiada ogromny potencjał poznawczy, historyczny i turystyczny, którego innowacyjne zagospodarowanie stanowiłoby szansę stworzenia ponadregionalnego produktu turystycznego, jednak koszt realizacji znacznie przekracza możliwości finansowe działalności Muzeum Gross-Rosen.

Wieloletnie zaniedbania w konserwacji poobozowego terenu spowodowały znaczną utratę wartości historyczno-turystycznej obszaru. Wielotysięczna liczba ofiar KL Gross-Rosen zobowiązuje do szczególnej dbałości o to miejsce, jego historię i pamięć o nim. Wielonarodowy skład więźniów obozu i tym samym przynależność dziejów KL Gross - Rosen do dziedzictwa wielu społeczeństw Europy i świata decyduje o uniwersalnej, ponadkrajowej randze terenu Muzeum. Dlatego tak ważna jest realizacja projektów „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” i „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II”.

Poza zadośćuczynieniem pamięci o ofiarach byłego obozu koncentracyjnego i możliwością znaczącego zintensyfikowania działalności edukacyjnej Muzeum, ta unikalna, nowoczesna i atrakcyjna realizacja może odegrać niebagatelną rolę w ponadregionalnej i ponadkrajowej promocji regionu. Podobne założenia zostały zrealizowane z powodzeniem na terenie byłego obozu zagłady w Bełżcu, gdzie stworzenie nowoczesnej i dobrze zaprojektowanej przestrzeni ekspozycyjnej i monumentalno - symbolicznej w połączeniu z właściwą promocją spowodowały 20-krotny wzrost liczby odwiedzających w skali roku¹⁰.

Projekt ma charakter uniwersalny. Skierowany jest do wszystkich bez względu na proveniencję polityczną, społeczną, narodowościową czy religijną. Do osób w każdym wieku - od uczniów szkół podstawowych, dla których organizowane są zajęcia z historii II wojny światowej, poprzez rodziny ofiar obozu, samych więźniów, aż po osoby postronne zainteresowane

¹⁰ Źródło: Koncepcja Kamienne Piekło I i II Projekt konserwatorsko-budowlany i architektoniczno-przestrzenny w byłym obozie koncentracyjnym i kamieniołomie Gross-Rosen w Rogoźnicy, opracowanie własne Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

sowane poznaniem prawdy o tragicznej, złożonej, ale zarazem bardzo interesującej historii KL Gross-Rosen.

Realizacja projektu przyczyni się do przekształcenia Muzeum w przodującą, nowoczesną placówkę edukacyjną, która wraz z sąsiadującym regionem stanie się rozpoznawalnym punktem na mapie Dolnego Śląska i Polski.

4. *Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne realizacji przedsięwzięcia*

Malowniczy krajobraz Pogórza Sudeckiego stanowi niepowtarzalny obszar do rozwoju funkcji turystycznej w regionie. Dodatkowym atutem jest obecność licznych obiektów zabytkowych umieszczonych w rejestrze zabytków nieruchomych województwa dolnośląskiego. W samej Rogoźnicy znajduje się 7 obiektów wpisanych do rejestru w tym¹¹:

- teren obozu Gross-Rosen, 1939-1945 (nr rej.: 973 z 9.04.1963 r.)
- wyrobisko granitu w kamieniołomie (nr rej.: 1372/WŁ z 15.06.1992 r.)

podlegające strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Do najciekawszych miejsc na terenie gminy Strzegom można zaliczyć także:

- Kościół parafialny p.w. Św. Piotra i Pawła Bazylika Mniejsza w Strzegomiu (Należy do największych i najpiękniejszych budowli gotyckich na Dolnym Śląsku. Budowę świątyni rozpoczęto 1253 r. przez Księcia Władysława, a zakończono dopiero w połowie XV w.),
- Kościół św. Barbary w Strzegomiu (wybudowany przed końcem XIV w.)
- Średniowieczne mury obronne w Strzegomiu (wybudowane w latach 1291 - 1299 na polecenie księcia Bolka II).

Na bazę turystyczną w gminie składają się 4 obiekty noclegowe, w tym 3 hotele i jeden zajazd. Na terenie hoteli zapewniona jest baza gastronomiczna w postaci restauracji. Obiekty wyposażone są w 183 miejsca noclegowe. Obecnie gmina posiada wystarczającą bazę noclegową dla ruchu turystycznego.

Gmina Strzegom jest organizatorem corocznego Międzynarodowego Festiwalu Folkloru. Festiwal organizowany jest wspólnie z gminą Dzierżoniów, Dzierżoniowskim Ośrodkiem Kultury, Miastem Nowa Ruda oraz Miejskim Ośrodkiem Kultury w Nowej Rudzie. Od 2003 r. w Strzegomiu organizowany jest również Festyn Kamienia.

Liczne obiekty zabytkowe oraz malowniczy krajobraz świadczą o atrakcyjności turystycznej regionu. Jednak czynniki te nie są wystarczające do przyciągnięcia turystów. Świadczy o tym tendencja spadkowa liczby odwiedzających gminę turystów, szczególnie zagranicznych. Wpływ na spadek atrakcyjności turystycznej gminy ma niewystarczająca jakość i atrakcyjność produktu turystycznego. Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” i towarzysząca mu promocja w znaczący sposób przyczynią się do poprawy zasobów

¹¹ Rejestr zabytków nieruchomych województwa dolnośląskiego

turystycznych regionu i dostępności informacji o nich, spowodują napływ wielu nowych turystów, zarówno z kraju, jak i zagranicy.

Zgodnie z Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego Rogoźnica zaliczana jest do miejscowości turystycznych o funkcji krajoznawczej **o znaczeniu krajowym**. Zgodnie z wytycznymi Programu: zachowanie, ochrona i udostępnianie społeczeństwu obiektów upamiętniających miejsca martyrologii II wojny światowej (w tym Muzeum Gross-Rosen) posiada duże wartości poznawcze i wychowawcze. Działanie te adresowane są do osób reprezentujących wszystkie grupy wiekowe, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży.

IV. LOGIKA INTERWENCJI

1. Źródła identyfikacji projektu

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy stanowi instytucję kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Zgodnie z ustawą z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 1991 Nr 114 poz. 493, z późniejszymi zmianami) głównym celem instytucji kultury, a **zwłaszcza muzeów**, jest prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury.

W przypadku muzeum do podstawowych zadań instytucji należy w szczególności:

- edukacja kulturalna,
- sprawowanie opieki nad zabytkami,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 Nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami) określa następujące cele działalności Muzeum:

- gromadzenie zabytków w statutowo określonym zakresie,
- katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów,
- przechowywanie gromadzonych zabytków, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych,
- zabezpieczanie i konserwację zbiorów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej i przyrody,
- urządzenie wystaw stałych i czasowych,
- organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych,
- prowadzenie działalności edukacyjnej,
- popieranie i prowadzenie działalności artystycznej i upowszechniającej kulturę,
- udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych,
- zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji,
- prowadzenie działalności wydawniczej.

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy dąży do spełniania założonych w ustawach celów, jakie nakładane są na instytucje kultury, w tym szczególnie na muzea. Jednak Muzeum, utworzone blisko 40 lat po zakończeniu wojny, przejęło teren byłego obozu w stanie całkowitej niemal dewastacji i spustoszenia. Zachowała się bardzo ograniczona liczba oryginalnych elementów infrastruktury obozowej, które od kilku lat poddawane są bardzo pieczołowitej konserwacji i pracom zabezpieczającym (więcej: I. PRZEDMIOT STUDIUM. 1. *Geneza i istota projektu. Potencjał i możliwości*, str. 32-44).

W tym kontekście istotne było włączenie historycznego kamieniołomu w obszar działalności Muzeum. Kamieniołom, wraz z zachowanymi na jego terenie oryginalnymi konstrukcjami metalowymi pochodzącymi z czasów funkcjonowania obozu, stanowi unikalny, bardzo cenny a terytorialnie i wizualnie niezwykle znaczący i atrakcyjny historyczny fragment byłego KL Gross - Rosen. Realizowany na jego terenie projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” - projekt pomnika zagłady w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy jest komplementarny z projektem będącym przedmiotem niniejszego opracowania.

Ograniczone do tej pory możliwości finansowe (Muzeum utrzymywane jest w większości ze środków pochodzących z budżetu województwa) nie pozwalały na realizację kompleksowych prac związanych ze wzrostem jakości usług kulturowych świadczonych przez Muzeum oraz zaspokajaniem potrzeb odwiedzających ze środków własnych. Muzeum co roku pozyskiwało środki z dotacji celowych samorządu województwa oraz Programów Operacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mimo jednak wykonania ogromu prac na przestrzeni lat 2004 - 2009, do tej pory brak było projektu kompleksowo podchodzącego do problemu konserwacji oraz dostosowania terenu do potrzeb (w tym przede wszystkim wynikających z bezpieczeństwa) i oczekiwań zwiedzających.

Niepodjęcie tych prac, w bardzo krótkim czasie doprowadzić może do całkowitej destrukcji najbardziej zniszczonych pozostałości historycznych obiektów obozowych. Wcześniej zaś będzie konieczne wyłączenie ich z udostępniania zwiedzającym. Dlatego też projekt „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” jest ogromną szansą nie tylko na skuteczną poprawę dotychczasowego stanu rzeczy, ale także stworzenia nowoczesnej, odpowiadającej na najnowsze trendy w turystyce kulturowej, placówki.

Prace porządkowe, konserwatorskie i rekonstrukcyjne, które zostaną zrealizowane w ramach projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” mogą stać się podstawą dla znakomicie uzupełniającego nową formułę poddanego gruntownym pracom konserwatorsko-rekonstrukcyjnym Muzeum komplementarnego projektu Kamienne Piekło KL Gross-Rosen

II” - projekt Pomnika Zagłady w Muzeum Gross - Rosen. („Kamienne Piekło KL Gross - Rosen II” - nie jest przedmiotem niniejszego opracowania).

Głównym założeniem projektu jest ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym oraz poprawa stanu infrastruktury obszaru, a także zwiększenie dostępu do usług świadczonych przez Muzeum.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego projekt zapewni realizację priorytetu 2 „Umocnienie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury” poprzez działania służące modernizacji i uzupełnianiu materialnej bazy kulturalnej Dolnego Śląska, ochronie dziedzictwa cywilizacyjnego oraz rozwojowi tożsamości regionalnej.

Obowiązkiem województwa, jak i kraju, jest wspieranie przedsięwzięć, które z jednej strony służą rozwojowi społeczno-gospodarczemu, a z drugiej strony przywracają pamięć o prawdziwej historii naszego kraju. Z tych też względów realizacja projektu przyczyni się w znacznym stopniu do rozwoju społecznego Dolnego Śląska, jego samoświadomości, wrażliwości i wiedzy historycznej.

Wzrost liczby odwiedzających Muzeum Gross-Rosen, które w wyniku realizacji projektu ma szansę stać się jednym z najbardziej rozpoznawalnych markowych produktów turystycznych Dolnego Śląska, przyczyni się do rozwoju gospodarczego gminy Strzegom i powiatu świdnickiego, budowy nowej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, wzrostu przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy w sferze obsługi ruchu turystycznego.

2. Cele projektu

Cel ogólny (strategiczny) projektu:

Zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz przygotowanie go do szerokiego udostępnienia zwiedzającym z kraju i zagranicy, poprzez wykonanie prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych historycznych obiektów budowlanych oraz usuwając inwazję zieleni na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, a także stworzenie nowoczesnej, martyrologicznej placówki muzealno-edukacyjnej, jako znaczącego miejsca na mapie turystyczno-historycznej Dolnego Śląska, Polski i Europy.

Zgodność z celami RPO

Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia głównego celu Priorytetu 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”) poprzez poprawienie istniejącej oraz stworzenie nowej bogatej oferty kulturalnej, co będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost konkurencyjności oferty turystycznej, czemu służyć będzie wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego regionu.

Cele bezpośrednie:

3. Zwiększenie do 50 tys. rocznej liczby odwiedzających Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Wskaźnik rezultatu: Liczba osób odwiedzających instytucje kultury

Wartość wskaźnika bazowego (osoby według stanu na dzień 31.12.2008) : **43.715**

Docelowa wartość wskaźnika (osoby według stanu na dzień 31.12.2011): **50.000** (wzrost liczby odwiedzających o 14,4 %; wartość docelowa dla wskaźnika 9,5 %)

4. Utworzenie trzech nowych miejsc pracy dla obsługi zwiększonego ruchu turystycznego.

Wskaźnik rezultatu: Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce

Wartość wskaźnika bazowego (etaty według stanu na dzień 31.12.2008) : **16**

Docelowa wartość wskaźnika (etaty według stanu na dzień 31.12.2011): **19**

Cel Działania:

Poddanie pracom konserwacyjnym i restauracyjnym historycznych obiektów zlokalizowanych na terenie byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy

Wskaźnik produktu 1: Kubatura obiektów zabytkowych nieruchomości poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji

Wartość wskaźnika bazowego (m³ według stanu na dzień 31.12.2008) : 0

Docelowa wartość wskaźnika (m³ według stanu na dzień 31.12.2011): 6.569 m³

Wskaźnik produktu 2: Powierzchnia nowych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej

Wartość wskaźnika bazowego (m² według stanu na dzień 31.12.2008): 0

Docelowa wartość wskaźnika (m² według stanu na dzień 31.12.2011): 123.414,15 m²

Wskaźnik produktu 3: Liczba obiektów zabytkowych nieruchomości poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji – udostępnionych dla ruchu turystycznego

Wartość wskaźnika bazowego (sztuki według stanu na dzień 31.12.2008) : 0

Docelowa wartość wskaźnika (sztuki według stanu na dzień 31.12.2011): 26

Uzasadnienie

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” jest przedsięwzięciem niezbędnym, aby móc zachować materialną pamięć o wydarzeniach martyrologicznych na terenie KL Gross – Rosen w czasie II wojny światowej. Wieloletnie zaniedbania, brak prac konserwacyjno – remontowych spowodowały daleko posuniętą degradację historycznych obiektów poobozowych. Ich konserwacja, a także rekonstrukcja niektórych budowli, jest obowiązkiem wobec pomordowanych tam więźniów. Obowiązkiem zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń Dolnoślązaków, Polaków i innych narodów. Muszą one mieć możliwość pielęgnowania swojej bolesnej historii i utrwalania w zbiorowej pamięci tego tragicznego okresu, składającego się na polskie i europejskie dziedzictwo historyczno – kulturowe. Obowiązkiem Województwa jest wspieranie przedsięwzięć, które z jednej strony służą rozwojowi gospodarczemu, z drugiej zaś strony przywracają społeczną pamięć o prawdziwej historii naszego narodu i narodów Europy. Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” – projekt konserwatorsko-budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, zarówno samodzielnie, a

tym bardziej wraz z komplementarnym projektem „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” (więcej o projekcie: II. PODSUMOWANIE I WNIOSKI, 1. *Wprowadzenie do projektu*, str. 49-51), tanowić będzie wyjątkowe przedsięwzięcie w historii polskiej turystyki historyczno-kulturowej. Inwestycja stworzy wyjątkowo szerokie możliwości upowszechniania tragicznych wydarzeń Narodu Polskiego oraz innych narodów Europy i świata wśród turystów z Dolnego Śląska, kraju i zagranicy. Realizacja projektu przyczyni się w znacznym stopniu do rozwoju społecznego Dolnego Śląska, jego samoświadomości, wrażliwości i wiedzy historycznej. Muzeum Gross-Rosen, jako obszar, na którego charakter wpływ wywarło cierpienie i śmierć ofiar obozu koncentracyjnego większości narodów świata, poprzez realizację projektu będzie miało szansę stać się miejscem spotkań i dyskusji młodzieży różnych narodowości.

Dzięki realizacji projektu Muzeum Gross-Rosen może stać się jednym z najbardziej rozpoznawalnych markowych produktów turystycznych Dolnego Śląska przyczyni się do rozwoju gospodarczego gminy Strzegom i powiatu świdnickiego, budowy nowej infrastruktury turystycznej, wzrostu przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy w sferze obsługi ruchu turystycznego.

Bezpośrednimi beneficjentami projektu będą turyści krajowi i zagraniczni, a także młodzież, naukowcy i badacze z Polski, Czech, Niemiec, Izraela oraz innych krajów Europy i świata. Warto wspomnieć, że dziedzictwo kulturowe chronione granicami Muzeum Gross - Rosen jest jedynym, poza filiami Gross-Rosen, tego typu obszarem na terenie Dolnego Śląska i całej zachodniej części Polski.

Przewiduje się, że realizacja projektu wpłynie na poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej w regionie dolnośląskim, a także na bezpośrednie otoczenie projektu. W wyniku realizacji projektu znacząco wzrośnie liczba odwiedzających muzeum turystów. Wzmocnienie ruchu turystycznego przyczyni się do rozwoju ekonomicznego regionu poprzez:

- dodatkowe dochody z obsługi turystycznej,
- zmniejszenie bezrobocia,
- napływ nowych inwestycji,
- wzrost wartości nieruchomości.

Wnioskodawca zakłada, iż po realizacji niniejszego przedsięwzięcia, Rogoźnica i okoliczne miasta staną się stałym i ważnym punktem na dolnośląskim szlaku historyczno-turystycznym. Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”, stanowiącego uni-

katowy w skali kraju, a nawet Europy i świata produkt turystyczny, odgrywać będzie rolę tzw. bieguna wzrostu, z którym powiązane są inne braże gospodarcze, szczególnie tworzące bazę turystyczną (gastronomiczną i noclegową). Zgodnie z teorią **F. Perroux** innowacyjny „biegun wzrostu” realnie pobudza rozwój w skali regionu. Wzrost liczby odwiedzających Muzeum Gross-Rosen stanowi bezpośredni i pośredni potencjał rozwojowy, szczególnie powiązany z sektorem hotelowym i gastronomicznym, co wpłynie także na zmniejszenie poziomu bezrobocia. Dodatkowo dla potrzeb sprawnej koordynacji projektu nastąpi wzrost zatrudnienia w Muzeum Gross-Rosen, zwłaszcza w zakresie obsługi działań inwestycyjnych i programów edukacyjnych. Poniżej wykazano, że projekt jest zgodny z polityką regionalną Unii Europejskiej, wpisuje się w Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia, przyczynia się do realizacji celów wyznaczonych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego.

Projekt jest również efektywny z punktu widzenia społeczno-ekonomicznego.

Generalnym celem polityki strukturalnej Unii Europejskiej jest zapewnienie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju oraz zwiększenie stopnia spójności gospodarczej i społecznej. W kontekście porównawczym z wieloma innymi krajami Unii Europejskiej, jednym z bardziej istotnych wyzwań dla Polski jest „europeizacja” polskiej przestrzeni regionalnej, co wymaga między innymi zwrócenia uwagi na poprawę atrakcyjności turystycznej polskich regionów. Niezbędna jest zatem rozbudowa regionalnej bazy turystycznej, w szerokim tego słowa znaczeniu, która poprawi wizerunki regionów, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i ich zamożności, co będzie w konsekwencji pozytywnie rzutować na decyzje o uczestnictwie w kulturze. W rezultacie wzrost popytu na dobra kultury będzie wzmocniał tendencje do rozrostu sektora kultury, wzrostu zatrudnienia w tym sektorze, jak i rentowności inwestycji o charakterze kulturalnym. Województwo Dolnośląskie charakteryzuje się wysokimi nakładami finansowymi na kulturę, jednak niewystarczającymi, aby samodzielnie planować realizację projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I”.

Istniejący potencjał kulturowy w Polsce wyraża się w całokształcie dorobku historycznego, artystycznego i cywilizacyjnego Polski. Sfera kultury w rozumieniu systemowym jest znaczącym czynnikiem rozwoju społecznego i ekonomicznego, ma istotny wpływ na kształtowanie się demokratycznych instytucji państwa, kreuje znaczącą część Produktu Krajowego Brutto, wytwarzanego w sferze usług i produkcji w Polsce, a także znaczącą liczbę stabilnych miejsc pracy. Z tego powodu zasługuje na ważne miejsce w polityce gospodarczej państwa oraz strategii rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Instytucje kultury powinny reagować na postęp cywilizacyjny i techniczny, podwyższać efektywność swojego działania, podnosić standardy zarządzania i wyposażenia oraz zwiększać wrażliwość na potrzeby odbiorcy. Ważnym zadaniem jest także wprowadzenie mechanizmów motywujących instytucje do pozyskiwania środków na swoją działalność spoza budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego, w tym z środków Unii Europejskiej. Kluczowe jest zwiększenie poziomu aktywności na szczeblu regionalnym w sferze kultury. Muzeum Gross-Rosen, poprzez realizację projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” i ubieganie się na ten cel o wsparcie finansowe z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, realizuje wszystkie założenia i sugestie określone w Strategii, w tym zwłaszcza następujące cele szczegółowe: wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w systemie organizacji działalności kulturalnej i w systemie upowszechniania kultury oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków¹².

Turystyka jest częścią rynku wewnętrznego Wspólnot Europejskich. Prowadzone w tym obszarze działania muszą służyć realizacji celów gospodarczych. Kierunki prowadzonych na szczeblu UE działań w turystyce zostały określone w Komunikacie Komisji z 22 marca 2006 r. zatytułowanym “Odnowiona polityka turystyczna UE: Ku silniejszemu partnerstwu na rzecz turystyki europejskiej”. W komunikacie podkreślono, że wyzwania, przed jakimi stoi turystyka europejska, wymagają spójnej odpowiedzi w zakresie polityki turystycznej na szczeblu UE.

Głównym celem tej polityki będzie podniesienie konkurencyjności europejskiego przemysłu turystycznego oraz stworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy poprzez zrównoważony wzrost turystyki w Europie i na świecie. Realizacja tych założeń przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków rozwoju turystyki w państwach UE, w tym również w Polsce i tym samym wykorzystania jej jako ważnego instrumentu realizacji celów Strategii Lizbońskiej. Wzmocnienie działań promocyjnych pozwoli na przyciągnięcie większej liczby turystów do Europy, co z kolei będzie stymulować wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Rozwój polskiej turystyki ukierunkowuje się zatem m. in. na: poprawę stanu i dostępności zabytków oraz wszechstronny rozwój sztuki współczesnej i jej szerokie upowszechnienie w Polsce i za granicą¹³.

Muzeum Gross-Rosen ma realną szansę stać się wiodącą, nowoczesną placówką edu-

¹² Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013, s. 21-28

¹³ Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013 - projekt, s. 19-35

kacyjną, miejscem spotkań i dyskusji młodzieży, naukowców i badaczy z Polski, Czech, Niemiec, Izraela oraz innych krajów Europy i świata.

5. *Spójność z celami RPO i komplementarność z innymi programami*

Spójność z celami RPO

Działania inwestycyjne realizowane w ramach projektu: „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” – projekt konserwatorsko – budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, przyczynią się do realizacji drugiego celu szczegółowego Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, jakim jest rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Ponadto realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia głównego celu Priorytetu 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”) poprzez poprawienie istniejącej oraz stworzenie nowej bogatej oferty kulturalnej, co będzie miało bezpośredni wpływ na wzrost konkurencyjności oferty turystycznej, czemu służyć będzie wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego regionu.

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” przyczyni się także do osiągnięcia celu określonego dla Działania 6.4 Turystyka kulturowa. Zwiększenie efektywności wykorzystania poddanych pracom konserwacyjnym i rekonstrukcyjnym obiektów dziedzictwa kulturowego przyczyni się do poszerzenia oferty turystycznej i kulturalnej Dolnego Śląska.

Produkt turystyczny będący efektem realizacji projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” zdecydowanie spełnia kryterium ponadregionalności, posiada wysoki potencjał atrakcyjności dla turystów nie tylko z najbliższych regionów, ale także z całego kraju oraz z zagranicy. W wyniku realizacji projektu powstanie markowy produkt turystyczny, który może być wykorzystany podczas kampanii promocyjnych regionu i kraju. Projekt będzie miał znaczący wpływ na zwiększenie ponadregionalnego i międzynarodowego ruchu turystycznego. Projekt w powiązaniu z innymi przedsięwzięciami przyczyni się do stworzenia spójnej koncepcji społeczno-gospodarczego rozwoju kraju oraz efektywnego wdrażania funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój turystyki w latach 2007- 2013.

Realizacja projektu służyć będzie także osiągnięciu wskaźników dla Działania 6.4 Liczba projektów z zakresu turystyki oraz Liczba wspartych instytucji kultury.

Komplementarność z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka

Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”, zwłaszcza przy jednoczesnej realizacji projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” przyczyni się do realizacji celów określonych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Priorytet 6 Polska Gospodarka na rynku międzynarodowym. Muzeum będzie miało szansę na wywarcie znaczącego wpływu na powiązanie polskiej i międzynarodowej gospodarki turystycznej, poprzez zbudowanie rozwój unikatowego produktu turystyki kulturowej o znaczeniu nie tylko ponadregionalnym, ale i ponadkrajowym. Pośrednio realizacja projektu przyczyni się do pobudzenia gospodarczego regionu, w którym projekt jest zrealizowany, poprzez wzrost zapotrzebowania na nową infrastrukturę turystyczną i pracowników do jej obsługi.

Produkt turystyczny, który powstanie po realizacji projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” oraz „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II” wpisuje się we wszystkie założenia przyjęte dla projektów realizowanych w ramach Działania 6.4 Inwestycje w produkty turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym, poza „wzrostem atrakcyjności kraju w świetle przygotowań do organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012”, ponieważ skierowany jest on do innej grupy docelowej. O ile więc projekt ten służy stworzeniu konkurencyjnego i innowacyjnego produktu turystycznego o charakterze unikatowym i ponadregionalnym tym samym jest komplementarny w stosunku do projektów realizowanych w ramach Działania 6.4 PO IG, nie mógłby on otrzymać wsparcia z tego źródła.

Zgodność z Narodową Strategią Kultury na lata 2004-2020

Projekt jest zgodny z kulturalną polityką państwa wyrażoną w Narodowej Strategii Kultury na lata 2004 - 2020 określającą jako cel strategiczny „Zrównoważony rozwój kultury w regionach”. Realizacji tego celu służy wsparcie zadań instytucji kultury położonej poza dużą aglomeracją, jaką jest Muzeum Gross-Rosen, w regionie wiejskim, słabo zurbanizowanym. Projekt będzie miał pozytywny wpływ na kulturowe i gospodarcze pobudzenie subregionu, w którym jest realizowany. Ponadto projekt jest zgodny z celami częściowymi: „Zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków”, „Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kultury”, „Wzrost uczestnictwa w kulturze”, „Promocja polskiej kultury za granicą”. Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”, którego celem jest ochrona, zachowanie i przygotowanie dziedzictwa kulturowego do szerokiego udostępniania turystom z kraju i zagranicy, ma znaczący wpływ na osiągnięcie wszystkich ww. celów.

Komplementarność z Programami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” jest komplementarny z niektórymi Programami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rok 2009:

1. Rozwój infrastruktury kultury
2. Dziedzictwo kulturowe
3. Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Program „Rozwój infrastruktury kultury” służy poprawie warunków funkcjonowania, rozszerzenia i wzbogacenia oferty placówek zajmujących się działalnością kulturalną. W tym znaczeniu jest on komplementarny z Projektem „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”, ponieważ udziela wsparcia zadaniom z zakresu remontów, modernizacji, przygotowania dokumentacji technicznej niezbędnej do prowadzenia inwestycji itp. Jednakże jest to program roczny, a przedmiotowy projekt jest przedsięwzięciem wieloletnim. Ponadto nie wszystkie wydatki zaplanowane w ramach projektu mogłyby zostać pokryte w ramach dotacji z Programu „Rozwój infrastruktury kultury”.

Program „Dziedzictwo kulturowe” w Priorytecie 1 „Ochrona zabytków” jest komplementarny co do celów z projektem „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”. Podobnie jak projekt został utworzony w celu ochrony i zachowania materialnego dziedzictwa kulturowego oraz konserwację i rewaloryzację zabytków. Podobnie też jak Program „Rozwój infrastruktury kultury” jest Programem jednorocznym. Dodatkowo decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego drugi termin naboru został odwołany.

Oba powyższe Programy nie mogą być łączone ze środkami unijnymi. Dlatego też, mimo nie tylko komplementarności, ale nawet w dużym stopniu występującej zbieżności, nie jest możliwe choćby częściowe uczestnictwo tych programów w realizacji projektu.

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen jest zbieżny z Programem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promesa”. Celem tego programu jest zwiększenie efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury, poprzez udział w pokryciu tzw. wkładu krajowego dla projektów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej. Montaż finansowy przygotowany dla projektu zakłada jego sfinansowanie w 49% w ramach Programu „Promesa”.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego

Zadanie jest zgodne ze Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego. Cel społeczny „Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat” realizowany winien być między innymi w ramach priorytetu 2 „Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury” poprzez działania służące:

- optymalizacji infrastruktury kulturalnej; nakierowaniu na modernizację i uzupełnienie materialnej bazy kulturalnej Dolnego Śląska
- ochronie dziedzictwa cywilizacyjnego, rozwojowi tożsamości regionalnej; inwentaryzacji dziedzictwa cywilizacyjnego regionu, budowie infrastruktury zapewniającej jej bezpieczeństwo, propagowanie go wśród mieszkańców.

Zważywszy, że jedną z podstaw do rozwoju Dolnego Śląska jest bogate i różnorodne dziedzictwo kulturowe, winno ono być wykorzystane również w realizacji celu gospodarczego „Zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska”. Priorytet 3 „Wspieranie aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku” realizowany ma być m. in. poprzez wspieranie działań polegających na rozszerzaniu oferty turystycznej regionu poprzez dofinansowywanie i promowanie zmian jakościowych i ilościowych”.

Zgodność z Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego

Projekt „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” jest zgodny z priorytetem I Programu Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego, gdzie jednym z celów szczegółowych jest „identyfikacja i wsparcie rozwoju markowych produktów turystycznych województwa (turystyka aktywna, uzdrowiskowa, kulturowa)”. Realizacja projektu, jako zadanie z zakresu turystyki kulturowej, mieści się w jednym z obszarów produktowych uznanych przez PRT za najbardziej atrakcyjne i perspektywiczne ze względu na potencjał turystyczny województwa oraz przewidywane trendy w turystyce. Miejsca martyrologii są wskazane w PRT, jako oferta mieszcząca się w obszarze turystyka kulturowa wskazująca na możliwość organizacji krajoznawczych (w powyższym przypadku także dla turystów z Polski i zagranicy) na obszarze regionu dolnośląskiego.

Zgodnie z Programem miejscowość Rogoźnica (lokalizacja projektu „Kamienne Piekło I” - projekt konserwatorsko - budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy) zaliczona została do miejscowości turystycznych o znaczeniu krajowym oraz stanowi jedno z czterech ważniejszych miejsc martyrologii w kraju.

Zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom

W dniu 29 marca 2004 r. Rada Miejska w Strzegomiu podjęła uchwałę Nr 16/04 w sprawie przystąpienia do sporządzania Planu Rozwoju Lokalnego gminy Strzegom. Do najważniejszych walorów turystycznych regionu zaliczono m. in. Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

4. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ atrakcyjne położenie geograficzne i komunikacyjne ▪ walory turystyczne i rekreacyjne ▪ bliskość ośrodków miejskich ▪ gmina posiada tereny przeznaczone pod budownictwo ▪ przygotowanie pod inwestycje	▪ bezrobocie ▪ malejąca liczba ludności ▪ spadek liczby uczniów ▪ niskie wykształcenie mieszkańców ▪ niedoinwestowanie obiektów użyteczności publicznej ▪ niskie dochody gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ możliwość pozyskania środków unijnych ▪ rozwój budownictwa jednorodzinnego ▪ spadek bezrobocia ▪ rozwój turystyki	▪ spadek liczby urodzeń ▪ migracje ludności ▪ marginalizacja i wykluczenie społeczne ▪ brak wystarczających środków w budżecie gminy na rozwój wsi ▪ niestabilna polityka Państwa

5. *Korzyści i oddziaływanie*

Jednym z trwałych rezultatów projektu będzie znaczny, bo szacowany na prawie 15% wzrost liczby turystów. Prowadzenie konsekwentnej polityki promocyjno-operacyjnej pozwoli na utrzymanie tego rezultatu po zakończeniu realizacji projektu.

Dzięki realizacji projektu Muzeum Gross-Rosen może stać się jednym z najbardziej rozpoznawalnych markowych produktów turystycznych Dolnego Śląska i przyczyni się do rozwoju gospodarczego gminy Strzegom i powiatu świdnickiego, budowy nowej infrastruktury turystycznej, wzrostu przedsiębiorczości i powstawania nowych miejsc pracy w sferze obsługi ruchu turystycznego.

6. Rezultaty

Wskaźniki rezultatu	Jedn. miary	Wartość wskaźnika bazowego	Docelowa wartość wskaźnika	Rok osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika	Źródło informacji o wskaźnikach (dokumenty**)
Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym: Kobiety:	Etaty	16 11	19 11	2011 r.	<i>Umowy o pracę/ cywilnoprawne</i>
Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji, renowacji i restauracji obiekty zabytkowe	Os.	43.715	50.000	2011r.	<i>Statystyki własne</i>

7. Produkty

Wskaźniki produktu	Jedn. miary	Wartość wskaźnika bazowego	Docelowa wartość wskaźnika	Rok osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika	Źródło informacji o wskaźnikach (dokumenty**)
Kubatura obiektów zabytkowych nieruchomości poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji	m ³	0	6.569,53	2011 r.	Protokół zdawczo - odbiorczy
Powierzchnia nowych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej	m ²	0	123.414,15	2011 r.	Protokół zdawczo - odbiorczy
Liczba obiektów zabytkowych, nieruchomości poddanych procesowi konserwacji, i/lub restauracji udostępnionych dla ruchu turystycznego	Szt.	0	26	2011 r.	Protokół zdawczo - odbiorczy

8. Matryca logiczna

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU		Nazwa Priorytetu	Ilość postępowań o udzielenie zamówienia publicznego	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
Tytuł projektu „KAMIENNE PIEKŁO KL. GROSS-ROSEN I” - PROJEKT KONSERWATORSKO - BUDOWLANY NA TERENIE MUZEUM GROSS - ROSEN W ROGOŹNICY	Grupa docelowa projektu Bezpośrednimi beneficjentami projektu będą turyści krajowi i zagraniczni, a także młodzież, naukowcy i badacze z Polski, Czech, Niemiec, Izraela oraz innych krajów Europy i świata.	Priorytet 6 Wykorzystanie i promocja potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska („Turystyka i Kultura”)	18	31 sierpnia 2011
		Wnioskodawca MUZEUM GROSS - ROSEN	Przewidywana data rozpoczęcia realizacji projektu – data zawarcia pierwszej umowy w ramach projektu (kwartał i rok)	IV 2008
Logika interwencji	Zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy oraz przygotowanie go do szerokiego udostępnienia zwiedzającym z kraju i zagranicy, poprzez wykonanie	Partnerzy projektu Nie dotyczy	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kwartał i rok)	IV 2011
Cel ogólny projektu		Źródła weryfikacji Zagrożenia (Założenia/ryzyka)		

prac konserwatorskich i rekonstrukcyjnych historycznych obiektów budowlanych oraz usuwając inwazję zieleni na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, a także stworzenie nowoczesnej, martyrologicznej placówki muzealno-edukacyjnej, jako znaczącego miejsca na mapie turystycznej historycznej Dolnego Śląska, Polski i Europy.	Nazwa rezultatu	Wartość rezultatu i jednostka miary	Umowy o pracę/cywilnoprawne Umowy o pracę/cywilnoprawne Statystyki własne	<u>Założenia:</u> - finansowanie projektu będzie zapewnione, - zapewnione zostanie odpowiednie zarządzanie projektem połączone z jego stałym monitorowaniem <u>Ryzyko:</u> - Niedostosowanie obiektu do obowiązujących wymogów prawnych.		
					Liczba bezpośrednich utworzonych miejsc pracy	19 (etat)
					w tym: Kobiety:	11 (etat)
					Liczba osób odwiedzających poddane konserwacji, renowacji i restauracji obiekty zabytkowe	50.000 (osoby)
Produkty	Nazwa produktu	Wartość produktu i jednostka miary	Umowy o pracę/cywilnoprawne Protokół końcowego odbioru robót Protokół końcowego odbioru robót	<u>Założenia:</u> - finansowanie projektu będzie zapewnione - podczas realizacji inwestycji zachowane zostaną wszystkie ustalenia projektowe <u>Ryzyko:</u> - niesprzyjające warunki atmosferyczne - opóźnienia w procedurze przetargowej		
					Liczba obiektów zabytkowych, nieruchomości poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji - udostępnionych dla ruchu turystycznego	26 (sztuk)
					Powierzchnia nowych/ zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej	123.414,15 m²

	Kubatura obiektów zabytkowych nieruchomości poddanych procesowi konserwacji i/lub restauracji	6.569,53 m ³	Protokół końcowego odbioru robót	
Kategorie Wydatków	1. Przygotowanie studium wykonalności. 2. Przygotowanie dokumentacji projektowej. 3. Badania archeologiczne. 4. Działania promocyjne. 5. Audyt zewnętrzny projektu. 6. Remont dawnej kuchni więźniarskiej. 7. Zabezpieczenie przeciwwilgociowe baraku tzw. francuskiego. 8. Zabezpieczenie przeciwwilgociowe budynku dawnej łaźni więźniarskiej. 9. Rekonstrukcja baraku więźniarskiego. 10. Rekonstrukcja wieży. 11. Remont budynku „BLAUPUNKT” 12. Konserwacja obrysów baraków - 18 sztuk 13. Konserwacja obrysu krematorium 14. Oczyszczenie terenu łącznie z częścią oświęcimską. 15. Konserwacja murów oporowych. 16. Standy - tablice informacyjne.	Wydatki/koszty całkowite <u>10 000 000,00 zł</u>	Wydatki/koszty kwalifikowane <u>10 000 000,00 zł</u>	<u>Ryzyko:</u> - przekroczenie harmonogramu realizacji inwestycji w wyniku opóźnienia w wyłanianiu wykonawców (np. unieważnienie przetargów) lub wystąpienia niesprzyjających warunków atmosferycznych <u>Założenia:</u> - finansowanie projektu będzie zapewnione - zapewnione zostanie odpowiednie zarządzanie projektem połączone z jego stałym monitorowaniem.
Sytuacja wyjściowa	Brak prac konserwatorskich i renowacyjnych oraz późny czas (w stosunku do innych obiektów koncentracyjnych) utworzenia na byłym obszarze zagłady oficjalnego Muzeum, zabezpieczającego teren doprowadził do nieodwracalnych strat historycznych i architektonicznych. Nieliczne obiekty jakie się zachowały przez lata nie były zabezpieczane przed wodą i lodem oraz nie poddawane konserwacji. Problemem jest również korozyja prętów zbrojeniowych, których nie wymienienie grozi zawaleniem się obiektów. Głównie narażone są stropy dawnych baraków, a także			

ślupy ogrodzeniowe. Do 2003 r. nie prowadzono również wycinki krzewów i drzew samosiejek, w efekcie czego cała część tzw. „oświęcimska” pokryta została drzewostanem.

Dopiero w latach 2006–2007 dzięki wsparciu finansowemu z funduszy operacyjnych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz pomocy w tym zakresie ze strony władz samorządowych województwa dolnośląskiego przeprowadzono, zgodnie z obowiązującą procedurą, prace renowacyjno-konserwatorskie: bramy głównej, baraku „francuskiego”, łaźni więźniarskiej, parteru byłego kasyna SS oraz pozostających w ekspozycji otwartej na wolnym powietrzu historycznych obiektów metalowych: krematorium polowego, kadzi kąpielowej i wózka do transportu urobku granitowego wraz z fragmentem torowiska.

V. ANALIZA RYNKU

1. Definicja rynku usług

Realizowany projekt dotyczy rynku usług turystycznych. W ujęciu przedmiotowym rynek usług turystycznych można określić jako proces, w którym usługobiorcy (nabywcy usług turystycznych) i usługodawcy (wytwórcy usług turystycznych) określają, co chcą kupić i sprzedać, i na jakich warunkach. W ujęciu podmiotowym rynek usług turystycznych oznacza określony zbiór nabywców usług turystycznych i wytwórców usług turystycznych dokonujących transakcji rynkowych, których przedmiotem są usługi turystyczne.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym definicję, zakres i formę usług turystycznych jest Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. 1997 Nr 133 poz. 884 z późniejszymi zmianami). Zgodnie z ustawą usługi turystyczne rozumiane są jako „usługi przewodnickie, usługi hotelarskie (krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych) oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom lub odwiedzającym”.

Rynek turystyczny można analizować z punktu widzenia różnych kryteriów:

1. Kryterium geograficzne – rynek: lokalny, regionalny, krajowy, kontynentalny, światowy;
2. Rodzaj usług turystycznych – rynek usług: hotelarskich, gastronomicznych, transportowych;
3. Grupy wiekowe turystów – rynek turystyki: młodzieżowej, emerytów;
4. Relacja: miejsce zamieszkania i miejsce docelowe – rynek turystyki: przejazdowej, wjazdowej;
5. Cel podróży – rynek turystyki: biznesowej, kongresowej, zdrowotnej, wypoczynkowej, weekendowej, religijnej, kulturalnej, motywacyjnej.

Rynek usług turystycznych jest odzwierciedleniem stosunków, które nie mają jednorodnego charakteru. Rynek ten tworzą:

- relacje zachodzące między wytwórcami usług turystycznych (usługodawcami) a nabywcami usług turystycznych (usługobiorcami),
- relacje zachodzące między wytwórcami usług turystycznych (usługodawcami),
- relacje zachodzące między nabywcami usług turystycznych (usługobiorcami).

Stosunki zachodzące między działającymi obok siebie usługodawcami i usługobiorcami są określane jako stosunki równoległe. Relacje zachodzące między usługodawcami a usługobiorcami są natomiast określane jako stosunki wymiany. Rynek usług turystycznych tworzą zatem stosunki wymiany między wytwórcami usług turystycznych a nabywcami usług turystycznych oraz stosunki równoległe między usługodawcami a i stosunki równoległe między usługobiorcami.

Stosunki równoległe zachodzące między przedsiębiorstwami turystycznymi lub między nabywcami usług turystycznych nie odzwierciedlają konfrontacji zamiarów sprzedaży z zamiarami zakupu. Treścią tych stosunków są:

1. konfrontacja zamiarów jednych podmiotów świadczących usługi turystyczne z zamiarami innych usługodawców turystycznych,
2. konfrontacja zamiarów jednych nabywców dotyczących kupna z zamiarami innych nabywców.

Dokonująca klasycznego podziału podmiotów rynkowych, wraz z odniesieniem się do rynku usług turystycznych podmiotami tego rynku będą :

1. W grupie nabywców:
 - indywidualni (gospodarstwa domowe),
 - instytucjonalni (podmioty masowo kupujące usługi turystyczne, np: dla potrzeb turystyki zdrowotnej, socjalnej lub kongresowej).
2. W grupie oferentów:
 - przedsiębiorstwa turystyczne zajmujące się organizacją oraz pośrednictwem sprzedaży gotowych pakietów turystycznych
 - przedsiębiorstwa turystyczne świadczące usługi cząstkowe.
3. W grupie podmiotów polityki turystycznej:
 - organy polityki centralnej – tworzące ramy funkcjonowania rynku,
 - jednostki samorządu terytorialnego – zajmujące się tworzeniem lokalnego i regionalnego produktu turystycznego,
 - organizacje i stowarzyszenia branżowe w turystyce,
 - samorząd gospodarczy.

Analizując rynek usług turystycznych należy zwrócić uwagę na wielosegmentowy charakter tego rynku oraz konieczność rozpatrywania form rynku odrębnie dla poszczególnych segmentów przy uwzględnieniu warunków działania tych rynków w ujęciu lokalnym,

regionalnym i ogólnokrajowym czy globalnym. Dla klientów decydującym kryterium wyboru usługodawców są: poziom cen świadczonych usług turystycznych, poziom mierników jakościowych oraz subiektywna ocena relacji między ceną a oferowaną jakością usługi turystycznej.

2. *Wielkość rynku i jego podział (podaż/popyt)*

Zgodnie z Programem Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego Rogoźnica zaliczana jest do miejscowości turystycznych o funkcji krajoznawczej **o znaczeniu krajowym**. Zgodnie z tym Programem zachowanie, ochrona i udostępnienie społeczeństwu obiektów upamiętniających miejsca martyrologii II wojny światowej, w tym Muzeum Gross-Rosen, mają duże wartości poznawcze i wychowawcze. Zasadę tę stosuje się w odniesieniu do reprezentantów wszystkich grup wiekowych ale zwłaszcza młodzieży.

Na terenie gminy Strzegom funkcjonuje 6 przedszkoli, 10 Publicznych Szkół Podstawowych, w tym jedna w Rogoźnicy oraz 5 gimnazjów. Dzięki programowi edukacyjnemu realizowanemu przez Muzeum Gross - Rosen uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Dolnego Śląska mają możliwość odbycia lekcji muzealnych o historii KL Gross-Rosen, II wojny światowej i Holokaustu. W roku 2008 pracownicy Działu Oświatowego przeprowadziły 78 lekcji muzealnych w szkołach gimnazjalnych i średnich z terenu powiatów wałbrzyskiego i świdnickiego, w których uczestniczyło 1777 uczniów. W Muzeum prowadzone są również zajęcia dla młodzieży niemieckiej.

Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I” jest bardzo atrakcyjna i perspektywiczna ze względu na potencjał turystyczny województwa oraz przewidywane trendy w turystyce na najbliższe lata. Ponadto miejsca martyrologii są wskazane w Programie Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego, jako oferta mieszcząca się w obszarze turystyka kulturowa wskazująca możliwość organizowania wycieczek krajoznawczych (turystów zarówno z Polski, jak i zagranicy) na obszarze regionu dolnośląskiego.

Przeprowadzenie prac konserwatorsko - budowlanych znacząco wpłynie na poprawę jakości oferty Muzeum, a także wzrost atrakcyjności kraju dla turystów, inwestorów oraz mieszkańców. Ogólnoeuropejska, o ile nie światowa (realizowana szczególnie w USA, Niemczech, Izraelu, w tym we współpracy z Fundacją „Kamieniołomy Gross - Rosen”) promocja projektu zapewni wysoką świadomość stworzenia i funkcjonowania „Kamienno Piekła KL Gross-Rosen I” w jedynym byłym obozie koncentracyjnym położonym w zachodniej części Polski.

3. Udział nowego przedsięwzięcia w rynku

Celem projektu jest zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego oraz przygotowania go do szerokiego udostępnienia zwiedzającym z kraju i zagranicy, a także stworzenie nowoczesnej, martyrologicznej placówki muzealno-edukacyjnej, jako znaczącego miejsca na mapie turystyczno-historycznej Dolnego Śląska, Polski i Europy.

4. Odbiorcy usług

Projekt ma charakter uniwersalny. Skierowany jest do wszystkich bez względu na przynależność polityczną, społeczną, narodowościową czy religijną. Do osób w każdym wieku – od uczniów szkół podstawowych, dla których organizowane są zajęcia z historii II wojny światowej, poprzez rodziny ofiar obozu, samych więźniów, aż po osoby postronne zainteresowane poznaniem prawdy o tragicznej, złożonej ale zarazem bardzo interesującej historii Gross – Rosen.

5. Konkurencja

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. 1999 Nr 41 poz. 412 z późniejszymi zmianami) na obszarze Pomnika Zagłady i jego strefy ochronnej może być prowadzona działalność gospodarcza jedynie w zakresie niezbędnym do zabezpieczenia terenu obozu zagłady przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, zapewnienia porządku i czystości na jego terenie, stałej konserwacji lub oznakowania jego granic albo granic strefy ochronnej oraz niezbędnej obsługi osób odwiedzających ten Pomnik. Prowadzenie działalności gospodarczej wymaga zgody wojewody, udzielonej w drodze decyzji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 Nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami) wstęp do muzeów jest odpłatny, chyba że właściwy podmiot postanowi o nieodpłatnym wstępie do muzeum. Wysokość opłat za wstęp do muzeum ustala i podaje do publicznej wiadomości Dyrektor muzeum. Dyrektor muzeum może zwolnić z opłat za wstęp.

W odniesieniu do muzeów działających na terenie byłych obozów zagłady to Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, ustali, w drodze rozporządzenia, wykaz państwowych muzeów martyrologicznych, do których wstęp jest **bezpłatny**, ze względu na szczególny charakter historyczny i edukacyjny tych placówek.

W 1999 r. Muzeum Gross-Rosen utraciło status muzeum państwowego, mimo to nadal obowiązuje bezpłatny wstęp na jego teren.

W takim rozumieniu placówka jest instytucją kultury non-profit. Przychody muzeum określone zostały w statucie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr LX/913/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 r.

Są nimi:

- wpływy z prowadzonej działalności,
- dotacje budżetowe,
- darowizny i zapisy osób fizycznych i osób prawnych,
- środki otrzymane z innych źródeł.

Realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross – Rosen I” nie spowoduje wprowadzenia dodatkowych opłat. Wszelkie dochody uzyskane z funkcjonowania gotowego projek-

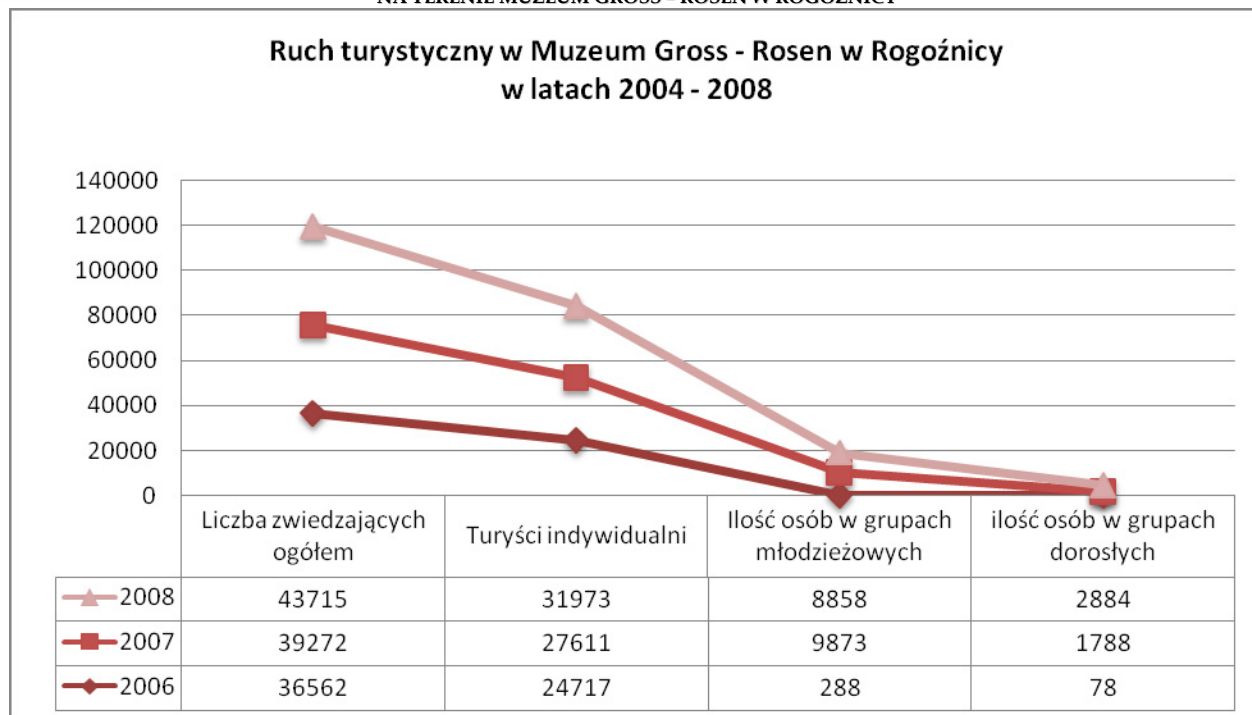
tu i działań towarzyszących będą przekazane wyłącznie na cele określone w ustawie o *ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady* oraz działalności statutowej Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.

6. Analiza popytu bieżącego i przyszłego

Bieżący popyt

Działalność w zakresie obsługi ruchu turystycznego prowadzona przez Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy w latach 2006 - 2008 kształtowała się następująco:

2006	2007	2008
Frekwencja ogółem wynosiła 36 589 osoby, w tym: Turyści indywidualni - 24 717 osób W grupach zorganizowanych młodzieżowych - 9619 osób W grupach dorosłych - 2253 osób Najliczniejszą grupę stanowili turyści z: Polski - 32 624 osoby, Niemiec - 2278 osób, Holandii - 358 osób, Muzeum Gross Rosen w 2006 roku gościło turystów z 23 krajów świata. Odbyło się 1189 seansów. Dla turystów obcojęzycznych zapewniono obsługę przewodnicką w językach: niemieckim, angielskim, francuskim.	Frekwencja ogółem wynosiła 39 272 osoby, w tym: Turyści indywidualni - 27 611 osób W grupach zorganizowanych młodzieżowych - 9873 osób W grupach dorosłych - 1788 osób Najliczniejszą grupę stanowili turyści z: Polski - 32 388 osób, Niemiec - 2107 osób, Holandii - 176 osób, Muzeum Gross Rosen w 2007 roku gościło turystów z 19 krajów świata. Odbyło się 1099 seansów. Dla turystów obcojęzycznych zapewniono obsługę przewodnicką w językach: niemieckim, angielskim, francuskim	Frekwencja ogółem wynosiła 43 715 osoby, w tym: Turyści indywidualni - 31 973 osób W grupach zorganizowanych młodzieżowych - 8858 osób W grupach dorosłych - 2884 osób Najliczniejszą grupę stanowili turyści z: Polski - 40 006 osób, Niemiec - 1942 osób, Anglii - 483 osób, Muzeum Gross-Rosen w 2008 roku gościło turystów z 32 krajów świata. Odbyło się 1920 seansów. Dla turystów obcojęzycznych zapewniono obsługę przewodnicką w językach: niemieckim, angielskim, francuskim

W 2008 r. Muzeum Gross Rosen w Rogoźnicy odwiedziło łącznie 43.715 osób. Wśród zwiedzających z kraju przeważali turyści indywidualni oraz młodzież szkolna. Na terenie Muzeum odbyła się trzecia edycja projektu edukacyjnego „Lekcje historii w miejscu pamięci – obóz koncentracyjny Gross-Rosen”. W projekcie uczestniczyło 1227 uczniów i 84 nauczycieli z 39 dolnośląskich gimnazjów. W większości przypadków zwiedzający proszą o regularne oprowadzanie grupowe.

Analizując powyższe dane, zauważa się znaczący wzrost liczby odwiedzających Muzeum Gross - Rosen na przełomie ostatnich lat. Największe zapotrzebowanie na produkty oferowane w ramach działań edukacyjnych Muzeum zgłaszają nauczyciele oraz młodzież z Dolnego Śląska i pozostałych regionów kraju.

Młodzież interesuje uczestnictwo w lekcjach muzealnych, warsztatach oraz zajęciach edukacyjnych, a także w szczególnej formie edukacji historycznej, jaką są spotkania z byłymi więźniami obozu KL Gross - Rosen.

Turyści odwiedzający Muzeum oczekują wzrostu jakości świadczonych usług, szczególnie w zakresie unowocześniania wystawienniczych oraz informacyjnych form przekazu. Zwiększona liczba turystów wpływa na stan obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie Muzeum, stąd też wynika ogromna potrzeba prac konserwacyjnych ze względu na bezpieczeństwo odwiedzających. Aby każdy odwiedzający miał szansę zapoznania się z pełnym obrazem obozu potrzebna jest rekonstrukcja obiektów na terenie Muzeum oraz oczyszczenie terenu z samosiejek. W wyniku przeprowadzonych prac przywrócony zostanie histo-

ryczny wygląd, dzięki czemu każdy odwiedzający Muzeum pozna rzeczywisty wizerunek obozu. Dużą rolę w pozyskaniu nowych zwiedzających odegra kompleksowa promocja Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, szczególnie poza granicami kraju.

Przyszły popyt

Wieloletnie zaniedbania w konserwacji poobozowego terenu spowodowały znaczną utratę wartości historyczno-turystycznej obszaru. Przeszło 120 tys. ofiar KL Gross-Rosen zobowiązuje do szczególnej dbałości o to miejsce, jego historię i pamięć o nim. Wielonarodowy skład więźniów obozu i tym samym przynależność dziejów KL Gross - Rosen do dziedzictwa wielu społeczeństw Europy i świata decyduje o uniwersalnej, ponadkrajowej randze terenu Muzeum. Dlatego tak ważna jest realizacja projektu „Kamienne Piekło KL Gross - Rosen I”.

Poza zadośćuczynieniem pamięci o ofiarach byłego obozu koncentracyjnego i możliwością znaczącego zintensyfikowania działalności edukacyjnej Muzeum, ta unikalna, nowoczesna i atrakcyjna realizacja może odegrać niebagatelną rolę w ponadregionalnej i ponadkrajowej promocji regionu.

Produkt turystyczny będący efektem realizacji projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” zdecydowanie spełnia kryterium ponadregionalności, posiada wysoki potencjał atrakcyjności dla turystów nie tylko z najbliższych regionów, ale także z całego kraju oraz z zagranicy. W KL Gross-Rosen więzione były osoby z 25 krajów Europy. W wyniku realizacji projektu powstanie markowy produkt turystyczny, który może być wykorzystany podczas kampanii promocyjnych regionu i kraju. Projekt będzie miał znaczący wpływ na zwiększenie ponadregionalnego i międzynarodowego ruchu turystycznego. Projekt w powiązaniu z innymi przedsięwzięciami przyczyni się do stworzenia spójnej koncepcji społeczno-gospodarczego rozwoju kraju oraz efektywnego wdrażania funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój turystyki w latach 2007- 2013.

W wyniku realizacji projektu szacuje się zwiększenie do 50 tys. rocznej liczby odwiedzających Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. (wzrost liczby odwiedzających o 14,4 %; wartość docelowa dla wskaźnika 9,5 %).

VI. ANALIZA INSTYTUCJONALNO-PRAWNA

1. *Status prawny beneficjenta*

Instytucją wnioskującą o współfinansowanie realizowanego projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i jednocześnie stroną przy podpisywaniu umowy o dofinansowanie jest Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Muzeum Gross - Rosen jest wojewódzką samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną, działającą na podstawie:

1. ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
2. ustawy z dnia 21 listopada 1996 roku o muzeach,
3. ustawy z dnia 7 maja 1999 roku o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady
4. ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa dolnośląskiego
5. Statutu Muzeum Gross - Rosen, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr LX/913/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 roku.

Organizatorem Muzeum jest Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Muzeum jest wpisane do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez organizatora. Ogólny nadzór nad Muzeum sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a bezpośredni Zarząd Województwa Dolnośląskiego.

Muzeum zarządzane jest przez Dyrektora, którego powołuje i odwołuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego, zgodnie z obowiązującymi przepisami. W Muzeum utworzone jest stanowisko Zastępcy Dyrektora, którego również powołuje i odwołuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego na wniosek Dyrektora Muzeum.

Dyrektor organizuje pracę Muzeum, jednoosobowo odpowiada za całokształt jego działalności oraz reprezentuje Muzeum na zewnątrz. Dyrektor odpowiada za właściwy dobór kadry i osób współpracujących oraz za właściwą gospodarkę mieniem i środkami finansowymi pozostającymi w dyspozycji Muzeum.

Do zadań Dyrektora należy w szczególności:

1. prowadzenie działalności zgodnie ze statutem Muzeum
2. tworzenie warunków do realizacji celów i podejmowania działań określonych w statucie oraz regulaminie organizacyjnym
3. zatwierdzanie planu działalności Muzeum

Organizację wewnętrzną Muzeum określa regulamin organizacyjny nadawany przez Dyrektora, po zasięgnięciu opinii Zarządu Województwa Dolnośląskiego oraz opinii działających w Muzeum organizacji związkowych i stowarzyszeń twórców.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. w Muzeum Gross – Rosen zatrudnionych było 37 pracowników (31 etatów), w tym przy bezpośredniej i pośredniej obsłudze ruchu turystycznego (Dział oświatowy) 17 osób (16 etatów). Zgodnie z Regulaminem struktura organizacyjna Muzeum przedstawia się następująco:

1. Dział Naukowo – Badawczy
2. Dział Gromadzenia Zbiorów
3. Dział Oświatowy
4. Dział Administracyjno – Gospodarczy i Kadr
5. Dział Finansowo – Księgowy

Prace prowadzone są w trzech podstawowych działach, tzn.: Gromadzenia Zbiorów, Naukowo-Badawczym i Oświatowym. Muzeum, obejmujące teren byłego obozu koncentracyjnego i od 2005 roku historycznego kamieniołomu Gross-Rosen w Rogoźnicy, liczy ponad 44 ha powierzchni. Na tym obszarze zlokalizowanych jest ponad 70 obiektów, destruktyw i ruin historycznych budowlanych reliktyw poobozowych.

Muzeum Gross-Rosen, realizując statutowe funkcje: gromadzenia, przechowywania, opracowywania naukowego i udostępniania zbiorów, współpracuje w tym zakresie z wieloma muzeami i placówkami naukowo-badawczymi w kraju, Europie i na świecie. Do najważniejszych z nich należą: Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, Muzeum na Majdanku, Muzeum Stutthof, Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach – Opolu, Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi – Oddział Radogoszcz (np. w roku 2007 współudział w przygotowaniu wystawy pt. „KL Gross-Rosen 1940-41”), Instytut Pamięci Narodowej, Polski Czerwony Krzyż, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Fundacja Ośrodka Karta (np. współudział w ogólnopolskim programie „Straty Osobowe i Ofiary Represji pod Okupacją Niemiecką” – Muzeum przekazało w formie zapisu elektronicznego dane dotyczące 44.314 więźniów KL Gross-Rosen narodowości lub obywatelstwa polskiego), Fundacja Krzyżowa, Żydowski Instytut Historyczny, Muzeum Historii Żydów Polskich, Instytut YadVashem w Izraelu, Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie (np. pracownicy Muzeum opracowali 83 teksty dotyczące KL Gross-Rosen do przygotowywanej w USA Encyklopedii Holocaustu), Muzeum Wojny w Londynie, Fundacja Bente Kahan (np. przygotowa-

nie wystawy nt. KL Gross-Rosen otwartej w listopadzie 2006 roku w Synagodze pod Białym Bocianem we Wrocławiu), Muzeum KL Natzweiler - Struthof we Francji gdzie w latach 2003 - 2006 utworzono przy współpracy z Muzeum Gross-Rosen Europejskie Centrum Członków Ruchu Oporu Deportowanych do Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych, Uniwersytet Techniczny w Berlinie (pracownicy Muzeum przygotowali 72 teksty nt. filii KL Gross-Rosen do wydanej w 2007 roku w Monachium publikacji „Der Ort des Terrors”) Muzeum, Pomnik Zagłady Terezin w Czechach, muzea martyrologiczne w Niemczech: Dachau, Sachsenhausen, Buchenwald, Archiwa Państwowe Federacji Rosyjskiej itd.

W 1999 r. Muzeum straciło status muzeum państwowego i zostało przekształcone w samorządową instytucję kultury, której podmiotem zwierzchnim i organizatorem jest Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

Sytuacja ta w połączeniu z ograniczonym trybem dotowania bieżącej działalności placówki nie pozwala na rozwinięcie pełnej aktywności naukowej, archiwalnej i edukacyjnej, jak też na zapewnienie systematycznej konserwacji historycznych i unikatowych budowlanych obiektów poobozowych. Ze względu na charakter miejsca - teren byłego obozu koncentracyjnego, miejsce martyrologii i śmierci tysięcy ofiar - wstęp na teren Muzeum Gross-Rosen jest bezpłatny.

Pomimo tych, niezbyt korzystnych uwarunkowań organizacyjno-finansowych, aktualnie Muzeum Gross-Rosen dzięki konsekwentnie realizowanemu, opracowanemu w roku 2003, planowi strategicznemu oraz dodatkowej pomocy finansowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i władz samorządowych województwa dolnośląskiego, stanowi nowoczesną placówkę naukowo-badawczą, oświatową i wystawienniczą, realizującą ustawowe funkcje muzealne na poziomie w pełni porównywalnym z krajowymi, jak i europejskimi muzeami martyrologicznymi.

Siedziba:

Województwo: DOLNOŚLĄSKIE
Powiat: ŚWIDNICKI
Gmina: STRZEGOM
Miejscowość: ROGOŹNICA

Adres:

ul. Ofiar Gross-Rosen 26

Rogoźnica

58-152 Goczałków

tel. (074) 855 90 07

Adres do korespondencji:

ul. Szarych Szeregów 9

58-300 Wałbrzych

tel. (0-74) 842-15-80

fax (074) 842-15-94

e-mail: muzeum@gross-rosen.pl

NIP: 884-20-93-549

REGON: 001066389

Status prawny:

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy zgodnie z decyzją MD/DR-K.I-4011/102/594/99 Marszałka Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 maja 1999 r. zostało wpisane do rejestru wojewódzkich, samorządowych instytucji kultury i stanowi instytucję kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Statut Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy stanowi załącznik do Uchwały Nr LX/913/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 października 2006 r.

Dane osoby wyznaczonej do kontaktów:

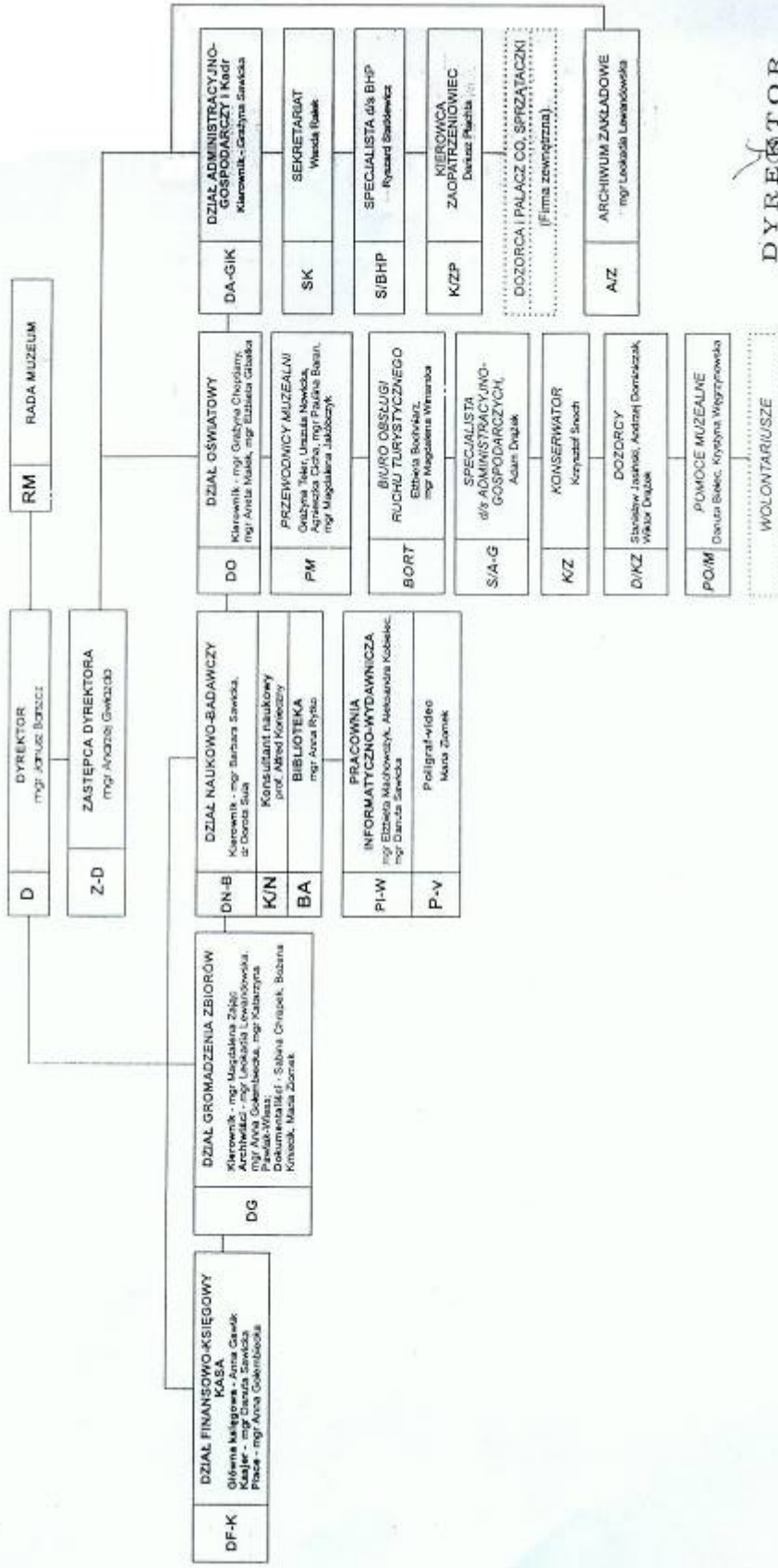
Aleksandra Wolska – Pełnomocnik ds. Przygotowania Projektu

tel. (0-74) 846 45 66, (074) 842 15 80

fax (074) 842-15-94

e-mail: a.wolska@gross-rosen.pl

SCHEMAT ORGANIZACYJNY MUZEUM GROSS-ROSEN ROGOŹNICA-WAŁBRZYCH

DYREKTOR
MUZEUM GROSS-ROSEN
Janusz Baranicki

Beneficjent posiada doświadczenie we wdrażaniu projektów współfinansowanych ze środków tzw. zewnętrznych.
WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH PRZEZ MUZEUM GROSS - ROSEN W LATACH 2005 - 2008
*dofinansowanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
 oraz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego*

Lp.	Termin realizacji	Nazwa zadania	Całkowita wartość zadania	Źródła finansowania (w zł)	
				Środki własne	Otrzymana dotacja z budżetu woj. dolnośląskiego
1.	2005	Muzeum Gross - Rosen otrzymało dotację celową z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Kulturowego w wysokości 300 000,00 złotych, w ramach Programu Operacyjnego JST - Mecenat - Interwencje „Zachowanie, waloryzacja i ochrona dziedzictwa kulturowego”, Z tych środków zostały zrealizowane m.in. następujące zadania: 1. zakup sprzętu uzupełniającego do magazynu archiwalnego, 2. wystawa stała „KL Gross - Rosen 1941 - 1945”, 3. nagrania relacji byłych więźniów, 4. tablice informacyjne na terenie Muzeum (tzw. stendy)			Otrzymana dotacja z MKiDN
2.	2005	Wykonanie Projektów Budowlanych oraz Studium Wykonalności dla zespołu czterech zachowanych obiektów poobozowych na terenie byłego KL Gross - Rosen (brama główna, kuchnia więźniarska, łazienka, barak tzw. francuski) W ramach Programu Operacyjnego „Rozwój Infrastruktury Kultury i szkolnictwa artystycznego oraz wzrost efektywności i zarządzanie kulturą”	72 712,00 zł	-	72 712,00 zł
3.	2006	„Konserwacja oryginalnych poobozowych obiektów metalowych na terenie byłego KL Gross - Rosen w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”	79 380,00 zł	-	71 442,00 zł
4.	2006	Prace konserwatorsko - remontowe	772 876,78 zł	-	695 589,11 zł

		oryginalnych budynków poobozowych (brama główna i barak tzw. „francuski”) w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”					
5.	2006	Modernizacja głównego budynku ekspozycyjnego Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy w ramach Programu „MECENAT 2006”	187 299,62 zł	6 770,29 zł	27 529,33 zł	153 000,00 zł	
6.	2006	Modernizacja pięciu sanitariatów w głównym budynku ekspozycyjnym Muzeum Gross - Rosen w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”	83 714,83 zł	-	8 371,48 zł	75 343,35 zł	
7.	2007	„Prace konserwatorsko - remontowe oryginalnego budynku dawnej łaźni więziarskiej na terenie byłego obozu Gross - Rosen” w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”	600 834,97 zł	-	300 417,97 zł	300 417,00 zł	
8.	2007	Remont elewacji frontowej i stropu arkad budynku dawnego kasyna SS obozu koncentracyjnego Gross - Rosen w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”	287 109,63 zł	-	187 109,63 zł	100 000,00 zł	
9.	2007	Wykonanie dokumentacji projektowej instalacji Sygnalizacji Alarmowej Pożaru dla Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy” w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój inicjatyw lokalnych”	18 300,00 zł	1 830,00 zł	-	16 470,00 zł	
10.	2007	Tworzenie baz danych o więźniach systemu KL Gross - Rosen oraz informacji o zasobie archiwalnym Muzeum. Zabezpieczenie historycznych dokumentów źródłowych w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe - Tworzenie zasobów	82 613,65 zł	-	9 128,65 zł	73 485,00 zł	

		cyfrowych dziedzictwa kulturowego”				
11.	2007	Tworzenie baz danych w ramach Programu „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką” w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”	62 675,79 zł	6 267,57 zł	-	56 408,22 zł
12.	2007	Zakup pojazdu elektrycznego typu Melex w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego”	34 074,99 zł	7 074,99 zł	-	27 000,00 zł
13.	2008	Prace konserwatorsko-remontowe w budynku dawnej tkalni więźniarskiej na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen	548 921,70 zł	-	148 921,70 zł	400 000,00 zł

2. *Status prawny inwestora*

Muzeum Gross-Rosen posiada w projekcie także status Inwestora.

3. *Status prawny operatora*

Muzeum Gross-Rosen posiada w projekcie także status Operatora. Również po zakończeniu projektu Muzeum Gross-Rosen będzie pełniło funkcję Operatora.

4. Powiązania prawno-własnościowe pomiędzy uczestnikami projektu

Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy jest jedynym uczestnikiem projektu, a jednocześnie beneficjentem, inwestorem oraz operatorem projektu. Dyrektor Muzeum – Janusz Barszcz jest osobą uprawnioną do reprezentowania Muzeum pod względem prawnym i finansowym.

5. *Przygotowania formalno-administracyjne przedsięwzięcia*

- Na etapie przygotowania projektu nie stwierdzono żadnych przeszkód prawnych, które uniemożliwiałyby jego dalszą realizację.
- Lokalizacja projektu jest zgodna z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego przyjętym uchwałą nr 104/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 3 grudnia 2004 r. Obszar Muzeum stanowi Teren Pomnika Zagłady Rogoźnica oznaczony symbolem: 10 UK1 i 10 UK2. Zgodnie z MPZP podstawowym przeznaczeniem terenu są usługi kultury. Przeznaczeniem uzupełniającym są drogi wewnętrzne, miejsca parkingowe, infrastruktura techniczna, obiekty małej architektury oraz zieleń urządzona.
- Projekt będzie realizowany na gruntach i obiektach stanowiących własność Muzeum Gross - Rosen
- Projekt jest zgodny z potrzebami i oczekiwaniami społecznymi i nie wywołuje żadnych protestów mieszkańców.
- Wszelkie działania inwestycyjne podejmowane w ramach realizowanego projektu będą się odbywały zgodnie z *Ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. (z późniejszymi zmianami)*.

Wydane decyzje i zezwolenia wraz z harmonogram wydania pozostałych

	m3	m2	Projekt budowlany	Pozwolenie konserwatora	Pozwolenie na budowę
Kuchnia więziarska	1681,65	736,22	tak	tak	tak
Łaźnia	1130,14	365,36	tak	tak	tak
Barak francuski	881	566,59	tak	tak	tak
Wieża - rekonstrukcja	168,5	24,01	tak	tak	tak
Barak - rekonstrukcja	2205,5	757,06	tak	tak	tak
Obrysy baraków nr 22, 6, 8, Sie-mens I i II	-	3771,8	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrysy baraków 2 - 5	-	1304	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrysy baraków nr 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21	-	2616	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrys baraku tkalni	-	754	nie (przewidywany termin uzyskania do: 6.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 15.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 30.04.09 r.)
Mury oporowe i schody	-	264,01	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Blaupunkt	502,74	781	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Krematorium	-	185,1	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Oczyszczenie terenu	-	111 289	nie dotyczy	tak (cz. oświęcimska) / nie (pozostała) (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie dotyczy

Trwałość projektu instytucjonalna:

1. zrealizowany projekt będzie funkcjonował w okresie długotrwałym, spełniając normy i kryteria obowiązujące, zarówno w kraju, jak i w Unii Europejskiej;
2. projekt będzie utrzymywany przez minimum 5 lat od daty zakończenia projektu;
3. zrealizowany projekt będzie udostępniany innym instytucjom w celach nieodpłatnych. Będzie służył wyłącznie dobru publicznemu, jakim jest powszechny dostęp do dóbr kultury narodowej i edukacji;
4. po zakończeniu inwestycji nowoutworzona infrastruktura stanowić będzie własność Muzeum Gross - Rosen.
5. Władze Muzeum Gross - Rosen zapewnią w najlepszym stopniu zdolność organizacyjną i finansową do utrzymania projektu tzn.:
 - zapewnią w najlepszym stopniu jego celowość,
 - zabezpieczą majątek powstały w wyniku realizacji projektu,
 - dokonana zostanie promocja projektu z otrzymanych środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

VII. ANALIZA TECHNICZNA

1. *Opis istniejącego systemu/przedsięwzięcia (stan istniejący)*

Utworzenie placówki muzealnej na terenie byłego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen dopiero w roku 1983, a więc 38 lat po zakończeniu II wojny światowej skutkowało między innymi nieodwracalnymi stratami historycznymi i architektonicznymi.

W trakcie ewakuacji i wyzwolenia KL Gross-Rosen w lutym 1945 r. cała infrastruktura budowlana obozu nie uległa zniszczeniu. Hitlerowcy wysadzili w powietrze jedynie krematorium stacjonarne. Brak stałego nadzoru administracyjno-merytorycznego i wynikająca stąd dewastacja oraz destrukcyjny wpływ czynników atmosferycznych (głównie wody i lodu) przez 38 powojennych lat, doprowadził do katastrofalnego stanu zachowania historycznych obiektów budowlanych. Wszystkie drewniane obiekty budowlane obozu zniknęły z powierzchni ziemi. W całości zachowała się jedynie drewniano-murowana brama główna obozu. Pozostały również murowane, parterowe części kuchni i łaźni więźniarskiej, baraku francuskiego, tkalni, magazynu żywności, rewiru i warsztatów Blaupunktu, fundamenty baraków więźniarskich i administracyjnych obozu a także wykonana przez więźniów z kostki granitowej główna droga obozowa. Powołanie w roku 1983 państwowej placówki muzealnej powstrzymało proces dewastacji, ale nie destrukcji. Przez kolejne 23 lata do roku 2006 nie wykonano na terenie Muzeum żadnych, profesjonalnych prac konserwatorsko-budowlanych, nie oczyszczano systematycznie terenu obozu z krzewów i drzew samosiejek co doprowadziło do niekontrolowanego zarośnięcia ok. 50% powierzchni muzeum.

Brak prac konserwatorskich i renowacyjnych oraz późny czas (w stosunku do innych obozów koncentracyjnych) utworzenia na byłym miejscu zagłady oficjalnego muzeum, zabezpieczającego teren, doprowadził do nieodwracalnych strat historycznych i architektonicznych. Nieliczne obiekty jakie się zachowały przez lata nie były zabezpieczane przed wodą i lodem oraz nie poddawane konserwacji. Problemem jest również korozja prętów zbrojeniowych w betonie, których nie zabezpieczenie i nie wzmocnienie konstrukcyjne grozi zawaleniem się poobozowych obiektów budowlanych. Głównie narażone są stropy dawnych baraków, a także słupy ogrodzeniowe. Do 2003 r. nie prowadzono również wycinki krzewów i drzew samosiejek, w efekcie czego około 50% powierzchni obecnego Muzeum w tym cała część tzw. „oświęcimska” pokrywała się drzewostanem.

2. Analiza wariantów

Przy projektowaniu założeń przedsięwzięcia kierowano się kryteriami mającymi w największym stopniu zapewnić osiągnięcie postawionych celów. Analizowanie alternatywnych rozwiązań wymaga ich skonfrontowania z pierwotnymi założeniami projektu przy uwzględnieniu następujących kryteriów:

- celowość i uzasadniona potrzeba realizacji,
- grupy docelowe,
- trwałość i długofalowość efektów,
- zasięg oddziaływania,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury edukacyjnej w miejscach lokalizacji projektu (ocena stanu technicznego).

Wśród analizowanych rozwiązań alternatywnych w stosunku do realizowanego można wyróżnić następujące warianty:

Wariant 0 - niepodjęcie jakichkolwiek działań.

Dalsze funkcjonowanie **Muzeum Gross - Rosen w tym wariacie** spowoduje narastanie już istniejących problemów związanych ze złym stanem infrastruktury. Teren Muzeum Gross-Grosen jest w wysokim stopniu niedoinwestowany. Pogorszenie komfortu oraz bezpieczeństwa wraz z dalszą degradacją terenu spowoduje spadek atrakcyjności oferty Muzeum Gross - Rosen.

Na terenie Muzeum znajdują się oryginalne i unikalne elementy infrastruktury obozowej, które w ramach realizowanego projektu zostaną poddane profesjonalnym i kompleksowym zabiegom konserwatorskim i zabezpieczającym.

Wariant minimum - przeprowadzenie prac konserwatorskich

Przeprowadzenie tylko części prac w celu poszerzenia oferty edukacyjnej może być przyczyną spadku liczby odwiedzających, a dalsze pogarszanie stanu infrastruktury tego terenu może doprowadzić do jego degradacji i spowodować w przyszłości poważne utrudnienia techniczne oraz finansowe dla właściwego zagospodarowania terenu Muzeum.

Wariant alternatywny - podział inwestycji

Realizacja pełnej koncepcji podzielona zostaje na dwa etapy. Wniosek o dofinansowanie dotyczyłby jedynie pierwszego z nich. Zakładałby on przeprowadzenie prac obejmujących jedynie części obiektów. Pozostałe elementy projektu zostałyby

wykonane w późniejszym, bliżej nie określonym terminie (np. w kolejnym okresie programowania). W odniesieniu do obiektów, na których zaplanowane prace realizowano by w drugim etapie, skutki byłyby analogiczne jak przy wariancie 0 i wariancie minimum.

3. *Analiza opcji*

Zlecenie wykonania kompleksowych robót budowlanych obejmujących realizację pełnego projektu umożliwi skuteczną negocjację cen i ograniczenie kosztów. Rozbicie zadania na etapy, rozciągnięte w czasie, poważnie ogranicza możliwość racjonalnego limitowania kosztów. Ponadto, wydłużenie o co najmniej 2 lata okresu realizacji inwestycji naraża Beneficjenta na wysokie prawdopodobieństwo wzrostu kosztów usług i materiałów budowlanych, zwłaszcza w kontekście wejścia Polski do strefy euro w okolicach roku 2013.

W analizie kilku opcji uwzględnić można jedynie zastosowanie innych technologii, użycie innych materiałów budowlanych, zaprojektowanie innych rozwiązań architektonicznych, co i tak nie daje gwarancji uzyskania lepszych rezultatów od tych, które zostaną osiągnięte po zrealizowaniu niniejszego projektu.

Tylko kompletny, spójny, szybko oddany do użytku projekt ma bardzo poważne szanse kilkukrotnego zwiększenia liczby odwiedzających Muzeum Gross - Rosen, przekształcenia Muzeum w wiodącą placówkę edukacyjną, uczynienia z Gross - Rosen wyrazistego punktu na mapie turystycznej Dolnego Śląska, jak również zintensyfikowania życia gospodarczego i społecznego w regionie. Połowiczne rozwiązania takich możliwości nie oferują.

Zastosowanie innych technologii, użycie innych materiałów budowlanych, zaprojektowanie innych rozwiązań architektonicznych nie daje gwarancji uzyskania lepszych rezultatów od tych, które zostaną osiągnięte po zrealizowaniu przedmiotowego projektu. Wykorzystanie innych rozwiązań technologicznych nie zapewni lepszego bezpieczeństwa i ochrony zdrowia osób odwiedzających KL Gross-Rosen jak i pracowników Muzeum.

Wszystkie zaplanowane działania będą realizowane w oparciu o najlepsze dostępne technologie bez powodowania nadmiernych obciążeń finansowych. Realizacja inwestycji pozwoli na zastosowanie innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, zgodnie z dokonującym się postępem technicznym i zastosowaniem najlepszych praktyk.

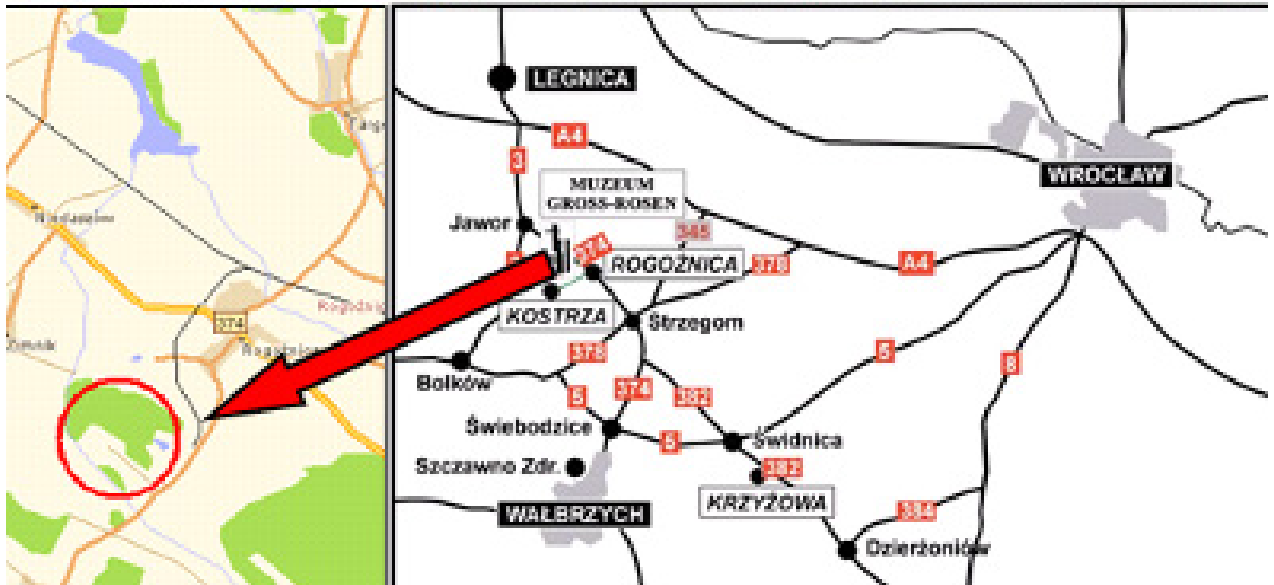
W związku z powyższą analizą Wnioskodawca jednoznacznie podjął decyzję o realizacji projektu w pełnym zakresie prac budowlanych, konstrukcyjnych i merytorycznych.

4. Lokalizacja

Lokalizacja projektu:

Województwo: DOLNOŚLĄSKIE
Powiat: ŚWIDNICKI
Gmina: STRZEGOM
Miejscowość: ROGOŹNICA (wieś, sołectwo gminy Strzegom)

5. Opis projektowanego zakresu przedsięwzięcia

Opis projektowanego zakresu przedsięwzięcia został opracowany na podstawie projektów budowlanych opracowanych przez Biuro Projektów i Ekspertyz CCI Sp. z o.o., ul. Robotnicza 69; 55-095 Mirków, Długołęka.

Projekt, realizowany przez Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy, polega na przeprowadzeniu prac rewaloryzacyjnych w zakresie konserwacji oraz rekonstrukcji obiektów budowlanych znajdujących się na terenie byłego hitlerowskiego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy, a także oczyszczenia terenu Muzeum z krzewów i drzew samosiejek, celem zachowania istniejącego dziedzictwa kulturowego oraz przygotowania go do szerokiego udostępnienia zwiedzającym z kraju i zagranicy.

W ramach projektu zaplanowano następującego działania:

- 1) przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych w zakresie konserwacji historycznych obiektów budowlanych:
 - a) kuchni więźniarskiej
 - b) baraku „francuskiego” (odwodnienie)
 - c) łaźni więźniarskiej (odwodnienie)
 - d) budynku „Blaupunkt”
 - e) obrysów krematorium
 - f) obrysów 18 baraków więźniarskich
 - g) murów oporowych i schodów
- 2) rekonstrukcji jednego typowego baraku więźniarskiego oraz jednej wieży strażniczej,
- 3) oczyszczenia z krzewów i drzew samosiejek całego terenu Muzeum Gross-Rosen.

KUCHNIA WIĘŹNIARSKA

Obiekt znajdujący się na działce wpisanej do rejestru zabytków decyzją z dnia 09.04.1963 roku.

POWIERZCHNIA ZABUDOWY: 736,22M²

POWIERZCHNIA DZIAŁKI: 237 300M²

POWIERZCHNIA ZABUDOWY: 736,22M²

POWIERZCHNIA UŻYTKOWA: 659,47M²

KUBATURA: 1681,65M³

Budynek kuchni więźniarskiej znajduje się przy placu apelowym w pobliżu bramy głównej obozu. Jest to budynek wolnostojący, oryginalnie dwukondygnacyjny, obecnie zachowała się jedynie część piwniczna.

Przedmiotem projektu jest remont i zabezpieczanie istniejącej konstrukcji bez zasadniczej ingerencji w architekturę obiektu.

Największy kubaturowo poobozowy obiekt budowlany, zlokalizowany przy głównym placu apelowym (nr 1 na planie fotograficzno-graficznym). Obiekt ten był pierwotnie dwukondygnacyjny, ale do roku 1983 t.j. do momentu utworzenia Muzeum, przetrwał jedynie parter tego obiektu historycznego.

ODWODNIENIE BARAKU FRANCUSKIEGO

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 566,59 m²

Powierzchnia użytkowa: 244,60 m²

Kubatura: 881 m³

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 09.04.1963 roku.

OPIS OGÓLNY I OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO

Barak tzw. Francuski znajduje się na terenie tzw. części więźniarskiej. Budynek wolnostojący, oryginalnie jednokondygnacyjny w części zachodniej podpiwniczony. Zbudowany na planie prostokąta o wymiarach około 43 m x 12.50 m, zwrócony dłuższym bokiem na południe. Piwnica w części zachodniej budynku, do której prowadzą kamienne schody, jest (od strony północnej) wprowadzona w skarpe i posiada sześć zagłębionych okien.

- **instalacje** – budynek wyposażony jest w sprawną instalację elektryczną. Posiada również pozostałości po historycznych instalacjach sanitarnych i technicznych. Ogólnie stan instalacji technicznych oceniono na dobry.

ZAKRES PRAC

W I etapie prac, w 2006 roku wykonano prace związane z zabezpieczeniem podstawowych elementów konstrukcyjnych, głównie stropów żelbetowych zagrożonych zawaleniem. W chwili obecnej stan budynku jest pod kątem bezpieczeństwa użytkowania ustabilizowany, stwierdzono jednakże zbyt wysoki poziom wilgotności względnej powietrza wewnątrz obiektu (na podstawie 2.4 średnia luty-grudzień 86,5%, max 98,6%), czego przyczyną jest brak zabezpieczeń przeciwwilgociowych ścian zewnętrznych. Wilgotność ta w bardzo niekorzystny sposób wpływa na elementy historycznego wyposażenia obiektu, wykonane np. z drewna.

Z tego powodu zdecydowano się na wykonanie w II etapie prac izolacji przeciwwilgociowych ścian zewnętrznych i nowego drenażu obiektu.

Przyjęto zasadę konserwacji zachowawczej.

ODWODNIENIE ŁĄŻNI WIĘŹNIARSKIEJ

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 365,36 m²

Powierzchnia użytkowa: 294,77 m²

Kubatura: 1130,14 m³

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 09.04.1963 roku.

OPIS OGÓLNY I OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO

Budynek łaźni znajduje się na terenie tzw. części więźniarskiej, przy placu apelowym w pobliżu bramy głównej obozu. Budynek wolnostojący, oryginalnie dwukondygnacyjny (kondygnacja nadziemna – drewniana) w części zachodniej podpiwniczony. Obecnie zachowała się jedynie część piwniczna. Zbudowany na planie prostokąta o wymiarach około 12,33 m x 27,92 m, zwrócony dłuższym bokiem na południe. Zachowana część piwniczna od północy wprowadzona jest w skarpę i posiada liczne, zagłębione otwory okienne; układ pomieszczeń amfiladowy. Do zachowanej piwnicy, z wejściem zlokalizowanym w zachodniej ścianie, prowadzą zewnętrzne, kamienne schody.

W pomieszczeniach znajdują się pozostałości po infrastrukturze technicznej łaźni takie jak: kocioł, szyby kominowe, rury spustowe etc.

ZAKRES PRAC

W I etapie prac, w 2006 roku wykonano prace związane z zabezpieczeniem podstawowych elementów konstrukcyjnych, głównie stropów żelbetowych zagrożonych zawaleniem. W chwili obecnej stan budynku jest pod kątem bezpieczeństwa użytkowania ustabilizowany, stwierdzono jednakże zbyt wysoki poziom wilgotności względnej powietrza wewnątrz obiektu oraz zawilgocenie ścian budynku. Przyczyną tego jest brak zabezpieczeń przeciwwilgociowych ścian zewnętrznych oraz niedostateczna wentylacja pomieszczeń. Wilgotność ta w niekorzystny sposób wpływa na elementy konstrukcyjne budynku.

Z tego powodu zdecydowano się na wykonanie w II etapie prac izolacji przeciwwilgociowych ścian zewnętrznych i nowego drenażu obiektu oraz na usprawnienie wentylacji poprzez przebicie kilku, wtórnie zamurowanych otworów okiennych.

Przyjęto zasadę konserwacji zachowawczej.

Nr	Przeznaczenie	Powierzchnia [m ²]
PIWNICA		
0.1	Korytarz	66,46
0.2	Pomieszczenie	29,55
0.3	Pomieszczenie	57,87
0.4	Kotłownia	26,05
0.5	Pomieszczenie	15,21
0.6	Pomieszczenie	30,91
0.7	Pomieszczenie	59,22
0.8	Klatka schodowa	10,47
Łącznie piwnica		295,74
Parter - obecnie stanowiący zadaszanie		310,46
RAZEM		606,20

BUDYNEK „BLAUPUNKT”

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 781 m²

Powierzchnia użytkowa: 679,31 m²

Kubatura: 502,74 m³

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją z dnia 09.04.1963 roku.

OPIS OGÓLNY I OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO.

Budynek BLAUPUNKTU znajduje się na terenie tzw. części więziarskiej. Budynek wolno stojący, oryginalnie dwukondygnacyjny (kondygnacja nadziemna – drewniana), obecnie zachowała się jedynie część piwniczna. Zbudowany na planie prostokąta o wymiarach 59.95m x 12.47m, zwrócony dłuższym bokiem na południe. Zachowała się jedynie część piwniczna. W pomieszczeniach znajdują się pozostałości po infrastrukturze technicznej takie jak: przewody rurowe, rury kanalizacyjne etc. Obiekt nie posiada obecnie żadnego zabezpieczenia przed opadami atmosferycznymi.

ZAKRES PRAC

Projektuje się remont i zabezpieczenie istniejącej konstrukcji bez zasadniczej ingerencji w architekturę obiektu. Przyjęto zasadę konserwacji zachowawczej.

OBRYSY KREMATORIUM

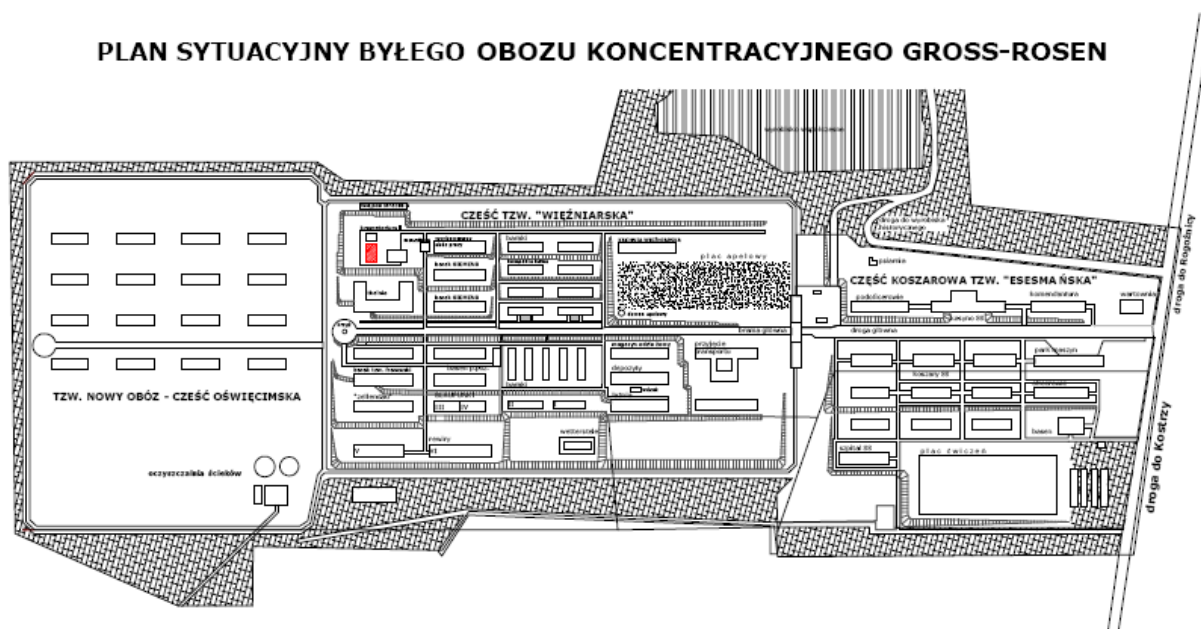
Przedmiotem inwestycji jest remont zachowanych fragmentów krematorium w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rosen. Omawiany obiekt leży na terenie dawnego Obozu Koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 185,10 m²

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją 973 z dnia 9.04.1963 roku.

PLAN SYTUACYJNY BYŁEGO OBOZU KONCENTRACYJNEGO GROSS-ROSEN

- kępisko
- granice strefy ochronnej muzeum
- obiekt objęty opracowaniem

STAN ISTNIEJĄCY

Krematorium znajduje się w tzw. części więźniarskiej dawnego Obozu Koncentracyjnego Gross-Rosen, w północno - zachodnim narożniku pomiędzy tkalnią a miejscem straceń. Pierwotnie budynek wolnostojący jednokondygnacyjny murowany z cegły, na planie prostokąta o wymiarach 9,01x20,54m. Wejście do krematorium znajdowało się prawdopodobnie na jego dłuższej ścianie zwróconej na wschód. Obecnie zachowały się jedynie ceglane fragmenty ścian wystające ponad ziemię na ok. 30cm. W trakcie prac remontowych wykonanych prawdopodobnie w II połowie XX wieku, po zewnętrznym obrysie ściany nadbudowano formakami kamiennymi.

Obecnie obiekt pełni funkcję pomnika pamięci, uświadamiając zwiedzającym historyczny układ obozu na bazie zachowanych szczątkowo reliktyw dawnego budynku. W ramach projektu funkcja ani historyczna forma budowli nie ulega zmianie. Zdemontowane zostaną jedynie wtórne (wykonane w okresie powojennym) formaki kamienne nakrywające zewnętrznie, zachowane podmurówki ceglane obiektu. Ze względu na podniesienie obecnego poziomu terenu względem poziomu historycznego z powodów naturalnych (zwiększenie grubości warstwy humusu, nasypy) nie zakłada się powrotu do pierwotnego poziomu podmurówek - zmniejszyłoby to znacznie ich postrzegalność wśród otaczającego terenu. W związku z tym zakłada się zachowanie obecnych gabarytów, z zastrzeżeniem zmiany górnej (wtórnie nadbudowanej) warstwy formaków kamiennych na materiał ceglany.

Ze względu na brak przesłanek o niekorzystnym wpływie warunków gruntowych na obiekt, nie istnieje potrzeba ustalenia geotechnicznych warunków gruntowych dla celów projektowych.

OBRYSY 18 BARAKÓW WIEŹNIARSKICH

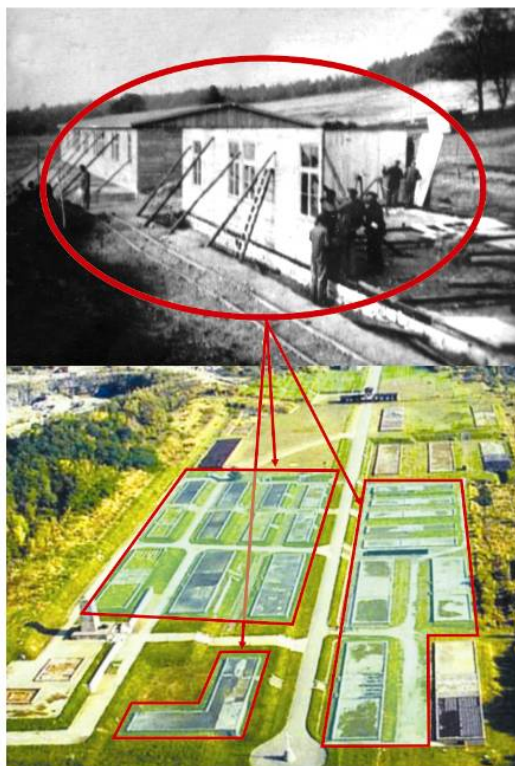
Przedmiotem inwestycji jest remont zachowanych fragmentów baraków więźniarskich w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rosen.

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją 973 z dnia 09.04.1963 roku.

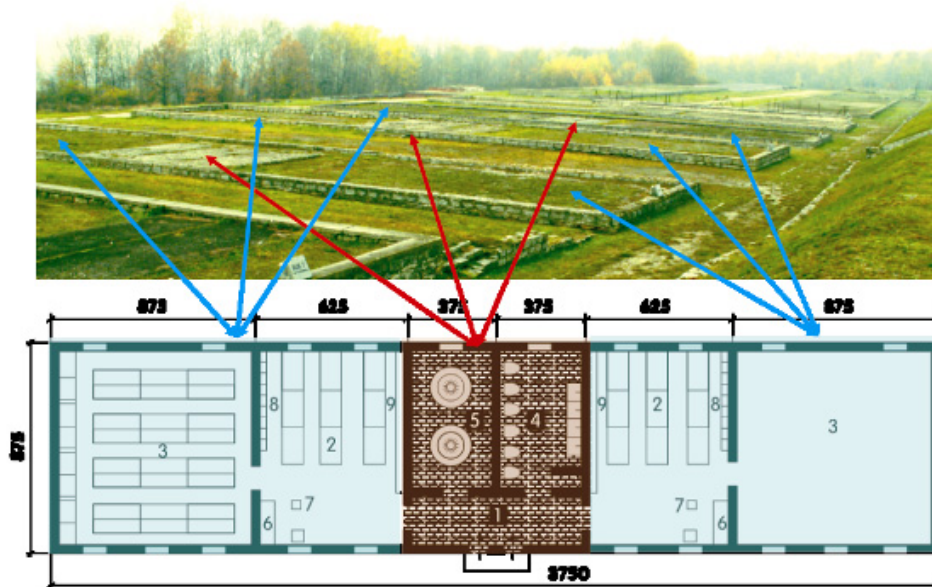
Zgodnie z Ustawą prawo Budowlane obiekty objęte przedmiotem projektu kwalifikuje się jako budowle (pomniki historii).

Obecnie obiekty pełnią funkcję pomnika pamięci, uświadamiając zwiedzającym historyczny układ obozu na bazie zachowanych szczątkowo reliktyw dawnych budynków. W ramach projektu funkcja ani historyczna forma budowli nie ulega zmianie.

Zakres prac konserwatorskich obejmował będzie m.in. demontaż bloczków granitowych, ich oczyszczenie i ponowne wymurowanie z zastosowaniem zaprawy, której skład opracowany został przez laboratorium Politechniki Wrocławskiej na zlecenie Muzeum Gross-Rosen. Części podłogi betonowej zostaną oczyszczone, i podobnie jak murki obrysów zabezpieczone substancją hydrofobową. Natomiast części ziemne, po prawej i lewej stronie podłogowej wylewki betonowej, pokryte zostaną warstwą keramzytu, geowłókniny i czarnego gysu bazaltowego analogicznie do dachu (stropu) poddanego już konserwacji baraku „francuskiego” i łaźni więźniarskiej.

Wszystkie **baraki więźniarskie** (poza budowanymi od końca 1944 roku w części „oświęcimskiej”) były drewniane, jak na powyższej, historycznej fotografii z okresu rozbudowy obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Do momentu utworzenia Muzeum w roku 1983 nie ocalał ani jeden. Pozostały jedynie granitowe murki stanowiące pierwotnie fundamenty pod belki drewniane, do których mocowane były ściany baraków, a także betonowe destrukty w środkowej części baraków, gdzie były umywalnie i WC. (Patrz: fotografie poniżej). Granitowe murki obrysów baraków jak i betonowe podłogi sanitariatów uległy daleko idącej destrukcji, spowodowanej działaniem wody i lodu.

Rzut typowego w obozie Gross-Rosen bloku więziarskiego z płyt prefabrykowanych
1-korytarz, 2-jadalnia (Tagesraum) z trzema rzędami stołów, 3-sypialnia
(Schlafraum) z czterema rzędami prycz, 4-musze kamionkowe i kamionki do mycia
nóg, 5-umywalnia, 6-lóżko blokowego (sztabowego), 7-piec metalowy, 8-szafki,
9-półka na miski i łyżki.

MURY OPOROWE I SCHODY

Przedmiotem projektu jest remont kamiennych murów oporowych i schodów wzdłuż głównej drogi obozowej w dawnym obozie Koncentracyjnym Gross-Rosen. Zgodnie z Ustawą Prawo Budowlane obiekty objęte opracowaniem kwalifikuje się jako budowle (pomniki historii).

Kamienne mury oporowe oraz schody znajdują się w tzw. części więźniarskiej dawnego Obozu Koncentracyjnego Gross - Rosen. Są usytuowane wzdłuż głównej drogi obozowej. Mury oraz schody zachowały się na długości między skarpą przy „Bloku przyjęć” a „Krzyżem”.

CHARAKTERYSTYCZNE PARAMETRY:

Kamienne mury oporowe o łącznej powierzchni zabudowy 151,02 m²

Kamienne schody o łącznej powierzchni zabudowy 112,99 m²

Obecnie obiekty pełnią funkcję pomnika pamięci, uświadamiając zwiedzającym historyczny układ obozu na bazie zachowanych relikwów dawnych obiektów. W ramach projektu funkcja ani historyczna forma budowli nie ulegnie zmianie. Zakłada się zachowanie obecnych gabarytów.

REKONSTRUKCJA JEDNEGO TYPOWEGO BARAKU WIĘŹNIARSKIEGO ORAZ JEDNEJ WIEŻY STRAŻNICZEJ

REKONSTRUKCJA JEDNEGO TYPOWEGO BARAKU WIĘŹNIARSKIEGO

Przedmiotem inwestycji jest barak więźniarski nr 7 w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rossen.

Projekt obejmuje odtworzenie baraku więźniarskiego nr 7.

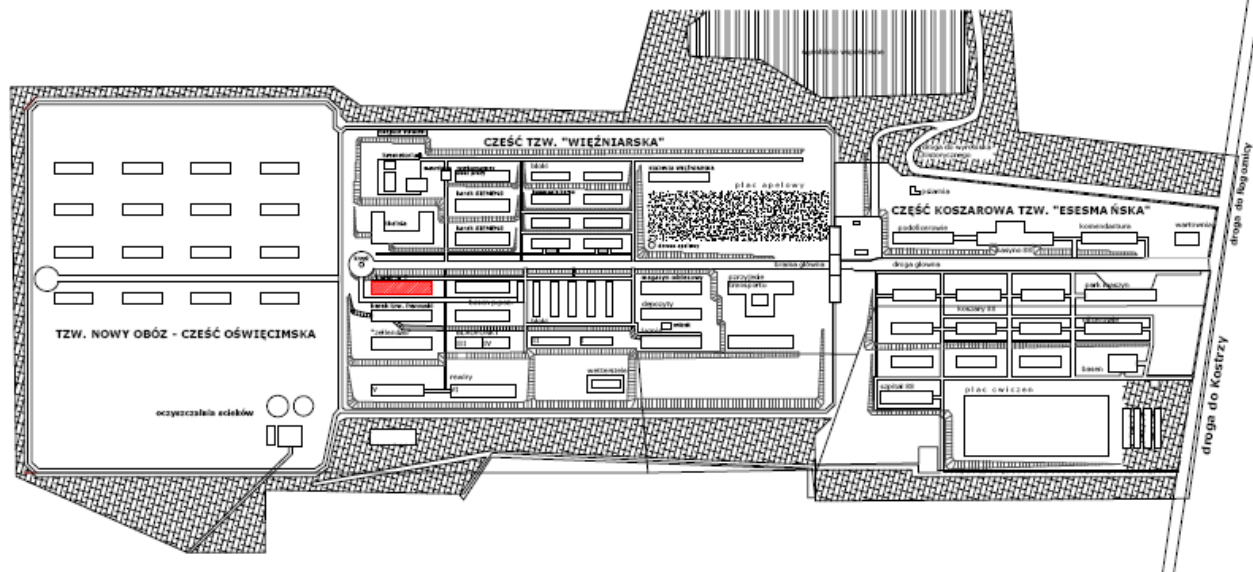
ZESTAWIENIE POWIERZCHNI:

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 757,06 m²

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją 973 z dnia 09.04.1963 roku.

PLAN SYTUACYJNY BYŁEGO OBOZU KONCENTRACYJNEGO GROSS-ROSEN

Stan istniejący

Barak więziński nr 7 znajduje się na końcu głównej drogi obozowej, na terenie tzw. części więzińskiej. Budynek wolnostojący oryginalnie jednokondygnacyjny drewniany na podmurówce kamiennej. Zbudowany na planie prostokąta o wymiarach 12,55x60,50m. Wejścia do baraku znajdowały się na jego dłuższej ścianie zwróconej na północ. Obecnie zachowała się jedynie kamienna podmurówka, schody zewnętrzne i fragmentaryczne pozostałości po ścianach i umywalkach.

Przeznaczenie obiektu

Funkcja pomnika pamięci (jak obecnie). Zgodnie z art. 5 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, pomieszczenia nie kwalifikuje się jako przeznaczone na pobyt ludzi. W I etapie (obecnie projektowanych) prac planuje się odtworzenie (rekonstrukcję) baraku więzińskiego na podstawie materiałów archiwalnych, bez wprowadzania do jego kubatury jakiegokolwiek funkcji. Wykorzystanie obiektu w celach muzealnych będzie możliwe dopiero po opracowaniu projektu architektury wnętrz oraz spełnieniu obowiązujących obecnie wymagań technicznych. Na etapie opracowywania niniejszego projektu wyprzedzająco, w stosunku do obecnych potrzeb, uwzględniono wymagania m.in. odnośnie:

- bezpieczeństwa konstrukcji,
- bezpieczeństwa pożarowego,

- higieny i zdrowia,

Zestawienie powierzchni i kubatury:

1	Powierzchnia zabudowy	757,06 m ²
2	Powierzchnia użytkowa	700,2 m ²
3	Kubatura	2205,5 m ³
4	Wysokość pomieszczeń - zmienna	2,82 m, 4,22 m
5	Wysokość budynku	4,65 m

Zestawienie powierzchni pomieszczeń

Nr pom.	Funkcja	Pow. w m ²	Posadzka
1	Część mieszkalno-jadalna	270,7	deski
2	Część sanitarna	80,0	istniejąca
3	Część sanitarna	78,2	istniejąca
4	Część mieszkalno-jadalna	271,3	deski
RAZEM		700,2	

Opis formy i funkcji budynku

Projekt zakłada odtworzenie (rekonstrukcję) nieistniejącego już baraku więziarskiego nr 7 znajdującego się w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rosen. Budynek będzie odtworzony na obrysie zachowanej podmurówki i zgodnie z materiałami archiwalnymi dostarczonymi przez Inwestora. Obiekt jest bryłą autonomiczną wolnostojącą o układzie konstrukcyjnym szkieletowym drewnianym z dachem dwuspadowym o kącie nachylenia połaci 10°, o elewacji z desek ułożonych równolegle do podłoża i przeciętych prostopadłymi, kryjącymi łączenie desek, listwami.

Budynek będzie pełnił docelowo funkcję muzealną, w I (obecnym) etapie prac będzie nieużytkowany.

W budynku projektuje się instalację uzioemu i odgromową.

REKONSTRUKCJA JEDNEJ WIEŻY STRAŻNICZEJ

Przedmiotem inwestycji jest wieża strażnicza w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rossen.

Projekt obejmuje rekonstrukcję (odtworzenie) wieży strażniczej.

Omawiany obiekt leży na terenie dawnego Obozu Koncentracyjnego Gross-Rosen w Rogoźnicy.

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI

Powierzchnia działki: 237 300 m²

Powierzchnia zabudowy: 24,01 m²

Działka wpisana do rejestru zabytków decyzją 973 z dnia 9.04.1963.

STAN ISTNIEJĄCY

Zachowane fundamenty jednej z wież strażniczych znajdują się w północno-zachodnim narożu tzw. części więźniarskiej. Pierwotnie budynek wolnostojący szkieletowy, oryginalnie czterokondygnacyjny drewniany na podmurówce kamiennej, przekryty dachem czterospadowym, zbudowany na planie kwadratu o wymiarach 4,90m x 4,90m, wysokości ponad otaczający teren ok. 11m (wg 2.2). Wejście do wieży znajdowało się na jego ścianie zwróconej na północny-wschód. Obecnie z obiektu zachowała się jedynie kamienna podmurówka.

PRZEZNACZENIE OBIEKTU

Funkcja pomnika pamięci (jak obecnie). Zgodnie z art. 5 rozporządzenia MI z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, pomieszczeń obiektu nie kwalifikuje się jako przeznaczonych na pobyt ludzi. W I etapie (obecnie projektowanych) prac planuje się odtworzenie (rekonstrukcję) wieży strażniczej na podstawie materiałów archiwalnych, bez wprowadzania do jego kubatury jakiegokolwiek funkcji. Rozważane przez Inwestora wykorzystanie obiektu jako wieży widokowej będzie możliwe dopiero po opracowaniu projektu architektury wnętrza oraz spełnieniu obowiązujących obecnie wymagań technicznych. W związku z tym, na etapie opracowywania niniejszego projektu wyprzedzająco, w stosunku do obecnych potrzeb, uwzględniono wymagania m.in. odnośnie:

- bezpieczeństwa konstrukcji (konstrukcję obliczono dla obciążeń klimatycznych oraz charakterystycznej wartości obciążenia zmiennego równomiernie rozłożonego 5.00 kN/m²),
- bezpieczeństwa pożarowego,
- higieny i zdrowia,
- wyposażenia technicznego budynków w instalację elektryczną odgromową.

CHARAKTERYSTYCZNE PARAMETRY:

Zestawienie powierzchni i kubatury:

1	Powierzchnia zabudowy	24,01 m ²
2	Powierzchnia użytkowa (komunikacja)	47,1 m ²
3	Kubatura	168,5 m ³
4	Wysokość pomieszczeń	2,52 m
5	Wysokość budynku	10,78 m

OPIS FORMY I FUNKCJI BUDYNKU

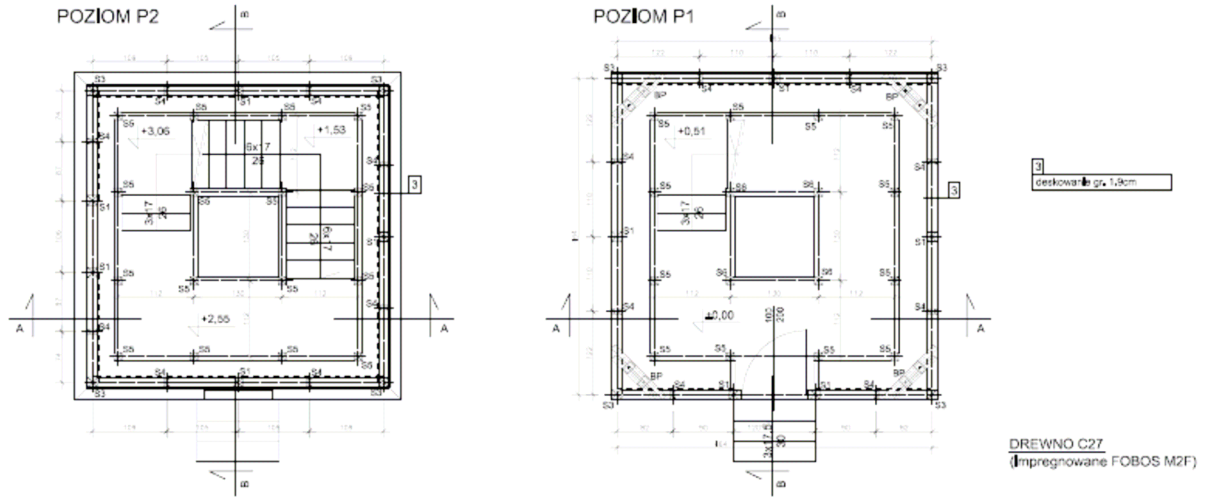
Projekt zakłada odtworzenie (rekonstrukcję) nieistniejącej obecnie wieży strażniczej znajdującego się w dawnym Obozie Koncentracyjnym Gross-Rosen. Obiekt będzie odtworzony na obrysie zachowanej podmurówki zgodnie z materiałami archiwalnymi dostarczonymi przez Inwestora. Obiekt jest bryłą autonomiczną wolnostojącą o układzie konstrukcyjnym szkieletowym drewnianym z dachem czterospadowym o kącie nachylenia połaci 15°, o elewacji z desek ułożonych równolegle do podłoża.

W budynku projektuje się instalację elektryczną odgromową.

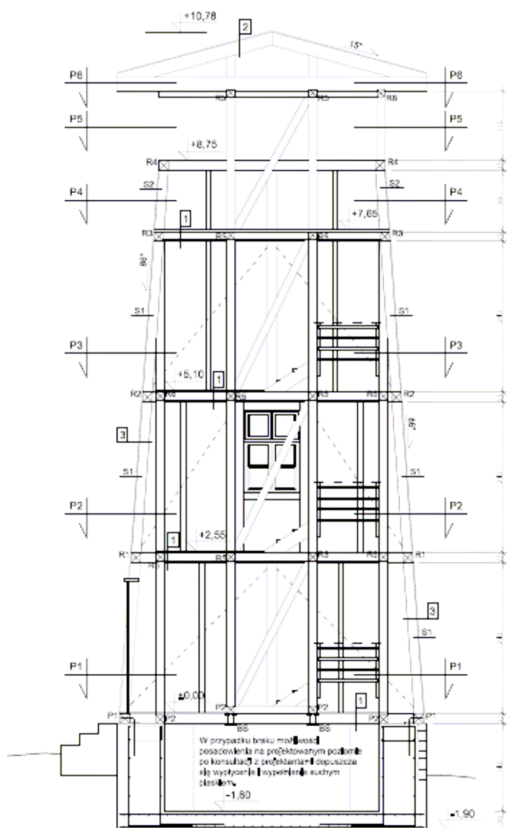
Budynek jest budowlą podlegającą ochronie zabytków - zalicza się go do trzeciej kategorii geotechnicznej.

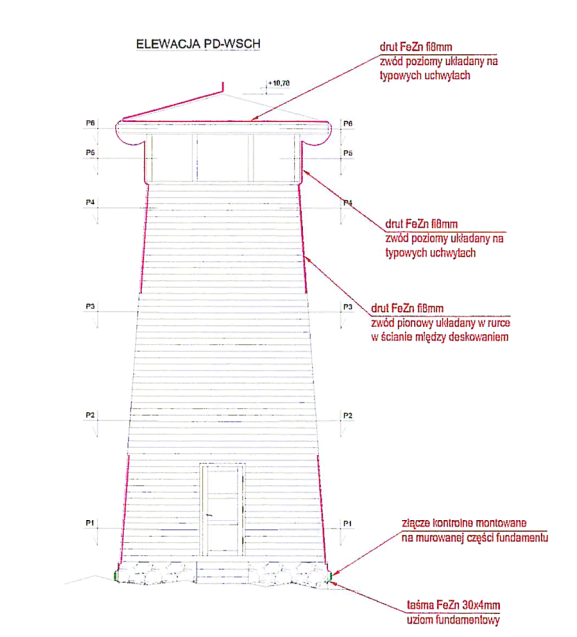
Ze względu na brak przesłanek o niekorzystnym wpływie warunków gruntowych na obiekt, nie istnieje potrzeba ustalenia geotechnicznych warunków gruntowych dla celów projektowych.

**REKONSTRUKCJA WIEŻY STRAŻNICZEJ
 OBOZU KONCENTRACYJNEGO GROSS-ROSEN
 POZIOMY P1, P2**

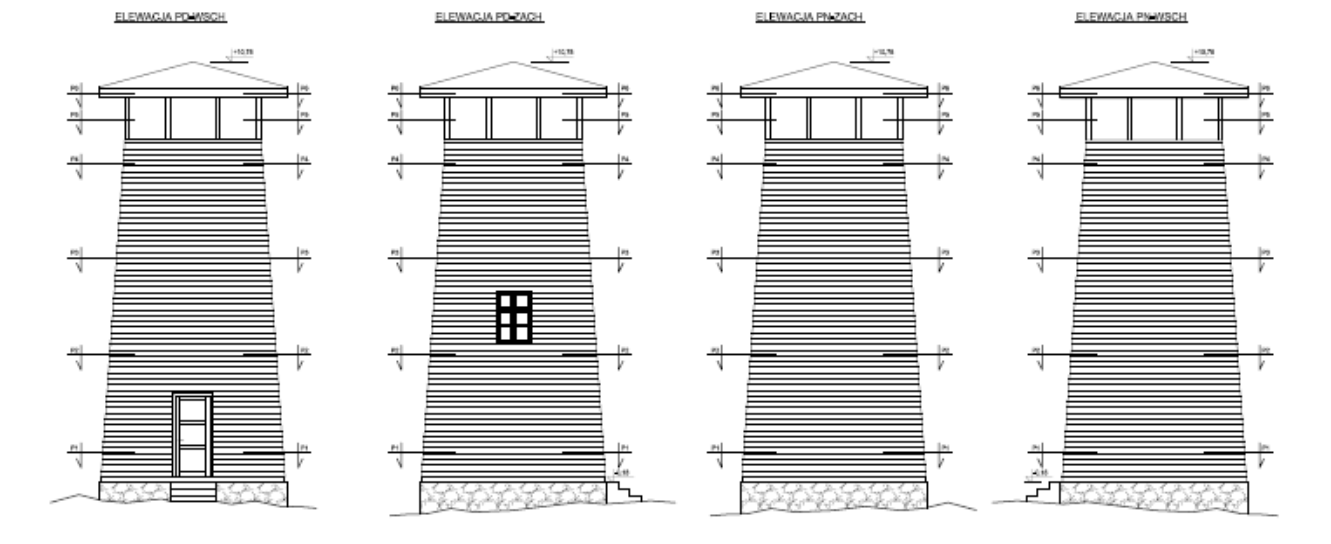

**REKONSTRUKCJA WIEŻY STRAŻNICZEJ
 OBOZU KONCENTRACYJNEGO GROSS-ROSEN
 PRZEKRÓJ B-B**

REKONSTRUKCJA WIEŻY STRAŻNICZEJ OBOZU KONCENTRACYJNEGO GROSS-ROSEN - ELEWACJE

OCZYSZCZENIE Z KRZEWÓW I DRZEW SAMOSIEJEK CAŁEGO TERENU MUZEUM GROSS-ROSEN

Aktualny stan pokrycia, przez ponad 60 powojennych lat, terenu Muzeum krzewami i drzewami samosiejkami ilustruje plan graficzny na stronie 70 . Fakt ten powoduje swojego rodzaju „przekłamanie historyczne” i wprowadza zwiedzających Muzeum w błąd. Otóż, jak widać na planie, prawie 50% powierzchni Muzeum zarasta krzewami i drzewami, zasłaniając nimi budowlane relikty poobozowe. Ze względu na bardzo gęste posycie zarośli (głównie dzika róża, jeżyny, dzikie maliny, wiśnie, jabłonie, grusze) praktycznie dostęp do nich, szczególnie późną wiosną i latem, jest niemożliwy.

Projekt oczyszczenia zakłada wybiórcze traktowanie drzew do usunięcia. W większości są to brzozy, dzikie jabłonie, wiśnie i grusze. Drzewa szlachetne typu dąb, jesion itp. Występują na terenie Muzeum bardzo rzadko i zostaną usunięte jedynie w przypadku gdy ingerują bezpośrednio w substancję materialną obiektu historycznego. W całości natomiast ulegną usunięciu wszystkie zarośla, krzewy i brzozy do 5. roku życia.

6. Przygotowanie inwestycji

W związku z realizacją projektu dla poszczególnych obiektów zostały wydane następujące decyzje, pozwolenia oraz opracowane projekty budowlane:

	m3	m2	Projekt budowlany	Pozwolenie konserwatora	Pozwolenie na budowę
Kuchnia więziarska	1681,65	736,22	tak	tak	tak
Łaźnia	1130,14	365,36	tak	tak	tak
Barak francuski	881	566,59	tak	tak	tak
Wieża - rekonstrukcja	168,5	24,01	tak	tak	tak
Barak - rekonstrukcja	2205,5	757,06	tak	tak	tak
Obrysy baraków nr 22, 6, 8, Sie-mens I i II	-	3771,8	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrysy baraków 2 - 5	-	1304	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrysy baraków nr 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21	-	2616	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Obrys baraku tkalni	-	754	nie (przewidywany termin uzyskania do: 6.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 15.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 30.04.09 r.)
Mury oporowe i schody	-	264,01	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Blaupunkt	502,74	781	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Krematorium	-	185,1	tak	nie (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie (przewidywany termin uzyskania do: 20.04.09 r.)
Oczyszczenie terenu	-	111 289	nie dotyczy	tak (cz. oświęcimska) / nie (pozostała) (przewidywany termin uzyskania do: 7.04.09 r.)	nie dotyczy

VIII. PLANU WDROŻENIA I FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘWZIĘCIA

1. *Struktura organizacyjna wdrażania i eksploatacji*

Projekt pn. „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I” - projekt konserwatorsko - budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy realizowany będzie przez Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. Odpowiedzialność za prawidłowe wdrażanie i eksploatację projektu ponosić będzie Dyrektor Muzeum Gross-Rosen – Janusz Barszcz.

Beneficjent posiada zasoby kadrowe posiadające odpowiednie kwalifikacje niezbędne do zapewnienia sprawnej realizacji projektu. W celu prawidłowej realizacji projektu zostało utworzone stanowisko Głównego specjalisty ds. inwestycji i zatrudniona na nim osoba z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem w przygotowywaniu i realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Do składania w imieniu Muzeum oświadczeń w zakresie jego praw i obowiązków finansowych i majątkowych wymagane jest współdziałanie dwóch osób, tj. Dyrektora i Głównego Księgowego lub osób przez nich upoważnionych.

2. *Strategia cenowa*

W odniesieniu do muzeów działających na terenie byłych obozów zagłady to Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, ustali, w drodze rozporządzenia, wykaz państwowych muzeów martyrologicznych, do których wstęp jest **bezpłatny**, ze względu na szczególny charakter historyczny i edukacyjny tych placówek.

W 1999 r. Muzeum Gross-Rosen utraciło status Muzeum państwowego, mimo to nadal obowiązuje bezpłatny wstęp na jego teren. W takim rozumieniu placówka jest instytucją kultury non-profit.

3. *Procedury przetargowe, harmonogram realizacji*

Wszelkie procedury przetargowe przeprowadzone na potrzeby projektu, między innymi w celu wyboru Wykonawcy w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie i jakościowo ofertę, będą zgodne z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 223, poz.1655.). Zastosowane procedury przetargowe (opierające się na prawie krajowym) zgodne będą m. in. z następującymi zasadami: przejrzystości, jawności prowadzonego postępowania, ochrony uczciwej konkurencji, swobody przepływu kapitału, towarów, dóbr i usług oraz równości szans wykonawców na rynku ofert (w szczególności upublicznienia oferty, dostępu do informacji o ofercie, spełnienie minimalnej ilości ofert, analizy ofert, równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców oraz pisemności postępowania). Pracownicy Muzeum dołożą wszelkich starań w celu uniknięcia konfliktu interesów rozumianego, jako brak bezstronności i obiektywności przy wylanianiu wykonawcy do realizacji usług dostaw lub robót budowlanych w ramach realizacji projektu. W związku z powyższym projekt nie narusza zasad konkurencyjności na danym obszarze.

Projekt będzie realizowany zgodnie z przepisami wspólnotowymi i krajowymi regulującymi kwestie konkurencji i zamówień publicznych. Działania inwestycyjne będą się odbywały zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych, a także zgodnie z Wytycznymi programowymi Instytucji Zarządzającej RPO WD w zakresie ogólnych zasad udzielania zamówień i wyboru wykonawców w transakcjach nie objętych przepisami ustawy Prawo Zamówień Publicznych w projektach realizowanych w ramach Priorytetów 1-9 Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013.

W ramach projektu przewiduje się 18 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego na wybór wykonawcy.

Harmonogram obejmuje pracę na dwudziestu sześciu obiektach. Dla każdego z nich (lub grupy obiektów podobnych, jak w przypadku niektórych baraków więziarskich) muszą zostać uzyskane odrębne pozwolenia konserwatorskie i pozwolenia na budowę. Harmonogram prac został zaplanowany w ten sposób, że w pierwszej kolejności prowadzone będą prace najpilniejsze, dotyczące obiektów w najgorszym stanie, zagrażającym bezpieczeństwu zwiedzających oraz tych, których realizacja przyczyni się do najszybszego osiągnięcia wskaźników rezultatu (wzrost liczby zwiedzających). Na pracę przy tych też obiektach Muzeum posiada zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz pozwolenia na budowę. Zgodnie z wymogami dotyczącymi wniosków składanych w ramach Regionalnego Progra-

mu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, projekt nie musi posiadać pozwoleń konserwatorskich oraz pozwoleń na budowę w momencie składania wniosku. Mimo to, Muzeum, zgodnie z założonym harmonogramem, złożyło już wnioski o wydanie zgody wojewódzkiego konserwatora zabytków dla prac zaplanowanych w projekcie (złożenie ostatniego wniosku planowane jest do dnia 7 kwietnia br.) i niezwłocznie po ich uzyskaniu, co przewidywane jest w pierwszej połowie kwietnia br., złoży wnioski o wydanie pozostałych pozwoleń na budowę. Zakłada się, że komplet tej dokumentacji, a więc dotyczącej także obiektów, przy których rozpoczęcie prac planowane jest na drugą połowę 2010 r. i rok 2011, Muzeum uzyska przed upływem terminu złożenia wniosku wynikającym z pre-umowy, tj. przed 30 kwietnia 2009 r.

Harmonogram realizacji projektu

Lp.	Nazwa zadania	Wartość netto	Wartość VAT	Wartość brutto	2009	2010	2011	SUMA
PRACE PRZYGOTOWAWCZE								
1.	Studium wykonalności	20 000,00	4 400,00	24 400,00	24 400,00	0,00	0,00	24 400,00
2.	Dokumentacja projektowa	49 180,33	10 819,67	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00
3.	Program badań archeologicznych	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
4.	Promocja	16 393,44	3 606,56	20 000,00	8 000,00	4 000,00	8 000,00	20 000,00
5.	Audyt zewnętrzny projektu	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
PRACE KONSERWATORSKIE								
6.	Remont dawnej kuchni wężniarskiej	1 829 909,39	402 580,07	2 232 489,47	1 868 964,00	363 525,47	0,00	2 232 489,47
7.	Zabezpieczenie przeciwwilgociowe baraku	191 339,19	42 094,62	233 433,81	233 433,81	0,00	0,00	233 433,81
8.	Zabezpieczenie przeciwwilgociowe budynku	257 033,19	56 547,30	313 580,49	313 580,49	0,00	0,00	313 580,49
9.	Rekonstrukcja baraku wężniarskiego	979 927,80	215 584,12	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92
10.	Rekonstrukcja wieży	156 502,84	34 430,62	190 933,46	0,00	190 933,46	0,00	190 933,46
11.	Blaupunkt	1 130 253,21	248 655,71	1 378 908,92	0,00	0,00	1 378 908,92	1 378 908,92
12.	Baraki 1-18	2 462 281,97	541 702,03	3 003 984,00	256 616,46	1 257 630,00	1 489 737,54	3 003 984,00
13.	Krematorium	86 752,60	19 085,57	105 838,17	0,00	105 838,17	0,00	105 838,17
14.	Oczyszczenie terenu łącznie z częścią oświetlającą	387 265,66	85 198,45	472 464,11	80 405,12	210 699,28	181 359,71	472 464,11
15.	Mury oporowe i schody	563 488,25	123 967,42	687 455,67	0,00	208 661,83	478 793,84	687 455,67
16.	Standy - tablice informacyjne	17 213,10	3 786,88	20 999,98	20 999,98	0,00	0,00	20 999,98
ŁĄCZNA WARTOŚĆ INWESTYCJI:					2 866 399,86	3 566 800,13	3 566 800,01	10 000 000,00

4. Umowy z odbiorcami i inne

W ramach projektu nie przewiduje się zawierania umów z odbiorcami. W celu monitoringu liczby osób korzystających z produktów turystycznych, powstałych w wyniku realizacji projektu przewiduje się wprowadzenie ewidencji wewnętrznej, prowadzonej przez Muzeum Gross - Rosen w Rogoźnicy.

IX. ANALIZA FINANSOWA

1. *Założenia do analizy finansowej*

Analizę ekonomiczną projektu przeprowadzono przy następujących założeniach:

- Założenia makroekonomiczne przyjęto zgodnie z prognozą makroekonomiczną na lata 2008-2020 opracowaną w Departamencie Analiz i Prognoz Ekonomicznych Ministerstwa Gospodarki;
- Prognoza finansowa została sporządzona w okresach rocznych, za rok obrotowy przyjęto rok kalendarzowy;
- Okres analizy obejmuje okres referencyjny 15 lat (zgodnie z metodologią opracowania studium wykonalności – analiza ekonomiczno finansowa na potrzeby Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2007-2013 zatwierdzoną w dniu 24.02.2009r.);
- Obliczenia wykonano przy cenach bieżących, prognozowanych o wskaźniki inflacji.

2. *Plan inwestycyjny*

Nakłady inwestycyjne na realizację projektu obejmują koszty ogólne (dokumentacja techniczna, nadzór autorski i inwestycyjny) oraz koszty inwestycyjne. W planie inwestycyjnym opracowanym na podstawie oszacowań inżynierskich ujęto następujące nakłady inwestycyjne:

2.1 Nakłady inwestycyjne

Lp.	Nazwa zadania	Wartość netto	Wartość VAT	Wartość brutto	2009	2010	2011	SUMA
PRACE PRZYGOTOWAWCZE								
1.	Studium wykonalności	20 000,00	4 400,00	24 400,00	24 400,00	0,00	0,00	24 400,00
2.	Dokumentacja projektowa	49 180,33	10 819,67	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	60 000,00
3.	Program badań archeologicznych	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
4.	Promocja	16 393,44	3 606,56	20 000,00	8 000,00	4 000,00	8 000,00	20 000,00
5.	Audyty zewnętrzny projektu	24 590,16	5 409,84	30 000,00	0,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00
PRACE KONSERWATORSKIE								
6.	Remont dawnej kuchni więźniarskiej	1 829 909,39	402 580,07	2 232 489,47	1 868 964,00	363 525,47	0,00	2 232 489,47
7.	Zabezpieczenie przeciwwilgociowe baraku	191 339,19	42 094,62	233 433,81	233 433,81	0,00	0,00	233 433,81
8.	Zabezpieczenie przeciwwilgociowe budynku	257 033,19	56 547,30	313 580,49	313 580,49	0,00	0,00	313 580,49
9.	Rekonstrukcja baraku więźniarskiego	979 927,80	215 584,12	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92	0,00	1 195 511,92
10.	Rekonstrukcja wieży	156 502,84	34 430,62	190 933,46	0,00	190 933,46	0,00	190 933,46
11.	Blaupunkt	1 130 253,21	248 655,71	1 378 908,92	0,00	0,00	1 378 908,92	1 378 908,92
12.	Baraki 1-18	2 462 281,97	541 702,03	3 003 984,00	256 616,46	1 257 630,00	1 489 737,54	3 003 984,00
13.	Krematorium	86 752,60	19 085,57	105 838,17	0,00	105 838,17	0,00	105 838,17
14.	Oczyszczenie terenu łącznie z częścią oświetlącą	387 265,66	85 198,45	472 464,11	80 405,12	210 699,28	181 359,71	472 464,11
15.	Mury oporowe i schody	563 488,25	123 967,42	687 455,67	0,00	208 661,83	478 793,84	687 455,67
16.	Standy - tablice informacyjne	17 213,10	3 786,88	20 999,98	20 999,98	0,00	0,00	20 999,98
ŁĄCZNA WARTOŚĆ INWESTYCJI:					2 866 399,86	3 566 800,13	3 566 800,01	10 000 000,00

3. *Finansowanie*

Montaż finansowy projektu, którego wartość wynosi 10.000.000 zł zakłada sfinansowanie go w 50% w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego, w 49% z Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promesa” i w 1% z budżetu województwa dolnośląskiego. Takie źródła finansowania zostały określone w Liście Intencyjnym podpisanym w dniu 7 lipca 2008 r. przez Pana Bogdana Zdrojewskiego, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Fundację „Kamieniołomy Gross-Rosen” i Muzeum Gross-Rosen. Sfinansowanie z Programu „Promesa” wkładu krajowego w tak wysokim stopniu uzasadnione jest tym, że Muzeum posiada, zgodnie z ustawą o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady, status Pomnika Zagłady. Będąc zaś muzeum martyrologicznym nie pobiera opłaty za wstęp. Nie osiągając zaś dochodów, nie ma możliwości samodzielnego sfinansowania wkładu własnego. Stąd też przyznanie dofinansowania w ramach Programu „Promesa” we wnioskowanej wysokości jest uzasadnione.

Beneficjent nie będzie miał możliwości odzyskania zapłaconego podatku VAT – z tego powodu należy uznać go za koszt kwalifikowany. W związku z tym, że podatek VAT jest kosztem kwalifikowanym dla beneficjenta kwoty wyrażono w wartościach brutto. W trakcie realizacji projekt będzie finansowany ze środków własnych beneficjenta zabezpieczonych w budżecie gminy ewentualnie beneficjent będzie się posiłkował kredytem, gdyż zgodnie z warunkami finansowania stawianymi przez Komisję Europejską środki strukturalne dostępne są w formie refinansowania poniesionych wydatków.

Analiza dostępnych źródeł finansowania

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013. Cel główny RPO jest tożsamy z celem nadrzędnym *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku* tj. „*podniesieniem poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju*”.

W priorytecie 6 RPO przewidziano wsparcie finansowe skierowane na wykorzystanie i promocję potencjału turystycznego i kulturowego Dolnego Śląska.

Europejski Bank Inwestycyjny. EBI udziela kredyty na finansowanie rozwoju regionalnego. Beneficjentami kredytu mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego (JST): gminy, związki gmin, powiaty oraz województwa, ,
- podmioty zależne lub z udziałem JST
- inne podmioty, w tym przedsiębiorcy, jeśli kredytowane przedsięwzięcie służy rozwojowi regionalnemu, a z jego efektów korzysta pośrednio lub bezpośrednio społeczność lokalna.

W zakres inwestycji finansowanych z EBI wchodzi:

- infrastruktura wodno-kanalizacyjna,
- infrastruktura transportowa (ulice, drogi, transport publiczny, parkingi itp.),
- infrastruktura sektora produkcyjnego,
- ochrona środowiska naturalnego,
- infrastruktura zdrowotna i edukacyjna,
- inne nietypowe projekty infrastrukturalne.

Środki EBI nie mogą finansować zobowiązań podatkowych, opłat administracyjnych i lokalnych, opłat/prowizji bankowych, zakupu gruntów i aktywów finansowych. Środki EBI mogą pokrywać:

- do 50 % kosztów - projekty bez wsparcia unijnego,
- do 90 % kosztów (łącznie ze środkami unijnymi) - projekty ze wsparciem unijnym.

Minimalna wartość kredytu wynosi 40 tyś. EURO, a maksymalna 12,5 mln EURO. Kredyt udzielany jest w PLN do 50 % kosztów w przypadku projektów bez wsparcia unijnego oraz do 90 % kosztów (łącznie e środkami unijnymi) w odniesieniu do projektów ze wsparciem unijnym.

Analiza finansowa beneficjenta

LP.	NAZWA WSKAŹNIKA	METODA KALKULACJI [pozycja w sprawozdaniu]	WARTOŚĆ WSKAŹNIKA		DYNA MIKA kol. 5/4	TREŚĆ WSKAŹNIKA
			2006	2007		
1	2	3	4	5	6	7
PODSTAWOWE WIELKOŚCI FINANSOWE						
1	suma bilansowa (tys.zł)		1 356,0	1 457,4	107,5%	
2	wynik finansowy brutto (tys.zł)		-47,9	-60,9	-	
3	wynik finansowy netto (tys.zł)		-47,9	-60,9	-	
4	przychody ze sprzedaży netto (tys. zł)		55,7	62,5	112,2%	
5	koszty działalności operacyj- nej (tys. zł)		2 505,0	2 760,6	110,2%	
WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI (RENTOWNOŚCI)						
6	rentowność sprzedaży netto (w %) ROS	zysk netto [N.(r)]x 100% ----- przychody netto ze sprzedaży [A. (r)]	-86,08%	-97,51%	-	Informuje o tym ile procent sprzedaży stanowi marża zysku po odliczeniu wszystkich kosztów i zapłaceniu podatku. Tendencja korzystna
7	rentowność sprzedaży brutto (w %)	zysk ze sprzedaży [C.(r)] x 100% ----- przychody netto ze sprzedaży [A. (r)]	-4399,08%	-4320,09%	-	Informuje o tym ile procent sprzedaży stanowi marża zysku na sprzedaży. Tendencja korzystna.
8	rentowność majątku	zysk netto[N.(r)] x 100% -----				Informuje o efektywności wykorzystania majątku

	(w %) ROA	majaetek ogółem (aktywa)	-3,53%	-4,18%	-	(zasobów) firmy. Tendencją korzystna.
9	skorygowana rentowność majątku (%)	zysk netto[N.(r)] +odsetki płacone [H.I.(r)] x (1-T) majaetek ogółem (aktywa)	-3,53%	-4,18%	-	Informuje ile zł wyniku netto przyniosła 1 złotówka kapitału zaangażowana w działalność firmy. Zwiększenie wskaźnika - zjawisko korzystne.
10	rentowność kapitałów własnych (w %) ROE	zysk netto[N.(r)] x 100% kapitał własny [A.(p)]	-3,60%	-4,24%	-	Stopa zyskowności zainwestowanych w firmie kapitałów własnych. Zwiększenie wskaźnika - zjawisko korzystne.
11	dźwignia finansowa	rentowność kapitału własnego minus skoryg. rentowność majątku	-0,07%	-0,06%	-	Informuje o efektywności wykorzystania kapitałów obcych. Zjawisko pozytywne - wartość wskaźnika bliska wartości dodatniej.
WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA MAJĄTKU						
12	obróć należnościami (w razach)	przychody netto ze sprzedaży [A. (r)] przeciętny stan należności krótkoterminowych [B.II(a)]	4,13	2,56	62,1%	Ilość cykli obrotu należnościami w ciągu okresu. Tendencja niekorzystna
13	cykl inkasa należności w dniach	przeciętny stan należności krótkoterminowych [B.II. (a)] x 365 przychód ze sprzedaży [A. (r)]	88,47	142,57	161,2%	Informuje o średniej długości cyklu realizacji należności. Tendencja niekorzystna
14	obróć zapasami (w razach)	koszty działalności operacyjnej [B.(r)] przeciętny stan zapasów [B.I.(a)]	58,50	29,99	51,3%	Ilość cykli obrotu zapasami w ciągu okresu. Tendencja niekorzystna
15	cykl obrotu zapasami	przeciętny stan zapasów [B.I.(a)] x 365				Liczba dni potrzebna na jeden cykl obrotu zapasami.

	w dniach	koszty działalności operacyjnej [B.(r)]	6,24	12,17	195,0%	Tendencja niekorzystna
16	splata zobowiązań (w razach)	koszty działalności operacyjnej [B.(r)] ----- przeciętny stan zobowiązań krótko- terminowych [B.III.(p)]	192,33	116,22	60,4%	Tendencja niekorzystna
17	splata zobowiązań w dniach	przeciętny stan zobowiązań krótko- terminowych [B.III (p)] x 365 ----- koszty działalności operacyjnej [B.(r)]	1,90	3,14	165,3%	Tendencja niekorzystna
18	rotacja majątku (w razach)	przychody netto ze sprzedaży [A. (r)] ----- przeciętny stan majątku (aktywów)	0,08	0,04	54,1%	Informuje ile złotych przychodu ze sprzedaży przy- pada na 1 złotówkę Tendencja niekorzystna
19	rotacja majątku trwałego (w razach)	przychody netto ze sprzedaży [A. (r)] ----- przeciętny stan aktywów trwałych [A. (a)]	0,09	0,05	54,5%	Informuje ile złotych przychodu ze sprzedaży przy- pada na 1 złotówkę zaangażowaną w majątku trwałym firmy. Tendencja korzystna
WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA KAPITAŁÓW						
20	wskaźnik zadłużenia ogólnego	zobowiązania ogółem [B. (p)] ----- aktywa ogółem	0,02	0,01	76,6%	Informuje o stopniu zadłużenia jednostki tj. obciąże- niu majątku zobowiązaniami. Tendencja korzystna
21	pokrycie odsetek zyskiem	zysk (strata) brutto [K.(r)] + płacone odsetki [H.I.(r)] ----- płacone odsetki [H.I.(r)]	0,00	0,00	0,0%	Zdolność do obsługi długoterminowych pożyczek.
22	wskaźnik sfinansowania majątku kapitałem własnym	kapitał własny [A. (p)] ----- aktywa ogółem	0,98	0,99	100,5%	Stopień pokrycia majątku firmy kapitałami własny- mi. Wskaźnik bliski 1 oznacza, Tendencja korzystna

23	wskaźnik zaangażowania kapitałów własnych	kapitał własny [A.(p)] aktywa trwałe [A.(a)]	1,10	1,12	102,2%	Stopień pokrycia majątku trwałego firmy kapitałami własnymi. Tendencja korzystna
24	wskaźnik "złotej" reguły bilansowej	kapitały stałe [A.+B.I.+B.II (p)] aktywa trwałe [A.(a)]	1,10	1,12	102,2%	Stopień pokrycia majątku trwałego firmy kapitałami stałymi. Tendencja korzystna
25	trwałość struktury finansowania	kapitały stałe [A.+B.I.+B.II (p)] pasywa ogółem	0,98	0,99	100,5%	Tendencja korzystna
26	wskaźnik unieruchomienia środków	majątek trwały [A.(a)] aktywa ogółem	0,89	0,88	98,3%	Udział środków zaangażowanych w aktywach na dłuższy okres. Tendencja korzystna
WSKAŹNIKI PŁYNNOSCI STATYCZNEJ						
27	wskaźnik płynności bieżącej (I) <i>Current ratio</i>	aktywa obrotowe [B.(a)] zobowiązania krótkoterminowe [B.III (p)]	5,49	8,21	149,3%	Informuje o zdolności firmy do regulowania wymagalnych zobowiązań przy pomocy upłynienia śr.obrotowych. Tendencja niekorzystna
28	wskaźnik szybkiej płynności (II) <i>Quick ratio</i>	aktywa obrotowe [B.(a) - zapasy [B.I.(a)]] zobowiązania krótkoterminowe [D.III (p)]	2,21	3,62	163,9%	Określa zdolność do szybkiego uregulowania wymagalnych zobowiązań - pokrycie płynnymi śr.obrotowymi. Tendencja niekorzystna
29	wskaźnik płynności zaostrzony (III)	inwestycje krótkoterminowe [B.III (a)] zobowiązania krótkoterminowe [D.III (p)]	0,98	2,60	266,2%	Określa zdolność do natychmiastowego uregulowania wymagalnych Tendencja niekorzystna
WSKAŹNIKI PŁYNNOSCI DYNAMICZNEJ						

30	wskaźnik zdolności do generowania śr. pien. netto z działalności operacyjnej	przeptywy pieniężne netto z dz. operacyjnej	1,00	1,00	100,0%	Określa zdolność jednostki do generowania nadwyżek pieniężnych z działalności operacyjnej. Tendencja korzystna
31	wskaźnik udziału zysku netto w przepływach z dz. operacyjnej	zysk netto [N.(r)]x 100% przeptywy pieniężne netto z dz. operacyjnej	100,0%	100,0%	100,0%	Określa udział zysku netto w przepływach z działalności operacyjnej. Tendencja niekorzystna
32	wskaźnik pokrycia odsetek	odsetki płacone [H.I.(r)] przeptywy pieniężne netto z dz. operacyjnej	0,00	0,00	0,0%	Określa zdolność do regulowania odsetek z przepływów z działalności operacyjnej Tendencja niekorzystna
33	wskaźnik wydajności gotówkowej sprzedaży	przeptywy pieniężne netto z dz. operacyjnej przychód ze sprz. [A. (r)] + poz. przych. op. [D. (r)]	-0,02	-0,02	115,3%	Określa jak dużo środków pieniężnych z działalności operacyjnej jest generowane przez jedną złotówkę sprzedaży. Tendencja niekorzystna

Z-SCORE MODEL: FORECASTING BUSINESS

FAILURE¹⁴ "MODEL ALTMANA"

WZÓR: $Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$

GDZIE:

		WARTOŚĆ		
		0	0	Odchylenie
X ₁	- kapitał obrotowy/aktywa ogółem	0,0863	0,1061	0,0197
X ₂	- zysk zatrzymany/aktywa ogółem	0,0000	0,0000	0,0000
X ₃	- (wynik brutto + odsetki)/aktywa ogółem	-0,0353	-0,0418	-0,0064
X ₄	- kapitał własny/zobowiązania ogółem	51,0555	66,9275	15,8720
X ₅	- przychody ze sprzedaży/aktywa ogółem	0,0411	0,0429	0,0018
Z =		30,6613	40,1887	9,5274

KRYTERIUM OCENY¹⁵:

	Wartość	
Prawdopodobieństwo upadku	wskaźnika Z	
bardzo wysokie	1,8 i mniej	
nieokreślone	1,81 - 2,89	
niewielkie	2,90 i więcej	

Analiza powyższych wskaźników wskazuje na pozytywne tendencje w zarządzaniu finansami podmiotu. Niekorzystne wskaźniki finansowe są typowe dla podmiotów z tej branży. Z tego powodu należy korzystać z tego modelu dla upewnienia się, że wnioski ustalone na podstawie analizy bilansu, rachunku zysków i strat, oceny perspektyw - znajdują potwierdzenie przy zastosowaniu do analizy wielozmiennego indeksu.

¹⁴ w/g publikacji T. Waśniewski, W. Szkoczylas, Teoria i praktyka analizy finansowej w przedsiębiorstwie, FRRwP, Warszawa 2002

¹⁵ W warunkach polskich, wyniki obliczeń uzyskane przy zastosowaniu modelu Altmana nie upoważniają do jednoznacznego wnioskowania co do zagrożenia kontynuacji działalności.

4. Prognoza przychodów i kosztów operacyjnych

W ramach planowanej inwestycji przewiduje się wpływy z usług. Koszty operacyjne działalności uwzględniały: materiały i energię, usługi obce, podatki i opłaty, wynagrodzenia z narzutami, amortyzacja. Po zakończeniu niniejszego projektu generowane będą również koszty z bieżącym funkcjonowaniem. Koszty te będą pokrywane ze środków własnych. Analiza w postaci prognozy rachunku zysków i strat wykazała stratę na działalności operacyjnej tj. przychody nie pokrywają koszty funkcjonowania projektu. Wynika to z faktu niekomercyjnego charakteru przedsięwzięcia.

Szczegółowe informacje na temat kształtowania się zmian wartości sprzedaży oraz kosztów eksploatacyjnych przedstawiono w Tabelach 3, 4 i 5 w załączniku -prezentacja wyników SW.

Amortyzacja

Amortyzacja, jako koszt niepieniężny (to znaczy nie pociąga za sobą wydatków w bieżącym okresie) została przedstawiona w postaci źródła finansowania inwestycji restytucyjnych. W analizie posłużono się metodą liniową - polegająca na równomiernym rozłożeniu wartości środka trwałego w czasie, czyli założono, że użytkowany obiekt zużywa się równomiernie przez cały czas jego eksploatacji - powoduje to, że stawka amortyzacyjna jest stała i wynika ze wzoru:

$$\text{rocznastawkaamort.} = \frac{\text{wartosc poczatkowa} - \text{wartosc rezydualna}}{\text{okres uzytkowania}}$$

Obliczając amortyzację środków trwałych oszacowano ją w podziale na trzy grupy:

- amortyzacja powstałych w wyniku realizacji inwestycji środków trwałych
- amortyzacja istniejących środków trwałych - oszacowana na podstawie planu amortyzacji
- amortyzacja od nakładów odtworzeniowych

W związku z długim okresem przewidywanej eksploatacji obiektu powiązanej z technicznym i ekonomicznym zużyciem wytworzonych środków trwałych w analizie finansowej uwzględniono kalkulację amortyzacji środków trwałych. W analizowanym projekcie przyjęto stawkę amortyzacji liniowej 2,5% w skali roku, zgodnie z artykułem 16 ustawy o podatku

dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz.U. z 2000r nr 54 poz. 654 z późniejszymi zmianami).

Za wartość początkową przyjęto nakłady inwestycyjne brutto dla projektu pomniejszone o dokumentację projektową, studium wykonalności, promocję, audyt oraz standy:

10 000 000,00 zł - 185 400,00 zł = 9 814 600,00 zł

Roczna stawka amortyzacji wynosi zatem:

9 814 600,00 zł x 2,5% = 245 365,00 zł

Szczegółową kalkulację zaprezentowano w Tabeli 2, 3, 4 i 5 w Załączniku - Prezentacja Wyników SW.

Wartość rezydualna

Wartość rezydualna projektu obliczono jako wartość netto aktywów projektu współfinansowanego ze środków UE i związanych z nim inwestycji odtworzeniowych.

W analizowanym projekcie wartość rezydualna to wartość elementów pozostających po zlikwidowanym przedsięwzięciu, tj. elementy infrastruktury, które jeszcze nie uległy amortyzacji i mogą być użyte do kolejnego przedsięwzięcia albo odsprzedane, w wyniku czego wygenerują przychód. Wartość rezydualna dla analizowanego projektu wynosi 7 201 074,10 zł.

5. *Zapotrzebowania na kapitał obrotowy netto*

Obliczenie zapotrzebowania na kapitał obrotowy przeprowadzono w celu oszacowania środków finansowych koniecznych w fazie eksploatacji analizowanego projektu. Określenie nadwyżki aktywów obrotowych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w projekcie odgrywa rolę płynnej rezerwy, która nadaje się do zaspokajania potrzeb nieprzewidzianych i jest w każdej chwili do dyspozycji operatora.

Prognoza zapotrzebowania na kapitał obrotowy była wynikiem założonego cyklu rotacji zapasów, należności i zobowiązań (handlowych) wyliczonego w następujący sposób:

- należności – 35 dniowy cykl odnoszony do wartości sprzedaży,
- zobowiązania – 40 dniowy cykl odnoszony do sumy kosztów działalności (bez kosztów amortyzacji i wynagrodzeń) powiększonych o nakłady inwestycyjne.
- zapasy – 30 dniowy cykl odnoszony do kosztów działalności bez kosztów amortyzacji i wynagrodzeń,

Analiza wykazała dodatnie saldo końcowe od 2011 roku to znaczy, że operator będzie posiadał płynność finansową w okresie referencyjnym projektu. Szczegółowe informacje na temat kształtowania się wysokości kapitału obrotowego zaprezentowano w Tabeli 17 w Załączniku – Prezentacja Wyników SW.

6. Poziom dofinansowania ze środków UE. Metoda luki w finansowaniu

Dla projektów tzw. przychodowych, w rozumieniu art. 55 rozporządzenia WE 1083/2006 oblicza się stopę dotacji przy wykorzystaniu przepływów pieniężnych z modelu finansowego. Wskaźnik luki finansowej (R) obliczono za Przewodnikiem WE do AKK zgodnie z następującymi założeniami.

Krok 1. Badanie dochodowości projektu

Zdyskontowane przychody – zdyskontowane koszty

Krok 2. Określenie wartości DNR

gdzie,

DNR jest zdyskontowanym przychodem netto (dochód) = zdyskontowane przychody – zdyskontowane koszty operacyjne + zdyskontowana wartość rezydualna

Krok 3. Określenie wskaźnika luki finansowej (R):

$$R = \text{Max EE} / \text{DIC}$$

gdzie,

Max EE jest *maksymalnym wydatkiem kwalifikowanym* = DIC - DNR (art. 54.2)

DIC jest *zdyskontowanym kosztem inwestycyjnym*

DNR jest *zdyskontowanym przychodem netto* = zdyskontowane przychody - zdyskontowane koszty operacyjne + zdyskontowana wartość rezydualna

Krok 4. Określenie „kwoty decyzji” (decision amount: DA) tzn. „kwoty dla której ma zastosowanie stopa współfinansowania dla danej osi priorytetowej” (art. 40.2)

$$DA = EC * R$$

gdzie,

EC jest kosztem kwalifikowanym

Krok 5. Określenie (maksymalnej dotacji UE)

$$\text{Dotacja UE} = DA * \text{Max CRpa}$$

gdzie,

Max CRpa to maksymalna stopa współfinansowania określona dla osi priorytetowej w decyzji Komisji przyjmującej program operacyjny (art. 51.7)

W analizowanym przypadku obliczenie wskaźnika luki finansowej przedstawia się następująco:

Krok 1 - Zdyskontowany przychód netto (Discounted Net Revenues (DNR) bez wart. rezydualnej wynosi **-10 932 225 zł** (zdyskontowane przychody – zdyskontowane koszty operacyjne < 0) zatem **R=1**

Krok 4 - DA = 10 000 000,00 zł*1 = **10 000 000,00 zł**

Krok 5 - Dotacja UE = 10 000 000,00,00 zł *50% = **5 000 000,00 zł**

Powyższe wielkości wskazują, że luka finansowa w realizacji Projektu wynosi 100% i w związku z tym beneficjent może wnioskować o 50% kosztów kwalifikowanych tj. 5 000 000,00 PLN.

7. *Pro forma sprawozdania finansowe*

Sporządzono następujące sprawozdania finansowe:

- Bilans proforma,
- Rachunek zysków i strat proforma,
- Przepływy pieniężne proforma.

Analizując wielkości wynikające ze sprawozdań finansowych można stwierdzić, że projekt generuje stratę, który jest efektem stopniowego wzrostu stawek opłat za usługi i zwyżką związanych z nimi przychodów w kolejnych latach eksploatacji inwestycji. Skumulowany wynik finansowy w horyzoncie prognozy 15 lat jest ujemny. Przeprowadzona w dalszej części opracowania analiza wykazała, iż przedsięwzięcie nie jest opłacalne z finansowego punktu widzenia i nie stanowi inwestycji generującej znaczący zysk netto. Szczegółowe sprawozdania dla projektu zaprezentowano w Tabelach 3-11 w Załączniku – Prezentacja Wyników SW.

8. Przepływy pieniężne projektu. Wskaźniki efektywności finansowej projektu

Prognoza przychodów i kosztów generowanych przez projekt, a także przedstawione szacunki dotyczące przewidywanych nakładów inwestycyjnych pozwoliły na oszacowanie finansowej efektywności inwestycji. Została ona oszacowana na podstawie wartości zaktualizowanej netto przedsięwzięcia (FNPV) oraz wewnętrznej stopy zwrotu (FIRR). Metoda liczenia przepływów finansowych opierała się o różnicowy model finansowy. Sporządzono dwa warianty:

1. Prognoza dla operatora bez inwestycji (*scenariusz bez projektu*).
2. Prognoza dla operatora z inwestycją (*scenariusz z projektem*).

Przepływy finansowe dla inwestycji stanowiły różnicę między przepływami pieniężnymi „scenariusza z projektem” i „scenariusza bez projektu”. Obliczono w ten sposób zdyskontowany przychód netto.

Podstawę oszacowania wartości zaktualizowanej netto (FNPV) stanowiły przepływy pieniężne, będące różnicą pomiędzy przepływami operacyjnymi oraz planowanymi nakładami inwestycyjnymi. W ocenie efektywności inwestycji uwzględniono także wartość rezydualną majątku powstałego w wyniku realizacji projektu. Oszacowano ją na podstawie wartości majątku na koniec okresu prognozy.

W analizowanym projekcie wartość rezydualna została oszacowana na poziomie pozostałej niezamortyzowanej wartości księgowej netto środków trwałych, które stanowiły przedmiot inwestycji w tym projekcie, która wynosi 7 201 074,10 zł , (zdyskontowana 1 946 226,80 zł, przy $i=8\%$). Wartość początkową nowo wybudowanej inwestycji (środki trwałe) oszacowano jako nakłady inwestycyjne brutto pomniejszone o koszty dokumentacji projektowej , studium wykonalności, promocję, audyt oraz standy na kwotę 9 814 600,00 zł . Stawka roczna amortyzacji liczonej metodą liniową przy stopie 2,5% wynosi 245 365,00 zł zatem przez 15 lat eksploatacji zostanie umorzona kwota 3 680 475,00 zł wartość środków trwałych. Szczegółowe wyliczenie zaprezentowano w Tabelach 9-11 w Załączniku - Prezentacja Wyników SW.

Efektywność finansową przedsięwzięcia, w oparciu o przygotowaną projekcję finansową, przeprowadzono poprzez obliczenie następujących wskaźników:

- FNPV/C Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji zgodnie z następującym wzorem:

$$FNPV / C(S) = \sum_{t=0}^n a_t S_t^C = \frac{S_0^C}{(1+r)^0} + \frac{S_1^C}{(1+r)^1} + \dots + \frac{S_n^C}{(1+r)^n}$$

gdzie:

S^C - salda przepływów pieniężnych generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

a - finansowy współczynnik dyskontowy

$$a_t = \frac{1}{(1+r)^t}$$

r - przyjęta finansowa stopa dyskontowa

- FRR/C Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji zgodnie z następującym wzorem:

$$FNPV / C(S) = \sum_{t=0}^n \frac{S_t^C}{(1+FRR/C)^t} = 0$$

gdzie:

S^C - salda przepływów pieniężnych generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

- FNPV/K Finansowa bieżąca wartość netto kapitału zgodnie z następującym wzorem:

$$FNPV / K(S) = \sum_{t=0}^n a_t S_t^K = \frac{S_0^K}{(1+r)^0} + \frac{S_1^K}{(1+r)^1} + \dots + \frac{S_n^K}{(1+r)^n}$$

gdzie:

S^K - salda przepływów pieniężnych dla podmiotu realizującego projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

a - finansowy współczynnik dyskontowy

$$a_t = \frac{1}{(1+r)^t}$$

r - przyjęta finansowa stopa dyskontowa

- FRR/K Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału zgodnie z następującym wzorem:

$$FNPV / K(S) = \sum_{t=0}^n \frac{S_t^K}{(1 + FRR / K)^t} = 0$$

gdzie:

S_t^K - salda przepływów pieniężnych dla podmiotu realizującego projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

Wskaźniki FNPV/C i FRR/C obliczono w wariantcie bez i z dotacją natomiast wskaźniki FNPV/K i FRR/K obliczono w wariantcie z dotacją.

Określenie powyższych wskaźników miało na celu wskazanie, iż dotacja została odpowiednio oszacowana i nie przynosi nadmiernych korzyści beneficjentowi projektu. Natomiast jakość finansową projektu oceniono poprzez jego finansową stopę zwrotu (FRR), która jest stopą zwrotu, przy której zaktualizowana wartość netto (NPV) wynosi zero.

Poprzez obliczenie wskaźnika FRR/C zmierzono zdolność projektu do generowania środków zapewniających odpowiedni zwrot wszystkim źródłom finansowania. FRR/C obliczono na podstawie prognozy przepływów pieniężnych odpowiadającej okresowi analizy, obejmującej jako wpływy - nakłady inwestycyjne, nakłady odtworzeniowe, koszty operacyjne oraz jako wpływy przychody generowane przez projekt oraz wartość rezydualną projektu.

Poprzez obliczenie wskaźnika FRR/K zmierzono zdolność projektu do zapewnienia odpowiedniego zwrotu kapitału zainwestowanego przez beneficjenta. FRR/K obliczono na podstawie tej samej prognozy przepływów pieniężnych co FRR/C, z dodaniem pożyczki/kredytu jako wpływu oraz opłat za obsługę zadłużenia jako wydatków.

W analizowanym projekcie inwestycyjnym obliczone wskaźniki przedstawiają się następująco:

FNPV/C	Projekt UE bez dotacji	-16 409 380,32 zł
FRR/C	Projekt UE bez dotacji	wartość ujemna
FNPV/C	Projekt UE z dotacją	-10 564 241,03 zł
FRR/C	Projekt UE z dotacją	wartość ujemna
FNPV/K	Projekt UE z dotacją	-16 409 380,32 zł
FRR/K	Projekt UE z dotacją	wartość ujemna

9. *Weryfikacja trwałości finansowej*

Weryfikacji trwałości finansowej dokonano poprzez zbadanie salda niezdyskontowanych (nominalnych) skumulowanych przepływów pieniężnych generowanych przez projekt, gdyż realizacja zakładanego planu inwestycyjnego, mimo wykorzystania środków pomocowych, będzie wymagać zaangażowania dużych własnych źródeł finansowania.

Analiza przepływów pieniężnych wskazuje, że operator ma dodatnie roczne saldo przepływów pieniężnych na koniec każdego roku eksploatacji inwestycji (szczegółowe obliczenia w Tabeli 17 w Załączniku - Prezentacja Wyników SW.)

Podsumowując należy stwierdzić, że beneficjent odpowiedzialny za zarządzanie projektem posiada zdolność organizacyjną i finansową oraz odpowiednie doświadczenie do utrzymania i zarządzania projektem przez okres referencyjny. W związku z tym uważa się, że przyjęte rozwiązanie dotyczące realizacji inwestycji, jak również sposób zapewnienia środków finansowych na utrzymanie i eksploatację majątku, gwarantuje trwałość i stabilność analizowanego projektu pod względem instytucjonalnym i finansowym - trwałość projektu będzie zachowana.

10. Podsumowanie i wnioski

Podsumowując należy stwierdzić, iż beneficjent, dzięki właściwemu zarządzaniu środkami publicznymi w minionych latach posiada pełną zdolność finansową do realizacji planowanego przedsięwzięcia. Należy jednak dodać, iż w celu realizacji przedsięwzięcia niezbędne jest dofinansowanie planowanej inwestycji ze środków pomocowych UE.

X. ANALIZA KOSZTÓW I KORZYŚCI SPOŁECZNO-EKONOMICZNYCH

1. Założenia do analizy

Analizę ekonomiczną sporządzono w celu dostarczenia wskaźników efektywności ekonomicznej inwestycji, które pozwalają na stwierdzenie, czy inwestycja jest uzasadniona z ogólnospołecznego punktu widzenia. Zastosowano metodę analizy efektywności kosztowej wyliczając wskaźniki efektywności ekonomicznej projektu :

1. ekonomiczną, bieżącą wartość netto inwestycji (ENPV) stanowiącą różnicę ogółu zdyskontowanych korzyści i kosztów związanych z inwestycją.
2. ekonomiczną, wewnętrzną stopę zwrotu z inwestycji (ERR) określającą ekonomiczny zwrot z projektu.
3. wskaźnik B/C, który ustala się jako stosunek zdyskontowanych korzyści do sumy zdyskontowanych kosztów generowanych w okresie odniesienia.

Do wyliczenia ekonomicznej bieżącej wartości kosztów i korzyści (ENPV) zastosowano, zgodnie z Metodologią CBA, społeczną stopę dyskontową na poziomie 5,5%. W analizie uwzględniono następujące korekty fiskalne poprzez skorygowanie następujących pozycji:

1. odliczenie podatków pośrednich od cen nakładów i produktów (podatku VAT, który w analizie finansowej jest uwzględniany w cenach),
2. odliczenie subwencji i wpłat, mających charakter wyłącznie przekazu pieniężnego – tzw. "czyste" płatności transferowe na rzecz osób fizycznych (płatności z tytułu ubezpieczeń społecznych),
3. doliczenie do cen nakładów objętych analizą podatków bezpośrednich.

2. Wskaźniki efektywności ekonomicznej projektu

Wskaźniki efektywności ekonomicznej obliczono zgodnie z następującymi wzorami:

ENPV Ekonomiczna bieżąca wartość netto

$$ENPV = \sum_{t=0}^n a_t S_t^E = \frac{S_0^E}{(1+r)^0} + \frac{S_1^E}{(1+r)^1} + \dots + \frac{S_n^E}{(1+r)^n}$$

gdzie:

S^E - salda strumieni ekonomicznych kosztów i korzyści generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

a - ekonomiczny współczynnik dyskontowy

$$a_t = \frac{1}{(1+r)^t}$$

r - przyjęta ekonomiczna stopa dyskontowa

ERR Ekonomiczna wewnętrzna stopa zwrotu

$$ENPV = \sum_{t=0}^n \frac{S_t^E}{(1+ERR)^t} = 0$$

gdzie:

S^E - salda strumieni ekonomicznych kosztów i korzyści generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

B/C Wskaźnik korzyści-koszty

$$B/C = \frac{\sum_{t=0}^n a_t B_t^E}{\sum_{t=0}^n a_t C_t^E} = \frac{\frac{B_0^E}{(1+r)^0} + \frac{B_1^E}{(1+r)^1} + \dots + \frac{B_n^E}{(1+r)^n}}{\frac{C_0^E}{(1+r)^0} + \frac{C_1^E}{(1+r)^1} + \dots + \frac{C_n^E}{(1+r)^n}}$$

gdzie:

B^E - strumienie korzyści ekonomicznych generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

C^E - strumienie kosztów ekonomicznych generowanych przez projekt w poszczególnych latach przyjętego okresu odniesienia analizy

n - okres odniesienia (liczba lat)

a - ekonomiczny współczynnik dyskontowy

$$a_t = \frac{1}{(1+r)^t}$$

r – przyjęta ekonomiczna stopa dyskontowa

3. *Korzyści społeczne*

Projekt przyczyni się do wielu pozytywnych efektów społecznych. Wśród najważniejszych kwantyfikowalnych korzyści można przede wszystkim wyróżnić wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenu.

Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej terenu

Popularyzacja miejscowości i Regionu wpłynie bezpośrednio na atrakcyjność inwestycyjną dla nowych inwestorów. Przyjęto, iż 10 ha okolicznego terenu w wyniku realizacji projektu może być objęta wzrostem cen terenu (nieruchomości). Oszacowano, iż średnio cena 1 m² gruntu wzrośnie o około 32,00 zł po zrealizowaniu inwestycji. Oznacza to, iż łączna wartość tych gruntów po zrealizowaniu projektu wzrośnie o ok. 3 200 000 zł.

4. Podsumowanie i wnioski z analizy ekonomicznej

Analiza kosztów i korzyści społeczno-ekonomicznych wykazała, że projekt jest ekonomicznie uzasadniony, gdyż:

- ENPV jest większy niż zero,
- ERR jest wyższa niż zastosowana stopa dyskontowa,
- B/C powinien być większy od jedności.

Wskaźniki ekonomiczne przedstawiają się następująco:

ENPV	7 843 287,30 zł
ERR	19%
B/C	3,70

Szczegółowe obliczenia dotyczące analizy kosztów i korzyści dla projektu zaprezentowano w Tabeli 16 w Załączniku - Prezentacja Wyników SW.

XI. ANALIZA RYZYKA I WRAŻLIWOŚCI

Analiza wrażliwości dla analizowanego projektu sporządzono opierając się na przewidywaniu wyniku, przy zastosowaniu zmiennych układów mających wpływ na wyniki. Dotyczyło to głównie ustalaniu wrażliwości opłacalności danego przedsięwzięcia na zmiany warunków ekonomicznych. Analizę wrażliwości i ryzyka dla analizowanej inwestycji wykonano w odniesieniu do analizy trwałości finansowej.

Celem analizy wrażliwości było wskazanie jak zmiany w wartościach krytycznych zmiennych projektu wpływają na wyniki analiz przeprowadzonych dla projektu, a w szczególności na wartość wskaźników efektywności finansowej i ekonomicznej projektu. Analizowano następujące zmienne:

- 20% przekroczenie kosztów inwestycyjnych,
- 5% wzrost wynagrodzeń realnych,
- 10% spadek wartości grantu.

Kształtowanie się wielkości pod wpływem zmiany powyższych parametrów zaprezentowano w Tabeli 18 w Załączniku – Prezentacja Wyników SW.

Analizę ryzyka sporządzono poprzez przypisanie krytycznym zmiennym zidentyfikowanym na etapie analizy wrażliwości właściwego rozkładu prawdopodobieństwa i oszacowaniu rozkładu prawdopodobieństwa finansowych i ekonomicznych wskaźników efektywności projektu.

Prezentację wyników analizy ryzyka (wpływ zmiany wymienionych zmiennych na wyniki przedsięwzięcia mierzone wskaźnikami NPV i IRR) wykonano w formie opisowej w Tabeli 19 w Załączniku- Prezentacja Wyników SW .

Wnioski z analizy ryzyka i wrażliwości

W wyniku przeprowadzonej analizy ryzyka i wrażliwości otrzymano następujące wnioski:

- Istnieje wysokie prawdopodobieństwo ryzyka przy 20% przekroczeniu kosztów inwestycyjnych. Jest to główne ryzyko dla beneficjentów wynikające z szybkiego wzrostu walut wymienialnych i tym samym wzrostu cen materiałów. Wyższe koszty inwestycyjne i stała kwota z decyzji (kwota grantu) mogą spowodować, że projekt nie będzie finansowo wykonalny bez finansowego wsparcia właściciela.

- Istnieje średnie prawdopodobieństwo ryzyka przy 10% spadku popytu w związku ze spadkiem wielkości grantu spowodowanym niekorzystnymi zmianami kursu walut. Kwota grantu ustalana jest w EUR podczas gdy wydatki ponoszone są w PLN (co ma miejsce w większości projektów w Polsce). Dlatego też zalecane jest zawieranie transakcji zabezpieczających.
- Istnieje niskie prawdopodobieństwo ryzyka związane z 5% wzrostem wynagrodzeń realnych. Czynniki te są mało prawdopodobne w związku z ograniczoną skłonnością pracowników przedsiębiorstw użyteczności publicznej do zmian. Zatrudnienie w sektorze publicznym jest cenione ze względu na stabilizację i komfort. Finansowe wynagrodzenie nie stanowi głównej przyczyny wykonywania takiego zatrudnienia. Stąd więc ryzyko nieprzewidywalnego wzrostu wydatków na wynagrodzenia jest bardzo ograniczone.

XII. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z prawem wspólnotowym oraz krajowym postępowanie oceny oddziaływania na środowisko stanowi istotny element procesu inwestycyjnego. Kwestie te w szczególności regulują następujące akty prawa wspólnotowego i krajowego:

- 1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- 2) dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne,
- 3) dyrektywa Rady nr 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. nr 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- 4) dyrektywa Rady nr 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- 5) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- 6) ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- 7) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 8) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane,
- 9) ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- 10) ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych,
- 11) ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- 12) ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych,
- 13) ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
- 14) rozporządzenie Rady Ministrów dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Realizacja projektu ma neutralny wpływ na politykę ochrony środowiska i nie powoduje żadnych szkód dla środowiska naturalnego. Planowana inwestycja zostanie wykonana zgodnie z prawem w zakresie ochrony środowiska oraz zasadami polityki zrównoważonego rozwoju rozumianej jako „rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi

przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń” (art. 3 pkt 50 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. z późniejszymi zmianami). Rozwiązania architektoniczne zapewniają uzyskanie efektu ekologicznego poprzez:

- używanie ekologicznych materiałów budowlanych, posiadających europejskie certyfikaty jakości,
- zapewnienie odpowiedniego mikroklimatu podczas użytkowania pomieszczeń,
- promocję i wykorzystanie czystszej technologii pozyskiwania i użytkowania obiektów,
- poprawy otoczenia i krajobrazu wsi.

W trakcie prac budowlanych zostaną zastosowane instalacje oraz materiały w oparciu o najlepsze technologie nie szkodząc środowisku naturalnemu. Produkty projektu „Kamienne Piekło KL Gross-Rosen” nie będą reemitentem żadnych szkodliwych substancji do otoczenia.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. 2004, Nr 257, poz. 2573) realizacja projektu **nie wymaga** opracowania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. Oddziaływanie planowej inwestycji na środowisko może wystąpić lokalnie w niewielkim zakresie w trakcie prac rozbiórkowych oraz budowlanych i zamknie się generalnie w granicach terenu bezpośrednio graniczącego z obszarem inwestycji, nie przekraczając wielkości dopuszczalnych określonych aktualnym prawodawstwem polskim. Przewidziane prace budowlane nie powodują żadnych szkód i zagrożeń dla środowiska naturalnego, a ich realizacja będzie się odbywała zgodnie z najlepszą stosowaną technologią, opartą o zasady Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014.

BIBLIOGRAFIA

1. Koncepcja Kamienne Piekło I i II Projekt konserwatorsko-budowlany i architektoniczno-przestrzenny w byłym obozie koncentracyjnym i kamieniołomie Gross-Rosen w Rogoźnicy, opracowanie własne Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.
2. Konieczny A., KL GROSS-ROSEN hitlerowski obóz koncentracyjny na Dolnym Śląsku 1940-1945, Wyd. Muzeum Gross-Rosen, Wałbrzych, 2006
3. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego przyjęty uchwałą nr 104/04 Rady Miejskiej w Strzegomiu z dnia 3 grudnia 2004 r. *w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich części północno-zachodniej gminy Strzegom obejmującej wsie: Goczałków, Goczałków Górny, Rogoźnica, Graniczna, Wieśnica, Żółkiewka, Kostrza, Żelazów*
4. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
5. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013
6. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Strzegom
7. Projekt budowlany remontu zachowanych fragmentów krematorium w dawnym obozie koncentracyjnym Gross-Rosen
8. Projekt budowlany (odbudowy) wieży strażniczej w dawnym obozie koncentracyjnym Gross-Rosen
9. Projekt budowlany remontu kamiennych murów oporowych i schodów wzdłuż głównej drogi obozowej dawnego obozu koncentracyjnego Gross-Rosen
10. Projekt budowlany zamienny Remont dawnej kuchni więźniarskiej obozu koncentracyjnego Gross-Rosen
11. Program Dziedzictwo kulturowe
12. Program Kultura 2000
13. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013
14. Program Rozwoju Infrastruktury Transportowej i Komunikacji dla Województwa Dolnośląskiego
15. Program Rozwoju Turystyki dla Województwa Dolnośląskiego
16. Projekt budowlany
17. Rejestr zabytków nieruchomości województwa dolnośląskiego
18. Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego

19. Sprawozdania z działalności merytoryczno – administracyjnej Muzeum Gross – Rosen w latach 2006, 2007 i 2008.
20. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
21. Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013
22. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku
23. Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. 1991 Nr 114 poz. 493 z późniejszymi zmianami)
24. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. 1997 Nr 5 poz. 24 z późniejszymi zmianami)
25. Ustawa z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. 1999 Nr 41 poz. 412 z późniejszymi zmianami)
26. Wszystkie zdjęcia i fotografie Obozu Koncentracyjnego Gross-Rosen zawarte w Studium Wykonalności pochodzą ze zbiorów Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy.

Strony internetowe

1. www.gross-rosen.pl
2. www.ksiaz.walbrzych.pl
3. www.kultura.gov.pl
4. www.natura2000.mos.gov.pl
5. www.pkp.pl
6. www.praca.powiat.swidnica.pl
7. www.stat.gov.pl
8. www.strzegom.pl
9. www.vaterland.novacompl
10. www.sokolec-info.webpark.pl
11. www.osowka.pl
12. www.ksiaz.walbrzych.pl
13. <http://histmag.org/archiwalia/mag45-46/kryptonim-riese.html>
14. www.polskapieknieje.pascal.pl

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1

Załącznik tabelaryczny (założenia, obliczenia i wyniki projekcji ekonomiczno – finansowej projektu) – zaprezentowanie tabel ze:

Scenariuszami z projektem i bez projektu,

Modelu różnicowego z kalkulacją luki finansowej i wskaźnikami dyskontowymi,

Modelu trwałości finansowej operatora i beneficjent

- plik „prezentacja wyników sw.xls” i aktywny obligatoryjny plik „dochód_luka finansowa_1.xls”